

योहन

योहन लिहि कीता चोकोट्ना कबुर

इद पुस्तकुन बारेता गोस्टि

लिहि कीतोना पोरोल: येसु किरिस्तुनोर सिस्यल आय्वल योहन.

लिहि कीता साल: किरिस्तु सकम मोदोडा पिडितगा लिहि किय्वल जर्ता.

मुके गोस्टि: येसुये बगवंतनोर मरि आंदुर. वोरे बगवंतना आत्मा सक्तिते, इद दुनियतुरकुन वूरा पापनल बचि किय्ले, मायनना रूप्ने वातोर आंदुर. सिरिप चोर येसुन पोरो बाव-बक्तिते बरोसा इर्वलिरे, बगवंतल मंवल स्वर्गना सोंदा परंतोर.

इव पोरो वेहता तीर निरुपन किय्ले, लेका सेलेड अचोड मय्मतड काम्क कीतोर. नमुनत येतुन आडुर रसतुन दात मार्युस्वल, तीसा आट (38) साल्कनल रोगिते मंवन चोकोट किय्वल, पुटि-गुड्डिन नदुर सिय्वल, सातोर लाजरतुन नेंडुस्वल, सियुड हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल, सम्दुर्ता येतुन पोरो ताक्वल. अनि “नावा पोरोल सूड्सि आयो बति, इव कामकुन सूड्सि तेर ना पोरो बरोसा इरट. अहन इर्किट्ते बस्केट जीवते स्वर्गना बगवंतन सडा मंदंतिट” इन्जेर बोदा वेहतोर. इव गोस्टिन बारेते इदेनगा लिहि कीसि मंता.

बगवंतना वचन मायनना रूप येत्वल	1:1 GEN 1:1; PSA 45:6; PRO 8:22-31; ISA 7:14; 9:6;40:9-11; MAT 1:23; योहन 1:2,14, 18;10:30-33; 16:28;17:5; 20:28; ROM 9:5; EPH 3:9; PHP 2:6; COL 1:17; 1TI 3:16; TIT 2:13; HEB 1:8-13;7:3; 13:8; 2PE 1:1; 1JN 1:1-2;5:7, 20; REV 1:2,	* 1:1-2 वचन इंवल: इत्तेके येसु किरिस्तु इन्जेर अर्तम. * 1:5 बगवंतना सरि-मारग बूले मासि पाप्नड काम्कने निन्चि मंवल दुनिया. * 1:6 वेर अपोस्तुल योहन आयोर. 8,17;2:8;3:14; 19:13;21:6;22:13 1:3 GEN 1:1,26; PSA 33:6;102:25; ISA 45:12,18; योहन 1:10;5:17-19; 1CO 8:6; EPH 3:9; COL 1:16-17; HEB 1:2-3,10-12; 3:3-4; REV 4:11 1:4 PSA 84:11; ISA 42:6-7,16; MAT 4:16; LUK 1:78-79; 2:32; योहन 1:8-9;5:21,26;8:12;9:5;11:25; 12:35,46;14:6; ACT 26:23; 1CO 15:45; EPH 5:14; COL 3:4; 1JN 1:2,5-7;5:11; REV 22:16 1:5 JOB 24:13-17; PRO 1:22, 29-30; योहन 1:10;3:19-20;12:36-40; ROM 1:28; 1CO 2:14 1:6 ISA 40:3-5; MAL 3:1; MAT 11:10; LUK 1:13,61-63,76; योहन 1:33;3:28; ACT 13:24
1 कलि गडे माय्वक मुनेने वचन इंवल* मत्तोर. बगवंतन सडा वोर वचन इंवल मत्तोर. वोर वचन बगवंतले आंदुर. ² वोर वचन इंवल मोदोडले बगवंतन सडा मत्तोर. ³ कलिता सम्दोतुन बगवंतल वोर वचंतुन हिंदले गडि कीतोर. वोर सेल्वा उंदि गिर वस्तु गडे माय्मकि. ⁴ वोन्गा जीवा मंता. अद जीवा सम्दिरकुन वेड्चि सीता. ⁵ वेड्चि सिकटितगा बहंते पारंतयो, अहने पर्जतड दिल्कनगा वोर वेड्चि सीसेर मंतोर. बति बस्केट्के अद वेड्चितुन सिकटि* पिहा परो. ⁶ बगवंतल वोरोर मायनन सारि कीतोर. वोना पोरोल बाप्तिस्मा सिय्वल योहन.*		

7 अद वेड्चितुन बारेते तना वेह्वल गवतुन केन्चि, सम्दिर वोर वेड्चितुन दात्नोन पोरो बरोसा इरनिर इन्जेर वातोर.

8 अद वेड्चि सिख्वल योहन आयोर. बति वेड्चितुन दात्नोन बारेते, वेह्वले वातोर वोर, सिरिप गवदारल आंदुर.

9 इद दुनियतुरकुन, बोर्ते जीवता सते वेड्चि सीसेर मंतोरो, वोर वासेर मंतोर.

10 वोर वचन इंवल इद दुनियते वातोर. वोना केय्देने बगवंतल सम्दो गडि कियुस्तोर. बति इद दुनियतुर वोर करल बोर आंदुर इंवल वोड्कि किय्मकि.

11 वोर तंवुर्गा वातोर, बति वूर इज्रयेल लोकर* वोन वोप्मकि. 12 तेर बति, बोर-बोर्ते तंवा पोरो बरोसा इर्तेरो, वूर सम्दिरकुन बगवंतनुर मरि-मियड आय्ले अदिकार सीतोर. 13 आड-माड्सोन मरि-मियड जल्मा आतपिनय मेंदोल अनि नेतुडे वूर जल्मा आय्मकि. बति बगवंतल वूरकुन नेमि कीततुन* हिंदले वोनुर मरि-मियड आतेर.

14-15 वोर वचन मायनल आसि, दर्तुरित पोरो वासि, मा नड्डुम पिस्तोर. बाप्तिस्मा सिख्वल योहन वोर वचंतुन बारेते, “ना

1:7 योहन 1:32-34, 36; 3:26-36;

5:33-35; ACT 19:4

1:8 योहन 1:20;

3:28; ACT 19:4

1:9 ISA 49:6;

योहन 1:4,7;

6:32; 12:46;

14:6; 1TH 5:4-7;

1JN 2:8; 5:20

1:10 MAT 11:27;

योहन 1:5,

18; 17:25;

ACT 17:24-27;

1CO 1:21; 2:8;

HEB 1:2-3;

11:3; 1JN 3:1

1:11 ISA 53:2-3;

MAT 15:24;

LUK 19:14;

20:13-15;

योहन 3:32;

ACT 3:25-26;

7:51-52; 13:26,

46; ROM 15:8

1:12 ISA 56:5;

JER 3:19;

HOS 1:10;

पेजेटल बोर्ते वांतोर’ इन्जि वेहतोनो, वोर वेरे आंदुर. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काड्कि, नाकुन तेर डगुर आंदुर” इन्जेर जोर्ते गवा वेहतोर. वोर वचन माकुन बगवंतना बर्पूर सतेमुन अनि बर्पूर पेर्मता-दयतुन तोहतोर. इद

* 1:11 यूदुल्क इन्जेर गिर केयंतेर.

* 1:13 बगवंतल तंवा आत्मा वूर्गा इर्ततुन हिंदल मरि-मियड आतेर.

MAT 10:40; 12:21; 18:5; योहन 1:7;

2:23; 3:18; 11:52; 20:31; ACT 3:16;

ROM 8:14; 2CO 6:17-18; GAL 3:26; 4:6;

COL 2:6; 2PE 1:4; 1JN 3:1, 23; 5:12-13

1:13 GEN 25:22; MAT 3:9; योहन 3:3,

5-8; 8:33-41; ROM 9:1-5, 7-16; 10:1-3;

1CO 3:6; PHP 2:13; TIT 3:5; याकोब 1:18;

1PE 1:3, 23; 2:2; 1JN 2:28-29; 3:9; 4:7;

5:1, 4, 18 1:14-15 PSA 2:7; ISA 7:14;

40:5; 53:2; 60:1-2; MIC 5:2; MAT 3:11;

17:1-5; LUK 1:31-35; 2:11; 9:32; योहन 1:1,

16-18; 2:11; 3:16, 18; 6:51; 11:40; 12:40-41;

14:6, 9; 17:22; ROM 1:3-4; 8:3; 1CO 15:47;

2CO 4:4-6; 12:9; GAL 4:4; EPH 3:18-19;

PHP 2:6-8; COL 1:19; 2:9; 1TI 1:14-16; 3:16;

HEB 1:3, 5; 2:14-17; 5:5; 10:5; 1PE 2:4-7;

2PE 1:16-17; 1JN 1:1-2; 4:2-3, 9, 14; 2JN 7;

REV 21:3

सत अनि पेर्मता-दयतुन सूड्सि, बगवंतना मय्मतुन करि कीतट. बगवंतल तंवोर वोरोरे मंवल मरिन सीता मय्मा इदे आंद. ¹⁶वोना बर्पुर् पेर्मता-दयतुन हिंदल, मरट सम्दिर आसिर्वादुन पेजेय आसिर्वाद येच्चेर मंतट. ¹⁷अव बव इत्तेके, मोदोडा आसिर्वाद तंवा इचा तीर पर्जा पिसनिर इन्जेर बगवंतल मोसेना केय्दे, दर्मता कानुन सीसि मत्तोर. बति इंके, रेंडवा आसिर्वाद येसु किरिस्तुना केय्दे अद कानुंतुन तेर चोकोट्न्ड पेर्मता-दया अनि सतेम इंवलिकुन सीतोर. ¹⁸बोरे बस्केने बगवंतन सूड्मकि. बति बस्केट बाबोन सडा मंवल* वोरोरे मरि आय्वल, माकुन बगवंतन बारेते वेह्चि तोह्त्तोर.

बाप्तिस्मा सिय्वल योहंता गवा

(मत्तयि 3:1-12; मार्क

1:1-8; लूका 3:1-9,15-17)

¹⁹येरुसलेमनल यूदुल्कनुर अदिकारि, मोका वेर किरिस्तु मंदर इन्जेर पूसि किय्ले, कटोडलिरकुन अनि लेवियुल्कुन* योहंतगा सारि कीतेर. ²⁰ते योहन, “नना किरिस्तुना आयोन” इन्जेर मकुस्वक

1:16 योहन 3:34; ROM 5:2,17; 1CO 1:4-5; EPH 1:6-8, 23;2:5-10; 3:19;4:7-13; COL 1:19;2:9-10 1:17 GEN 22:18; DEU 5:1; LUK 1:54-55, 68-79; योहन 1:14; 5:45;7:19; 8:32;14:6; ACT 7:38;28:23; ROM 3:19-26; 5:20-21; 6:14;15:8-12; 2CO 3:7-10; GAL 3:10-13,17; HEB 3:5-6;8:8-12; 9:22;10:4-10; REV 5:8-10;7:9-17 1:18 GEN 16:13; 18:33;32:28-30; 48:15-16; EXO 3:4-6;23:21; 33:18-23;34:5-7; NUM 12:8; DEU 4:12;

वूरकुन गवा वेह्त्तोर. ²¹अस्के वूर, “ते निमे बोनि आंदि? येलिया* पर्वक्तनि कि?” इन्जेर पूसि कीतेर. ते, “नना आयोन” इन्जेर इत्तोर. “मन्जे बविसत्ने वांतोर इन्जि वेह्त्तेर वोर पर्वक्तनि कि?” इन्जेर वूर पूसि कीतेर. बति योहन “नना आयोन” इन्जेर वेह्त्तोर. ²²अस्के वूर, “असल निमे बोनि आंदि? माकुन सारि कीतुरकुन

* 1:18 इत्तेके बाबो बगवंतल अनि मरि येसु वोरोरे इन्जेर अर्तम. * 1:19 लेवियुल्क इंवलि लेविना कांदांतुर आंदिर. वीर बगवंतना मंदिरतुन बचि कीसेर, कटोडलिर किय्वलिक काम्क्नगा मदत किय्वलिर आंदिर. * 1:21 येते बाप्तिस्मा सिय्वल योहंतुन तेर तोत्तोर पर्वक्तल आंदुर. किरिस्तु वायन मुने वोर पर्वक्तल मल्सि वांतोर इन्जेर यूदुल्क बरोसा कीतेर.

JOS 5:13-6:2; JDG 6:12-26; 13:20-23; PRO 8:30; ISA 6:1-3;40:11; LAM 2:12; EZK 1:26-28; HOS 12:3-5; MAT 11:27; LUK 10:22; 16:22-23; योहन 1:14; 6:46; 12:41;14:9;17:6, 26; COL 1:15; 1TI 1:17; 6:16; 1JN 4:9, 12,20; 5:20 1:19 LUK 3:15-18; योहन 10:24; ACT 13:25 1:20 MAT 3:11-12; MRK 1:7-8; LUK 3:15-17; योहन 3:28-36 1:21 DEU 18:15-18; MAL 4:5; MAT 11:14; 16:14;17:10-12; योहन 1:25;7:40

ममोट जवब सिया लागर. नी बारेते बतल वेहना इंतियो अद माकुन वेहा” इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. ²³ ते योहन, “येसया पर्वक्तल मोदोल वेहत्तपिनय, «बगवंतल* वायन साटि सरि सुद्रि कीम्ट्» इन्जेर बोडि गुटनगा किलिवल लेङ्ना ननय आंदुन” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

²⁴⁻²⁵ अस्के सवल्लक पूसि कियले वातुर्गटल कहितुर परिसयुल्लक, “निमे किरिस्तुनि आय्वि, येलियनि आय्वि, बविसत्ने वाय्वल पर्वक्तनि गिर आय्वि. ते निमे बद अदिकार्दे बाप्तिस्मा सीसेर मंति?” इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. ²⁶ ते योहन, “नना येते बाप्तिस्मा सीसेर मंतोन. बति ना पेजेटल वाय्वल मी नड्डुम मंतोर. मिरट वोन वोड्कि किय्विट. ²⁷ ना पेजेटल वाय्वल नाकुन तेर डगुर सक्तिवंतल आंदुर. वोनड चेपुल्लकना पटि रेहले गिर नना कामि सियोन*” इन्जेर वेहतोर. ²⁸ इव गट्णड योहन बाप्तिस्मा सीसेर मंतोर अद योर्दन लविडुन सिडयिड बाज मंवल बेतनिया इंवल चहरतगा जर्गटड.

येसुये बगवंतनोर मरि इन्जेर वेह्चि तोह्वल

²⁹ दुस्रो नेटि योहन तन्गा वाय्वल येसुन सूड्सि,

“इचुला! वेरे दुनियतुरड पापकुन कान्चि वोय्वल बगवंतना गोरे पिला आंदुर. ³⁰ इदेन मुने, ‘ना

1:23 ISA 40:3-5;
MAT 3:3;
MRK 1:3;
LUK 1:16-17,
76-79;3:4-6
1:24-25 DEU 18:15,
18; LUK 16:14;
योहन 1:20-22
1:26 MAT 3:11;
MRK 1:8;
LUK 3:16;
योहन 1:10-11;
8:19;17:25;
ACT 1:5;
11:16; 1JN 3:1
1:27 MAT 3:11;
MRK 1:7;
LUK 3:16;
योहन 1:15,30
1:28 योहन 3:23;
10:40
1:29 GEN 22:7-8;
EXO 12:3-13;
LEV 16:21-22;
ISA 53:7,11;
MAT 1:21;
20:28; योहन 1:36;
3:16; ACT 8:32;
13:39; 1CO 15:3;
2CO 5:21;
GAL 1:4;3:13;
1TI 2:6; TIT 2:14;
HEB 1:3;9:28;
1PE 1:19;2:24;
3:18; 1JN 2:2;3:5;
4:10; REV 1:5;

पेजेटल बोर्ते वांतोर इन्जि वेहतोनो, वोर वेरे आंदुर. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काड्कि,* नाकुन तेर डगुर आंदुर’ इन्जेर वेन बारेतेन वेह्चि मत्तोन. ³¹ असल वोर बोर आंदुर इंवल नना वोन वोड्कि कीसि मनोन. बति इज्रयेल लोकरकुन वोर तंवा वोड्कि अरुसीनुर इन्जि बाप्तिस्मा सीतोन. ³² अस्केने हाबर कोले मासि, बगवंतना पवित्रा आत्मा उंदि पारेवत दात येसुन पोरो रेख्वल सूड्तोन. ³³ येते बाप्तिस्मा सियले नाकुन सारि कीतोर वोर बगवंतले, ‘बोन पोरो पवित्रा आत्मा पारेवत दात रेय्सि उद्वल सूडंतियो, वोरे लोकरकुन पवित्रा आत्मते बाप्तिस्मा सिय्वल* आंदुर’ इन्जेर वेहतोर. अहन वेह्वक इत्तेके, वोन नना

* 1:23 बगवंतल: सेलेते पर्बु. * 1:27 वोर बेय डगुर माल्लकल आंदुर. नना वोनोर दासिना आसि मंले गिर कामि सियोन. * 1:30 कलि गडे मायन मोदोले वचंता रूप्ने पिसि मंवल येसु आंदुर. * 1:33 पाप्ने ताक्वलिर लोकरड दिलकुन आत्मा सक्तिते पवित्रा किय्वल इन्जेर अर्तम.

5:6,8,12-13;6:1, 16;7:9-10,14, 17;12:11; 13:8; 14:1,4,10;15:3; 17:14;19:7,9; 21:9, 27-22:3 1:30 योहन 1:15,27 1:31 MAL 3:1; LUK 1:17 1:32 MAT 3:16; MRK 1:10; LUK 3:22 1:33 MAT 3:11; MRK 1:7-8; LUK 3:16; योहन 3:5,34; ACT 1:5;10:44-47; 11:15-16;19:2-6; 1CO 12:13; TIT 3:5-6

वोड्कि कीसि मनोन. ³⁴इद सम्दो सूड्सिने, ‘वेरे बगवंतनोर मरि आंदुर*’”

इन्जेर बाप्तिस्मा सिखवल योहन येसुन बारेते गवा वेहतोर.

येसुनुर मोदोडुर सिस्म्यलिर

³⁵दुस्रो नेटि दुपरिता नालुड नेक्नेके योहन अनि वोनुर इविर सिस्म्यलिर गिरे अगने निल्लिस मत्तेर. ³⁶अदे वकत्ने येसु अगटल वीड्सेर मत्तोर. वोन सूड्सि, “इचुला! बगवंतना गोरे पिला” इन्जेर योहन सिस्म्यलिरकुन वेहतोर. ³⁷अद केन्चि वूर इविर सिस्म्यलिर, येसुन पेजेय सोत्तेर. ³⁸ते अस्के वूर तंवा पेजेय वाय्वल सूड्सि, येसु पेजे मल्लिस, “मीकुन बतल पहजे?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर “गुरुजि*! निमे बगा मंदंति?” इन्जेर पूसि कीतेर. ³⁹ते येसु, “वासि सूडट” इन्जेर इत्तोर. अस्के लग-बग पोद्रेक नालुड नेक्सेर मत्ता. ते वोर मंवल जागतगा सोन्जि, अंटित्क अगन मत्तेर. ⁴⁰योहंता गोस्टि केन्चि येसुन पेजेय सोत्तुर इविर्गटल वोराना पोरोल आंद्रेयल. वेर सीमोन-पेतुर्तोर तमुर आंदुर. ⁴¹वेर आंद्रेयल तंवोर तादल सीमोन-पेतुरतुन बेटे मासि, “दादा! किरिस्तुन* सूड्तोम” इन्जेर वेहतोर. ⁴²अनि वोन येसुनगा पिप्पिस वातोर. ते येसु वोन सूड्सि, “निमे योहंतोर* मरि सीमोंति आंदि. बति इडेडल नीकुन केपा*

1:34 PSA 2:7; 89:26-27; MAT 4:3;17:5; 26:63;27:40,43, 54; MRK 1:1, 11; LUK 1:35; 3:22; योहन 1:49; 3:16-18,35-36; 5:23-27;10:36; 11:27;19:7; 20:31; ROM 1:4; 2CO 1:19; HEB 1:1-2,5-6; 7:3; 1JN 2:23;3:8; 4:9,14-15;5:9-13, 20; REV 2:18 1:36 ISA 65:1-2; योहन 1:29; HEB 12:2; 1PE 1:19-20 1:37 ZEC 8:21; ROM 10:17; REV 22:17 1:38 योहन 1:49; 3:2;6:25;18:4,7 1:39 PRO 8:17; MAT 11:28-30; LUK 24:29; योहन 1:46;6:37 1:40 MAT 4:18-22; MRK 1:16-20 1:41 PSA 89:20; योहन 1:45;4:25 1:42 योहन 21:15-17 1:43 ISA 65:1; MAT 4:18-21; 9:9; योहन 6:5; 12:21;14:8

इन्जि केयनिर” इन्जेर इत्तोर. वेन पेतुरु गिर इंतेर.

येसु पिलिपुन अनि नतनियेलतुन केय्वल

⁴³दुस्रो नेटि येसु गलिलया येरियते सोंले निर्नय कीतोर. ते नड्डुम पिलिपुन सूड्सि, “ना सडा वरा” इन्जेर येसु केय्तोर. ⁴⁴वेर पिलिप, आंद्रेयल अनि पेतुरु मुविर्ते बेत्सयिदा चहर्तुर आंदिर. ⁴⁵पिलिप नतनियेलतुन महक्ले सोत्तोर. वोर बेटे माता पेजे, “मोसेना दर्मता कानुंतगा अनि दुसुर पर्वत्तलिर लिहि कीतनगा बोन बारेते लिहि कीतेरो, वोर माकुन बेटे मातोर. वोर नजरेत चहर्तोर योसेप्नोर मरि येसु आंदुर” इन्जेर पिलिप वेहतोर. ⁴⁶अद केन्चि नतनियेल, “एहे! नजरेतनल बतय चोकोट्ना पुटरिय?” इन्जेर पिलिपुन पूसि कीतोर. ते “वासि सूडा” इन्जेर

* 1:34 बगवंतल नेमि कीतोर वोर.

* 1:38 गुरुजि: सेलेते «रबि». * 1:41 किरिस्तुन: हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि कियले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि कियवल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर. * 1:42 वेर येते बाप्तिस्मा सिखवल योहन आयोर. * 1:42 इव रंडुते पोरोल्कना अर्तम बंडा.

1:44 MAT 10:3; 11:21; योहन 12:21 1:45 GEN 3:15;22:18;49:10; DEU 18:18-22; ISA 4:2;7:14;9:6;53:2; MIC 5:2; ZEC 6:12; 9:9; MAT 2:23;13:55;21:11; MRK 6:3;14:67; LUK 2:4;3:23;4:22;24:27,44; योहन 1:46-48; 5:45-46;6:42;18:5,7;19:19;21:2; ACT 2:22; 3:6;10:38;22:8;26:9 1:46 योहन 4:29; 7:41-42,52

पिलिपु इत्तोर. ⁴⁷ते नतनियेल येसुनगा वासेर मनेके वोन सूड्सि, “इचुलट! वेर करल इज्रयेल जातितोर आंदुर. वेन्गा कपट बतय सेले” इन्जेर वोन बारेते येसु वेहतोर. ⁴⁸ते नतनियेल, “ना बारेते नीकुन बहन टावा?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, “पिलिपु, नीकुन केय्वक मुने, निमे अन्जुरि मरत बूड मनेकेन नीकुन सूड्तोन” इन्जेर वेहतोर. ⁴⁹अस्के नतनियेल, “ये गुरुजि! निमे बगवंतनोर मरिनि अनि इज्रयेल लोकुरोर राजनि आंदि!” इन्जेर जवब सीतोर. ⁵⁰ते येसु, “नीकुन अन्जुरि मरत बूड मनेकेन सूड्तोन इन्जेर वेहततुन हिंदले, बरोसा ईसैर मंति कि बतल? इवेन तेर डगुक काम्क सूडंति. ⁵¹अव बव इत्तेके, हाबर कोले माय्वल, स्वर्गनल बगवंतनुर दूतलिर स्वर्गनोर मायननगा* बूड रेय्वल, वर्वल मिरट सूड्किट. इद सतेम आंद” इन्जेर वेहतोर.

येतुन आडुक्ना रसा किय्वल

2 इद जर्गि रंड रोज्क* आता पेजे, गलिलया येरियता, काना इवल चहर्ते, उंदि मर्मि-पोरोल जर्गा. येसुना अवल अगा मत्ता. ²अव मर्मिनगा येसुन अनि वोनुर सिस्वलिरकुन गिर केय्सि मत्तेर. ते अगा वूर सोत्तेर. ³अद जेवुंतगा आडुक्ना रसा मार्ता. ते अवल, “वूर्गा

1:47 PSA 32:2; ROM 9:6
1:48 PSA 139:1-2; ISA 65:24; MAT 6:6; योहन 2:25
1:49 ZEP 3:15; ZEC 9:9; MAT 2:2; 21:5; 27:11, 42; LUK 19:38; योहन 1:34, 38
1:51 GEN 28:12; EZK 1:1; DAN 7:9-10, 13-14; MAT 3:16; 4:11; 16:13-16, 27-28; 25:31; 26:24; MRK 1:10; 14:62; LUK 2:9, 13; 3:21; 22:43, 69; 24:4; योहन 3:13-14; 6:47; 10:1; 14:12; 21:18; ACT 1:10-11; 7:56; 10:11; 2TH 1:7, 9; 1TI 3:16; HEB 1:14; JUD; REV 4:1; 19:11
2:1 योहन 4:46
2:4 ECC 3:1; योहन 7:6, 30; 8:20; 12:23;

आडुर रसा मार्ता” इन्जेर येसुन वेहता. ⁴ते येसु, “नाकुन बारि वेहंति वो? नना बोना आंदुन इवल वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये” इन्जेर अवन वेहतोर. ⁵अस्के अवल सर्बरेय किय्वलिर सडा, “वोर वेहता तीर कीम्ट” इन्जेर वेहता. ⁶यूदुल्क सुदुड किय्वल कामुन साटि, अगा नारितड बंडनड सारुड सोरड मत्तड. उंदि उंदि सोरा येडुड-आट बिंदेना येर पियुंदुड. ⁷येसु, “अव सोरन येते निहट” इन्जेर सर्बरेय किय्वलिरकुन वेहतोर. ते वूर अव सोरड सिगा सिगा निहतेर. ⁸अस्के येसु, “इडे मिरट! इचुसि मुडुसि जेवुंता इंतजम कियुस्वनगा वोम्ट” इन्जेर वेहतोर. ते वूर वोतेर. ⁹⁻¹⁰वोर इंतजम कियुस्वल येतल मारिता अद आडुर रसतुन सवद सूड्तोर. अद रसा बगटल वाता अनि बहन तयर आता इवल वूर सर्बरेय किय्वलिरकुन टावा. बति वोर इंतजम कियुस्वन टावा सेले. ते वोर मायनल नोव्रन केय्सि, “दुसुर

* 1:51 मायनना रूप्ने वातोर वोर बगवंतनोर मरि.

* 2:1 कहि जागड मूंद रोज्क इन्जेर मंता.

13:1; 19:26-27 2:5 GEN 6:22; JDG 13:14; LUK 5:5-6; 6:46-49; योहन 15:14; ACT 9:6; HEB 5:9; 11:8 2:6 MRK 7:2-5; योहन 3:25; EPH 5:26; HEB 9:10 2:7 2KI 4:2-6 2:9-10 PRO 9:1-6; योहन 4:46; REV 7:16-17

समिदिर मोदोल चोकोट्ना रसा* वेडिसि, मांदितुन निसा वर्ता पेजे, चण्डि आडुर रसा वेडियंतेर. बति निमे आक्रि वेरि गिर बेय चोकोट्ना रसा वेड्युसीति” इन्जेर इत्तोर. ¹¹ इहिन येसु गलिलया येरियता काना इवल नाटे अद मय्मता काम कीसि, तंवा सक्तितुन तोह्त्तोर. अदेन साटि वोनुर सिस्वलिर वोन्गा बरोसा इर्तेर.

¹² अद आता पेजे येसु, वोना अवल, तमुक अनि सिस्वलिर मीरे मासि कपेर्नहोम इवल चहर्ते सोत्तेर. अनि कहि रोज्क वूर अगन मत्तेर.

येसु मंदिरतगा सोंवल

(मत्तयि 21:12-13; मार्क 11:15-17; लूका 19:45-46)

¹³⁻¹⁴ यूदुल्कना पस्का इवल सड करुम वाता. ते येसु येरुसलेम सोत्तोर. अगा येव्ता पेजे, बगवंतना मंदिरतगा येसु सोत्तोर. अद मंदिरता आव्रतगा बलिदान सिय्ले कोंदन, गोरेन अनि पारेवन वोम्वलिर बेपरिदार्क अनि दुस्रो देस्रड कोतन बद्लि किय्वलिर गिर अगा उच्चि मत्तेर. ¹⁵ अद सूड्सि, येसु नोडेने चाटुन मोडि कीसि गोरेन, कोंदन अनि समिदिरकुन मंदिरतल पूडि सीतोर. वूर कोतड बद्लि किय्वलिरड कोतन रीक्सि, वूरड टेबलकुन उल्टि कीतोर. ¹⁶ वूर पारेवड वोम्वलिर सडा येसु,

2:11 योहन 1:14; 3:2; 20:30-31
2:12 MAT 4:13; 12:46
2:13-14 MRK 11:15; LUK 2:41; 19:45-46; योहन 2:23; 6:4; 11:55
2:16 ISA 56:5-11; JER 7:11; MAT 21:13; MRK 11:17; LUK 2:49; योहन 5:17; 2PE 2:14-15
2:17 PSA 69:9; 119:139
2:19 MAT 12:40; 26:60-61; 27:40; MRK 14:58; 15:29; ACT 2:32; 3:15; ROM 8:11
2:21 योहन 1:14; 1CO 3:16; 6:19; 2CO 6:16; EPH 2:20-22; COL 1:19; 2:9; HEB 8:2
2:22 योहन 12:16; 14:26; 16:4
2:23 LUK 8:13

“नावोर बाबोना रोतुन हाटुमुन दात किय्मट. इव समिदिन इगेटल बहिर वोम्ट” इन्जेर वेह्त्तोर.

¹⁷ अद सूड्सि, “नीवा रोतुन पर्जा वेले मानि कियना इन्जेर आसा कीता काड्कि, दुसुर नाकुन बेय उल्टा आसेर मंतेर” इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मंता इन्जि, सिस्वलिर यादि कीतेर.

¹⁸ बति यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुनगा वासि, “नीकुन बगवंतल अदिकार सीसि मत्तेके, माकुन उंदि निसनि तोहा?” इन्जेर पूसि कीतेर. ¹⁹ ते येसु, “इद मंदिरतुन उल्टि कीम्ट. तेन नना तिरिसि मूंद रोज्कने दोहंतोन” इन्जेर वेह्त्तोर.

²⁰ अद केन्चि यूदुल्क गुल आसि, “इद मंदिरतुन दोहले चालिस सारुड (46) साल्क पिय्ता. निमे मूंद रोज्कने दोहा परंतिय?” इन्जेर येसुन इत्तेर. ²¹ बति येसु तंवा मेंदोडा मंदिरतुन बारेते इद गोस्टि वेह्त्तोर. ²² सिस्वलिर, येसु सासि-नेंङ्ता पेजे, इदेन हेतु कीसि, दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मंवडुन अनि येसु वेह्ता गोस्टितुन पोरो बरोसा इर्तेर.

माय्मना दिलतगा मंवल येसुन टावा

²³ पस्का सड्दड दिवोसकुन रोपो येरुसलेमनगा, वोर येसु कीतड मय्मतड

* 2:9-10 यूदुल्क आडुर्कनल रसा तेंड्सि, वेले रोज्क इर्सि, सोवुसंतेर. अद कलदुन दात मारिता पेजे उंटेर.

कामकुन सूडसि, वेलेटिर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ²⁴⁻²⁵ बति येसु वूरकुन नंमकि. बारितेके सम्दिरड दिलकुन तना करि किय्वल आता काड्कि, दुसुर बारेते येसुन बोरे गवा वेहा लागो.

निमे उंडे मला जल्मा येता लागर

3 परिसयुल्कना बाज्जोर निकोदेम इंवल यूदुल्कनोर मुके अदिकारि मत्तोर. ² वोर उंदि रात्ना येलते येसुनगा सोन्जि, “गुरुजि, ‘निमे बगवंतनगटल वातोनि आंदि’ इन्जेर माकुन टावये. बारितेके, निमे किय्वलिक मय्मतड काम्क बगवंतना सात सेल्वा बोरे किया परोर” इन्जेर वेहतोर. ³ अस्के येसु, “वोरोर पूना जल्मा येता बीगर, बगवंतना राज्जगा ईसा येता परोर.* इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर निकोदेमुन वेहतोर. ⁴ अस्के निकोदेम, “बुडियल आतोर मायनल बहन जल्मा येता परनुर? उंडे उंदि जोका अवना पीटे नेड्सि जल्मा येता परनुर कि बतल?” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ⁵ ते येसु, “वोरोर येते अनि आत्मते जल्मा आया बीगर, बगवंतना राज्जगा नेडा परोर. इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर वेहतोर. ⁶ “अवल-बाबो मेंदोडुन जल्मा सिया परंतेर. बति आत्मतुन बगवंतना आत्मा जल्मा सिया परंता. ⁷ अदेन साटि, ‘पूना जल्मा येता लागर’ इत्तेके निमे गुल आय्मा. ⁸ वडि तनकुन इस्टम वाता अद बाजनल वांता. मिरट अद वडिता आवज केन्जंतिट बति, अद वडि बगटल वांतयो, बेके दांतयो इंवल मीकुन टावा

2:24-25 ISA 16:7; 1CH 28:9; JER 17:9; MAT 9:4; योहन 5:42,6:64; 13:11;16:30; ACT 1:24; HEB 4:13; REV 2:23
3:2 MAT 22:16; योहन 5:36;9:16, 30-33;11:47-48; ACT 2:22; 4:16-17;10:38
3:3 DEU 29:4; JER 5:21; MAT 5:18; 13:11-16;16:17; योहन 1:5,13, 51;3:5-6;12:40; 2CO 1:19-20;4:4; 5:17; GAL 6:15; EPH 2:1; TIT 3:5; याकोब 1:17-18; 3:17; 1PE 1:3, 23-25; 1JN 2:29; 3:9;5:1,18; REV 3:14
3:4 1CO 1:18;2:14
3:5 ISA 44:3-4; EZK 36:25-27; MAT 3:11;5:20; 18:3;28:19; MRK 16:16; LUK 13:3,24; योहन 1:13;3:3; ACT 2:38;3:19; ROM 8:2;14:17; 1CO 2:12;6:11; 2CO 5:17-18;

सेले. अहने बगवंतना आत्मते जल्मा आय्वल गिर मंदंता” इन्जेर येसु वेहतोर. ⁹ ते निकोदेम, “इद बहन जर्मड मंदर?” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ¹⁰ अस्के येसु, “इज्जयेल्कनोर डगुर गुरुनि आंदि. इदेन बारेते नीकुन करे मायो कि?” इन्जेर इत्तोर. ¹¹ “माकुन करे माता अदेन बारेते अनि सूडतुन बारेते वेहंतोम. इद गोस्टि सतेम आंद. बति मावा गवतुन मिरट नम्बिट. ¹² नना मीकुन इद दुनियतड गोस्टिन बारेते वेहनेकेन बरोसा किय्विट. ते स्वर्गनड गोस्टिन बारेते वेहतेके बहन बरोसा कीकिट?” इन्जेर वेहतोर. ¹³ “स्वर्गनल रेय्सि वाय्वल

* 3:3 ग्रीकु बासतगा, “बगवंतना राज सूडा परोर” इन्जेर मंदंता.

GAL 6:15; EPH 2:4-10;5:26; 2TH 2:13-14; TIT 3:4-7; 1PE 1:2;3:21; 1JN 2:29; 5:1,6-8 3:6 GEN 6:12; JOB 14:4; 25:4; PSA 51:10; EZK 11:19-20; 36:26-27; योहन 1:13; ROM 7:18;8:4-9, 13; 1CO 6:17;15:47-50; 2CO 5:17; GAL 5:16-21,24; EPH 2:3; COL 2:11; 1JN 3:9 3:7 योहन 3:3; EPH 4:22-24; REV 21:27 3:8 JOB 37:10-13,16-17, 21-23; PSA 107:25,29; ECC 11:4-5; ISA 55:9-13; EZK 37:9; MRK 4:26-29; योहन 1:13; ACT 2:2;4:31; 1CO 2:11; 12:11; 1JN 2:29;3:8-9 3:9 LUK 1:34; योहन 6:52,60 3:11 ISA 65:2; योहन 1:18; 7:16;8:14,28-29,38;12:49;14:24; 2CO 4:4 3:12 1CO 2:7-9;3:1-2; HEB 5:11; 1PE 2:1-3 3:13 DEU 30:12; PRO 30:4; MRK 16:19-20; योहन 1:18;3:31;6:33,38,42,46,62;13:3; 16:28-30;17:5; ACT 2:34;20:28; ROM 10:6; 1CO 15:47; EPH 4:9-10

स्वर्गोर मायनल आयवल नाकुन तपुसि, दुस्रो बोर पोर स्वर्गगा सोन्मकि. ¹⁴मोसे बोडि गुटनगा पितुडा उंदि तरस कीसि, डडल कटेतगा बहंते लिम-लोम कीतोरो, अहने स्वर्गोर मायनल आयवल नाकुन गिर मोद्नगा टाडि किया लागर. ¹⁵अहन कीतेकेन, ना पोर बरोसा इर्वलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. ¹⁶“बगवंतल दुनियतुरकुन बेय लाड कीता काड्कि, तंवोर वोरोर मंवल मरिन इद दर्तुरितगा सारि कीतोर. वोन पोर बरोसा इर्वल हर वोरोर नासेडम आयवक्ने, वूरकुन बस्केट गिर पिस्वल जीवा पुटना इन्जेरेंते इहिन कीतोर. ¹⁷दुनियतेरकुन सिक्सा वाट्ले बगवंतल वोर मरिन सारि कियमकि बति, बचि कियलेने सारि कीतोर. ¹⁸“वोन्गा बरोसा इर्वन सिक्सता तस्वा मनो. बति बरोसा कियोर वोन, बगवंतनोर वोरोर मंवल मरिन बरोसा कियवा काड्कि, इदेन मुनेने वोना सिक्सता तस्वा आता. ¹⁹बारितेके वोर दुनियतुर सन्दिर्गा वेड्चितुन पिग्सि वातोर. बति लोकुर तम्बड काम्क करब्नड कीनेके, सिकटिते मंलेने पसंद कीतेर. अद तस्वता कारन इदे आंद. ²⁰करब काम कियवल हर मायनल वेड्चितुन पसंद कियोर. तंवड करब कामकुन मकुसि इरन साटि, वोर वेड्चितगा वायोर. ²¹बति सत्ने ताक्वल तंवड काम्क बगवंतना केय्दे

3:14 NUM 21:7-9; 2KI 18:4; PSA 22:16; MAT 26:54; LUK 18:31-33; 24:20,26-27, 44-46; योहन 8:28; 12:32-34; ACT 2:23;4:27-28 3:15 ISA 45:22; MRK 16:16; LUK 19:10; योहन 1:12;3:16, 36;5:24;6:40, 47;10:28-30; 11:25-26; 12:44-46; 17:2-3;20:31; ACT 16:30-31; ROM 6:22-23; 10:9-14; GAL 2:16, 20; HEB 7:25; 10:39; 1JN 2:25; 5:1,11-13,20 3:16 GEN 22:12; MAT 9:13; MRK 12:6; LUK 2:14; योहन 1:14,18, 29;3:15,36;6:40; 10:28;11:25-26; ROM 5:8,10;8:32; 2CO 5:19-21; EPH 2:4; 2TH 2:16;

जर्सेर मंतड इन्जि, अवेन बहिर तोहले, वेड्चिते वांतोर” इन्जेर वेहतोर.

येसुन बारेते योहन गवा वेहवल

²²अद आता पेजे, येसु अनि वोनुर सिस्वलिर यूदया येरियतगा सोन्जि, पर्जतुन बाप्तिस्मा सियुसेर, कहि रोज्क अगने मत्तोर. ²³सलिमुन करुम्ना अय्नों इवल जागतगा कूब येर मत्ता काड्कि, अगा योहन बाप्तिस्मा सीसेर मत्तोर. ²⁴ते लोकुर सोन्जि बाप्तिस्मा येच्चेर मत्तेर. इद गट्ना योहन जेलतगा अर्वक मुनेन जर्ता. ²⁵उंदि दिया योहंतुर सिस्वलिरकुन अनि यूदुल्कना जातितोन नड्डुम सुदुड आयवल रिवजुन बारेते जट-पट लागता. ²⁶ते वूर सिस्वलिर योहंतगा वासि, “गुरुजि! योर्दन लविडुन हंदा बाज, नी

1TI 1:15-16; TIT 3:4; 1JN 4:9-10, 19; REV 1:5 3:17 LUK 19:10; योहन 1:29;5:45; 6:29,40,57;7:29;8:15-16,42;10:36;11:42; 12:47-48;17:3,8;20:21; 1TI 2:5-6; 1JN 2:2; 4:14 3:18 MRK 16:16; योहन 1:18; 3:36;5:24;6:40,47;20:31; ROM 5:1;8:1, 34; HEB 2:3;12:25; 1JN 4:9;5:10,12 3:19 योहन 8:12;9:39-41; ROM 1:32; 2TH 2:12; 2PE 3:3 3:20 JOB 24:13-17; PRO 1:29;4:18; योहन 7:7; EPH 5:11-13; याकोब 1:23-25 3:21 PSA 1:1-3;119:80; 139:23-24; योहन 5:39; GAL 6:8; 1JN 1:6; 4:15-16; 3JN 11 3:22 योहन 3:26;4:1-3 3:24 MAT 4:12;14:3 3:25 योहन 2:6 3:26 योहन 1:7

सडा बोर्ते मत्तोरो अनि निमे बोन बारेते गवा वेह्तियो, वोर इंके बाप्तिस्मा सीसेर मंतोर. सम्दिर वोन्गन सोन्जेर मंतोर” इन्जेर वेह्तेर. ²⁷ते योहन, “स्वर्गनल बगवंतल सीतेकेन तपा बोरे बतय येता परोर. ²⁸‘नना किरिस्तुना आयोन. बति वोन मुने सारि कीतोर वोर कब्रियना आंदुन’ इंवडुन मिरटे गवा मंतिट. ²⁹नमुनतुन मर्मिनगा नोब्रल मुके आंदुर इंट. वोरे नोब्रिनोर माल्कल आंदुर. वोर नोब्रन करुम, वोनोर सोप्पल निल्सि मंले, अनि नोब्रल वेह्ता तीर कियले, वोन वेले आनंद लागंता. अदे तरिकते नना वेले कुसिते मंतोन. नावा आनंद बर्पुर आता. ³⁰बारितेके नाकुन चुडुर-पान वायना अनि वोर येसुन डगुर-पान वायना.

³¹“स्वर्गनल वातोर वोर सम्दिरकुन पोरोडोर आंतोर. मरट दर्तुरित पोरोडुर आंदट अनि दर्तुरित पोरो जर्ग्वलिक गोस्टिन बारेतेन वड्कंतट. बोरेय्ते स्वर्गनल वातोरो, वोर सम्दिरकुन पोरोडोर आंतोर. ³²वोर अगा सूड्तुन केन्ज्ततुन बारेते गवा वेहंतोर. बति वोना गवतुन बोरे वोपुर. ³³⁻³⁵बगवंतल तंवोर मरिन लाड कीता काड्कि, सम्दो अदिकार वोना केय्देन हव्लि कीतोर. वोन्गा तंवा आत्मतुन बर्पुर सीता काड्कि, वोर सिरिप बगवंतनडे गोस्टिड वेहंतोर. बोर्ते वोना गवतुन वोपंतोरो वोर, बगवंतन बारेतड येसु वेह्तड गोस्टिड सतेम इन्जि तोहंतोर. ³⁶बोर्ते बगवंतनोर मरिन पोरो बरोसा कींतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोर्ते वोन पोरो

3:27 NUM 16:9-11; 17:5; JER 1:5; 17:16; AMO 7:15; MAT 21:25;25:15; MRK 11:30-31; 13:34; ROM 12:6; 1CO 2:12-14;4:7; 15:10; EPH 3:7-8; 1TI 2:7; HEB 5:4-5; याकोब 1:17; 1PE 4:10-11
3:28 MAL 3:1; योहन 1:20,23
3:29 SNG 5:1; ISA 54:5; EZK 16:8; HOS 2:19; MAT 9:15; योहन 16:24; EPH 5:25-27; PHP 2:2; 1JN 1:4; REV 19:7-9;21:9
3:30 PSA 72:17-19; ISA 9:7; DAN 2:34-35, 44-45; MAT 13:31-33; ACT 13:36-37; 1CO 3:5; 2CO 3:7-11; COL 1:18; HEB 3:2-6; REV 11:15
3:31 MAT 28:18; योहन 1:27; 3:12-13;5:21-25; 6:33,51;8:23; 16:27-28;

बरोसा कियोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटो. बति बगवंतना सोड वोन पोरो निल्सि मंदंता” इन्जेर बाप्तिस्मा सियवल योहन वेह्तोर.

कुहितगा येसु वेय्लोन सडा वड्क्वल

4 योहंतुन तेर अदिक सिस्सिलिरकुन येसु तयर कीसि, वूरकुन बाप्तिस्मा सीसेर मंतोर इन्जेर परिसयुल्क केन्ज्तेर. ²(करल बतल इत्तेके, येसु बाप्तिस्मा सिस्मकि. बति वोनुर सिस्सिलिर सीसेर मत्तेर.) ³इद गोस्टितुन येसु केन्ज्ता पेजे, यूदया येरियतुन सुटि कीसि, गलिलया येरियते सोंले पेसितोर.

⁴बति इंके समरया येरियतुन वीड्सि सोंदा लागर. ⁵अहन अद समरया येरियतल वीड्सि सोन्जेर मनेके, याकोब तंवोर मरि योसेपुन सीता, ईसता बोमित करुम मंवल सुकरु इंवल चहरतगा येव्तोर. ⁶अगा याकोब काचुस्ता कुहि मत्ता. लडनल ताक्सेर वाता काड्कि, येसु अविसि दुपरिता येलते अद कुहित

ROM 9:5; EPH 1:20-21; PHP 2:9-11; 1JN 4:5; REV 19:16
3:32 योहन 1:11; 3:11;15:15
3:33-35 ISA 11:2-5; MAT 11:27;12:18;28:18; LUK 10:22; योहन 5:20,22,26;17:2; ACT 10:38; EPH 1:13
3:36 NUM 32:11; PSA 36:9; 49:19; योहन 1:12;3:3,15-16;5:24;6:47-54; 8:51;10:28; ROM 1:17-18;5:9; EPH 5:6; 1TH 1:10;5:9; 1JN 3:14-15;5:10-13; REV 6:16-17;21:8
4:1 योहन 3:22, 26
4:2 ACT 10:48; 1CO 1:13-17
4:5 GEN 33:19;48:22; JOS 24:32
4:6 HEB 4:15

बगला उच्चि मत्तोर. ⁷⁻⁸ अद वकत्ने, वोनुर सिस्वलिर काने येत्ले चहर्ते सोत्तेर. अद गट्कतेन समरया जातिता उंदि वेय्लो येर वोय्ले, कुहितगा वाता. ते येसु, “बायि, नाकुन उंडन साटि येर सीम” इन्जेर अद वेय्लोन तल्क्तोर.

⁹यूदुल्क अनि समरया जातितुर अलग पिसेर मंदिर. अदेन साटि येसुना गोस्टि केन्चि अद वेय्लो गुल आसि, “येया! निमे यूदुल्कना जातितोनि आंदि. नना समरया जातितोना आंदुन. उंले येर सीम इन्जि, नाकुन बहन तल्कंति?” इन्जेर येसुन इत्ता. ¹⁰ अद केन्चि येसु, “‘उंले येर सीम’ इन्जेर तल्कवन बारेतेन आयि अनि बगवंतना वरमुन बारेतेन आयि नीकुन टावा सेले. इव टावा मन्मड इत्तेके, निमेय उल्टा अदेन नाकुन तल्कंदि अनि नीकुन जीवा वाले येर सींदुन” इन्जेर तान सडा वेह्त्तोर. ¹¹ अस्के अद वेय्लो, “साब! निह्गा येर चेंदि किय्ले पोह्तरय आयि नोडेय आयि सेले. इद कुहि बेय कोल मंता. अद जीवा वाले येर नीकुन बगटल पुटर? ¹² मा तोत्तोर बाबो याकोब इद कुहि माकुन सीतोर. इद कुहिता येर तना, तंवुर मर्क उटेर अनि वूरड पियड-काल्क गिर उट्टड. निमे याकोबुन तेर डगुनि कि बतल?” इन्जेर येसुन पूसि कीता. ¹³ ते येसु, “इद येर उंवल हर वोरोर उंडे वट्कंतोर. ¹⁴ बति नना सिख्वल येर उंवन बस्केट्के वट्का वसो. नना सिख्वल येर बस्केट जीवते मंदन साटि, वोन रोपो बस्केट गिर पोड्सेर मंवल जलत दात मंदंता” इन्जेर वेह्त्तोर.

¹⁵ ते अद वेय्लो, “साब! बस्केट येर वट्क्वक्ने अनि चेंदि किय्ले वाय्वक्ने,

4:7-8 MAT 10:42
4:9 2KI 17:24-41;
योहन 8:48;
ACT 10:28
4:10 EXO 17:6;
PSA 36:8-9;46:4;
ISA 12:3;35:6;
42:6;43:20;44:3;
49:6-8,10;55:1-3,
6-9; JER 2:13;
ZEC 13:1;14:8;
LUK 11:13;
18:13-14;
योहन 3:16;4:14,
25-26;6:35,
51;7:37-39;
ROM 8:32;
1CO 10:4;
REV 7:17;
21:6;22:1-2,17
4:14 ISA 49:10;
योहन 6:35,58;
7:38-39;10:10;
11:26; ROM 6:23;
8:16-17;
2CO 1:22;
EPH 1:13-14;
4:30; 1PE 1:22;
1JN 5:20;
REV 7:16
4:15 PSA 4:6;
योहन 6:26,
34;17:2-3;
ROM 6:23;8:5
4:16 योहन 4:18;
HEB 4:13
4:19 MAT 21:11;
LUK 7:16,39;
24:19; योहन 6:14;
7:40;9:17
4:20 GEN 12:6-7;

अद येर नाकुन सीम” इन्जेर येसुन तल्क्ता. ¹⁶ अस्के येसु, “निमे सोन्जि, नी माड्सोन केय्सि, तरा” इन्जेर वेह्त्तोर. ¹⁷ ते अद वेय्लो, “नाकुन माड्सो सेलोर” इन्जेर वेह्त्ता. अद केन्चि येसु, “हो करले, ¹⁸ मोदोल नीकुन सिख्विर माड्सुर मत्तेर. इंके नी सडा मंतोर वोर, नीवोर माड्सो आयोर. बायि, निमे मत्ता अदेन करल वेह्त्ति” इन्जेर अद वेय्लोन इत्तोर.

¹⁹ अस्के अद वेय्लो, “साब! निमे पर्वक्तनि आंदि इन्जेर सम्जे मासेर मंतोन. ²⁰ ते नाकुन इद गोस्टि वेहा: ममोट इद गेराजिम गुटत पोरो पार्तना-विंति कींतोम. इगेने मा तोत्तुर गिर पार्तना-विंति कीतेर. बति मी यूदुल्क सिरिप येरुसलेमे करल पार्तना-विंति किय्वल जागा इन्जेर बारि वेहंतिट?” इन्जेर येसुन सडा इत्ता. ²¹⁻²³ ते येसु, “बायि! बोना पार्तना-विंति कींतिट इंवल, मी समरयतुरकुन टावा सेले. बति बोना पार्तना-विंति कींतोम इंवल माकुन टावा. बारितेके मा यूदुल्कनगटले बचे माय्वल कार्या वाय्वल मंता. अद वकत्ने इद गुटत पोरोन आयि, येरुसलेमनगन आयि, मिरट बाबो बगवंतना पार्तना-विंति किय्विट. बति करल पार्तना-विंति किय्वलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने पार्तना-विंति कीतेर.

33:18-20; DEU 11:29; 12:5-11;27:12
4:21-23 GEN 49:10; JOS 24:14; EZR 4:2;
PSA 68:20;147:19; ISA 2:3;12:2;29:13;
43:21;46:13;66:1-2; JER 3:10; ZEP 3:16-17;
ZEC 9:9; MAL 1:11; MAT 15:7-9;
LUK 18:11-13;24:47; योहन 1:17;4:21,23;
5:25;12:23; ACT 17:23,30; ROM 3:1-2;8:26;
9:4-5; GAL 4:6; EPH 2:18;6:18; PHP 3:3;
1TI 2:8; HEB 7:14; 1PE 2:9; JUD 20-21

अद वकत इंके वासिन मंता. इद नना वेहता गोस्टित पोरो बरोसा इरा. तनकुन पार्तना-विंति कियवलिर आतुर मंदना इन्जेर, बाबो बगवंतल सूड्सेर मंतोर. ²⁴ बगवंतल आत्मा रूप्ने मंवल आता काड्कि, पार्तना-विंति कियवलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने वोना पार्तना-विंति कियना” इन्जेर अद वेय्लोन वेहतोर. ²⁵ अस्के अद वेय्लो, “किरिस्तु* वांतोर इंवल नाकुन टावा. वोर वाता पेजे, सम्दिरकुन सम्दो कुला कुला वेहंतोर बेरे” इन्जेर येसुन वेहता. ²⁶ ते, “ननय वोना आंदुन” इन्जेर येसु तान वेहतोर.

²⁷ अदे वकत्ने वोनुर सिस्स्यलिर अगा वातेर. वोर येसु उंदि वेय्लोन सडा वड्क्वल सूड्सि, बेय गुल आतेर. बति, «नीकुन बतल पहजे?» इन्जेर अद वेय्लोने आयि, «निमे अद वेय्लोन सडा बारि वड्क्ति?» इन्जेर वोर येसुने आयि, वूर्गटल वोरोर गिर पूसि किय्मकि.

²⁸ अद वेय्लो बुड्डितुन अगने सुटि कीसि, चहर्ते सोत्ता. ²⁹ अनि पर्जतुन सडा, “इंके वेरि नना कीता सम्दोतुन बारेते वेहतोर. वोरे मायनल मोका किरिस्तु आंदुरेय बतलो? मिरट वासि सूडट” इन्जेर वेहता. ³⁰ ते वूर चहर्तल पेसिसि येसु मंवल जागतगा वासेर मत्तेर.

4:24 ISA 16:7;
PSA 50:23;51:17;
66:18; ISA 57:15;
MAT 15:8-9;
2CO 1:12;3:17;
PHP 3:3; 1TI 1:17
4:25 DAN 9:24-26;
MAT 1:16;
योहन 1:41-42,
49;4:29,42
4:27 LUK 7:39
4:32 JOB 23:12;
PSA 119:103;
PRO 18:20;
JER 15:16;
योहन 4:34
4:34 JOB 23:12;
PSA 40:8;
ISA 61:1-3;
MAT 26:39;
LUK 15:10;19:10;
योहन 4:32;5:30,
36;6:33,38;17:4;
19:30; ACT 20:35;
HEB 12:2
4:35 MAT 9:37-38;
LUK 10:2-3
4:36 ROM 1:13;
2TI 4:7-8;
याकोब 5:19-20
4:37 MIC 6:15

³¹ अद गट्कते वूर सिस्स्यलिर, “गुरुजि! जरतेर तिन” इन्जेर येसुन जुल्मा कीतेर. ³² बति येसु, “मीकुन टावा सेले अद चंदि तिंदन साटि, नहगा मंता” इन्जेर वेहतोर. ³³ ते सिस्स्यलिर, “गुरुजिन तिंदन साटि, बोरे चंदि ततेरेय बतलो?” इन्जेर तम्वा तमा इत्तेर. ³⁴ अस्के येसु, “नाकुन सारि कीतोर बगवंतना इचा पिग्सि ताक्वल अनि वोना कामुन बर्पूर कियवले नावा चंदि आसि मंता. ³⁵ नमुनतुन मिरट, ‘वावटे विजा वीत्ता पेजे, उंडे नालुड महिनने पंटा कोयले वांता’ इतिट. बति बहुक्नेके सूडट. इंके अद पंटा कोयलेन तयर मंता*” इन्जेर मीकुन वेहचेर मंतोन. ³⁶ “पंटा कोयवलिरकुन इंके बूति पुट्सेरेन मंता. बस्केट पिस्वल जीवतगा लोकरकुन तर्वले, अद पंटा कोयवलिरकुन पुट्वल पंडि. इदेन हिंदल, विजा वीत्वलिर अनि पंटा कोयवलिर आनंद्ने मंदा परंतेर. ³⁷ ‘विजा वीत्वल वोरोर अनि पंटा कोयवल उंडे वोरोर’ इंवल सास्तुर करल

* 4:25 किरिस्तु: हेब्रि बासते मेसयल इंतोर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि कियले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि कियवल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर. * 4:35 लोकरकुन बगवंतना चर्नते तर्वल पंटा. बहन इत्तेके समरया जातितुर वेलेटिर येसुनगा वासेर मत्तेर. वूरकुन बगवंतना सरि-मारगुन बारेते वेहवले काने आसि मंता इत्तोर.

आंद. ³⁸मिरट कस्टम कीसि वीत्मकि अद पंटा कोयले, मीकुन सारि कीतोन. अद विजा वीत्ले दुसुर कस्टम कीतेर. वूरा कस्टमना पंडितुन मिरट येच्चेर मंतिट” इन्जेर इत्तोर.

³⁹“नना कीता सम्दोतुन बारेते, नना वेहवक मनेकेन नाकुन वेहतोर” इन्जेर अद वेयलो वेहता. ते अद गवतुन पिप्सि, समरया येरियता चहर्तुर वेलेटिर लोकर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. ⁴⁰वूर समरयतुर वोन्गा वासि, “गुरुजि! निमे महगा वासि, मंदय लागर” इन्जेर जुल्मा कीतेर. ते येसु वूर्गा रंड रोज्क मत्तोर. ⁴¹येसु वेहतड गोस्टिड कुद केन्चि, उंडे वेलेटिर बक्तलिर आतेर. ⁴²“निमे वेहता गोस्टि पिप्सिन आयो बति, ममोट वोनड गोस्टिड कुद केन्चि, वेरे दुनियतुन बचि किय्वल किरिस्तु इन्जेर करि कीसि, नम्तोम” इन्जि वेय्लोन वेहतेर.

येसु अदिकारिनोर मरिन चोकोट किय्वल

(मत्तयि 8:5-13; लूका 7:1-10)

⁴³रंड रोज्क आता पेजे, येसु गलिलया येरियते सोंले पेसितोर. ⁴⁴(अस्के येसु, «पर्वक्तन तंवा सोंता येरियतगा मान पुटो» इन्जेर मुनेने वेह्चि मत्तोर.) ⁴⁵तेर बति वोर गलिलया येव्ता पेजे, अगटुर लोकर चोकोट मान सीसि, वोन करुम कीतेर. बारितेके पस्का सड जर्गेके, वूर येरुसलेमना सोन्जि मत्तेर अनि येसु कीतड मय्मतड काम्क सूड्सि मत्तेर. ⁴⁶अहन सोनेके सोनेके, इदेन मुने येतुन आडुक्ना रसत दात मार्युसीतोर अद, गलिलयता काना चहर्दे येव्तेर. कपेर्नहोम

4:38 योहान 1:7
4:39 योहान 4:5,29
4:41 1CO 2:4-5
4:42 योहान 1:29;
2CO 5:19;
1JN 4:14
4:44 MAT 13:57;
MRK 6:4;
LUK 4:24
4:45 योहान 2:13-16,
23
4:48 DAN 4:2;
योहान 20:29;
ACT 2:22;
1CO 1:22;
HEB 2:4
4:50 MAT 8:13;
LUK 17:14
5:1 EXO 23:14-17;
34:23; LEV 23:2-4;
DEU 16:16
5:2 NEH 3:1;12:39

इंवल चहर्ते राजनोर वोरोर अदिकारि मत्तोर. वोनोर मरि बेमरिते सानल मींड्सि मत्तोर. ⁴⁷ते वोर अदिकारि, यूदयतल गलिलया येरियते येसु वातोर इन्जेर केन्चि, येसुनगा सोत्तोर. अनि, “ना मरि बेमरिते सानल मींड्सि मत्तोर. निमे वासि, चोकोट कियय लागर” इन्जेर येसुन विनंति कीतोर. ⁴⁸ते येसु, “चमत्कार्क अनि मय्मतड काम्क सूडा बीगर, ना पोरो बरोसा किय्विट सेलेय?” इन्जेर इत्तोर. ⁴⁹तेर बति वोर अदिकारि, “पर्बु! ना मरिना परन सोंवक मनेकेन वरा” इन्जेर इत्तोर. ⁵⁰अस्के, “निमे रोन सोन. नी मरि पिसंतोर” इन्जेर येसु वेहतोर. ते वोर अदिकारि, येसुना गोस्टित पोरो बरोसा इर्सि पेसितोर. ⁵¹वोर अहन सरिय सोन्जेर मनेकेन, वोनुर सेव्कलिर मुनेत्क वासि, “नीवोर मरि चोकोट आतोर” इन्जेर वेहतेर. ⁵²ते वोर अदिकारि, “बद वकत्ने चोकोट आतोर?” इन्जेर सेव्कलिरकुन पूसि कीतोर. अस्के वूर, “निने दुपरि उंदि नेक्नेके, चोकोट आतोर” इन्जेर वेहतेर. ⁵³बरोबर अदे वकत्ने येसु तनकुन, «नीवोर मरि पिसंतोर्» इंवल गोस्टि वेहतोर इन्जेर सम्जे मासि, वोर अदिकारि अनि वोना रोटुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. ⁵⁴यूदया येरियतल गलिलया वासि, येसु कीता रेंडवा मय्मता काम इद आंद.

**केय-काल्क अर्सि
सोत्तोन चोकोट किय्वल**

5 अद आता पेजे, यूदुल्कना उंदि सड करुम वाता काड्कि, येसु येरुसलेम नगुडे, वर्सि सोत्तोर. ²येरुसलेमना गोरेना पाटक इंवल जागतुन करुम हेब्रि बासते

बेतेस्ता इंवल कोनेर मत्ता. अद कोनेरतगा सियुड मंडोप्क मत्तड. ³⁻⁴*[अद कोनेरतगा कहि येलने बगवंतनोर दूतल रेय्सि येतुन हालि कींदुर. अस्के बोर मुने रेयंतोरो वोर बातल बेमरि मत्तेके गिर चोकोट आंदुर.] अव मंडोप्कनगा गुड्डिर, लेड्डल-तुड्डलिर अनि केय-काल्क अर्सि सोत्तुर, सम्दि तीक्नड बेमरिड वालिर जागा पिय्सि मंदिर. ⁵वूर रोपो तीसा आट (38) साल्कनल बेमरिते मंवल वोरोर मायनल मत्तोर. ⁶वोर मायनल येसु सूड्सि, वेले साल्कनल बेमरिते मंतोर इंवल करि कीसि, “चोकोट आयना इंति कि?” इन्जेर वोन पूसि कीतोर. ⁷ते वोर मायनल, “पर्बु! अद कोनेर्ता येर हाले मानेके, नाकुन अगा रेहवलिर बोरे सेलुर. अदेन साटि नना रेयले वानेकेते, नाकुन तेर मुनेन दुसोर बोर्तेर अगा रेयंतोर” इन्जेर जवब सीतोर. ⁸अस्के येसु, “तेदा! अनि नीवा चाप्रतुन पिय्सि रोन सोन” इन्जेर इत्तोर. ⁹अहन इत्ता बरोबर, वोर चोकोट आसि, तंवा चाप्रतुन पिय्सि ताक्सेर सोत्तोर.

इद गट्ना यूदुल्कना आरम्ना दिवोसुन नेटि जर्ता. ¹⁰ते यूदुल्कनुर अदिकारिर, “नीवा चाप्रा पिय्सि ताक्वल, नेंड आरम्ना दिवोस आता काड्कि, दर्मता कानुंतुन उल्टा ताक्प आंता” इन्जेर चोकोट आतोन सडा इत्तेर. ¹¹बति वोर, “नाकुन चोकोट कियवल, ‘नीवा चाप्रा पिय्सि सोन इत्तोर’” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ¹²ते वूर, “‘नीकुन चाप्रा पिय्सि सोन’ इन्जेर बोर वेहतोर?” इन्जि पूसि कीतेर. ¹³बति वोर वेहा पर्मकि. बारितेके अगा वेले मांदि मत्तेर अनि येसु मांदितगा मिस्डे मासि

5:3-4 MRK 3:1-4
5:5 MRK 9:21;
LUK 8:43;
13:16; ACT 3:2
5:6 LUK 18:41;
HEB 4:13,15
5:7 DEU 32:36;
PSA 72:12;
142:4; 1CO 9:24;
2CO 1:8-10
5:8 MAT 9:6;
MRK 2:11;
LUK 5:24
5:9 योहन 9:14;
ACT 3:7-8
5:10 NEH 13:15-21;
JER 17:21;
LUK 6:2;13:14;
योहन 9:16
5:11 MRK 2:9-11
5:14 LEV 26:23-24,
27; NEH 9:28;
PSA 27:6;118:18;
ISA 38:20;
योहन 5:5;8:11
5:17 योहन 9:4;
14:10; COL 1:16;
HEB 1:3
5:18 ZEC 13:7;
योहन 5:16,23;7:1;
8:58;10:30,33;
19:7; PHP 2:6;
REV 22:1
5:19 PSA 50:6;
138:3; ISA 45:24;
LUK 21:15;
योहन 3:3;5:21,
24-26,28-30;
8:28;9:4;10:18;
11:25-26;12:49;
14:10,16-23;

सोत्तोर. ¹⁴अद आता पेजे येसु, वोन मंदिर्ता आव्रतगा सूड्सि, “इचुला केन्जा! निमे चोकोट आति. उंडे वेले दुक्सा वाय्वक्ने मंले, पाप्नड काम्क किय्मा” इन्जेर वेहतोर. ¹⁵अस्के, वोर मायनल यूदुल्कनुर अदिकारिर्गा सोन्जि, “नाकुन चोकोट कियवल येसु आंदुर” इन्जेर वेहतोर.

¹⁶येसु आरम्ना दिवोसुन नेटि ईतड काम्क कीततुन हिंदल, वूर यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुन दुक्सा सियवल मोदोल कीतेर. ¹⁷बति येसु, “ना बाबो हर गट्का काम कीसेर मत्ता काड्कि, नना गिर काम कीसेर मंतोन” इन्जेर वेहतोर. ¹⁸इद कारंतुन हिंदल, यूदुल्कनुर अदिकारिर, “वेर सिरिप आरम्ना दिवोस्मा मा नेकितुन बह्के मायवले आयवा, बगवंतन तंवोर बाबो इन्जेर वेह्चि, तनकुन बगवंतन बरोबर बडि कीसेर मंतोर” इन्जि, इव रंड कारनकुन हिंदल, येसुन जकना इन्जेर वूर निर्नय कीतेर.

बगवंतना अदिकार येसुनगा मंता

¹⁹ते येसु इहिन पोडि कीसि वेहतोर: “इद सतेम आंद. बगवंतनोर मरि तंवा तना बतय किया परोर. बाबो बतल कींतोरो, सिरिप अदेने सूड्सि मरि कींतोर. बाबो बगवंतल बतड बहन कींतोरो, अवेन मरि अहने कींतोर. ²⁰बाबो मरिन लाड कीता काड्कि, तना कियवलिक सम्दो कामकुन

* 5:3-4 तोलेतड कहितड ग्रीकु ग्रंत्कनगा इव गोस्टिड सेलेड.

ROM 6:4;8:11; 1CO 15:12; 2CO 12:9-10;
EPH 1:18-19;2:5; 3:16; PHP 3:21; 4:13;
REV 2:23 5:20 MAT 3:17; योहन 3:35

मरिन तोहचेर मंतोर. उंडे वेले डगुक काम्क मुने बविसत्ने मरिन सडा बाबो कियुस्वल सूड्सि, बेय गुल आकिट. ²¹बाबो सातुरकुन बहन नेंडुसंतोरो, अहने मरि गिर तना नेमि कीतुरकुन पिसुसंतोर. ²²बाबो बोने तस्वा कियोर. बति तस्वा कियले बर्पुर् अदिकार तंवोर मरिन सीतोर. ²³तनकुन बहंते सम्दिर मानि कीतेरो, अहने मरिन गिर मानि कियना इन्जेरेन, अद अदिकार मरिना केय्दे बगवंतल सीतोर. बोरे आयि मरिन मानि कियवेके, मरिन सारि कीतोर बाबोन गिर मानि कीता लेकतगा वायोर. ²⁴नावा गोस्टि केन्चि, नाकुन सारि कीतोनगा बरोसा इर्वन, बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. आतोन पापकुन हिंदल, वाय्वल सिक्सा तपंता. मरंतल तप्सि, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता.

²⁵“इद सतेम आंद. सानलिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्ज्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता. अद गोस्टि केन्चि, ताक्वलिर बस्केट पिसंतोर. ²⁶बहंते बगवंतल जीवतोर माल्कल आंदुरो, अहने बस्केट पिस्वल जीवतुन सिखल अदिकार मरिन सीतोर. ²⁷वोर मरि स्वर्नोर माय्नल आता काङ्कि, लोकुरकुन तस्वा कियवल अदिकार बाबो वोन सीतोर. ²⁸मिरट गुल आय्मट! उंदि वकत वासेर मंता. अद वकत्ने वीचक्नगा मंवलिर सानलिर सम्दिर गिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्चि, नेंड्सि बह्तिर वांतेर. ²⁹नेंड्सि बह्तिर वातुर सम्दिरकुन वोर मरि तस्वा कीसि, वूर्गटल पुनेवंतलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सींतोर अनि पापेस्तलिरकुन सिक्सा

5:21 DEU 32:39; LUK 7:14-15; 8:54-55; योहन 11:25,43-44; 17:2; ACT 26:8; ROM 4:17-19;8:11 5:22 PSA 9:7-8; 96:13;98:9; ECC 11:9; MAT 16:27;28:18; योहन 5:27;9:39; 17:2; ACT 10:42; 17:31; ROM 2:16; 14:10-12; 2CO 5:10; 2TH 1:7-10; 2TI 4:1; 1PE 4:5; REV 20:11-12 5:23 JER 17:5-7; MAT 11:27; LUK 10:16;12:8-9; योहन 15:23-24; 1CO 10:31; EPH 6:24; 1TH 3:11-13; 2TH 2:16-17; TIT 3:4-6; HEB 1:6; 2PE 3:18; 1JN 2:23; 2JN 9 5:24 MRK 16:16; योहन 3:16,18, 36;6:40,47; 8:51;10:27-30; 11:26;12:44; 20:31; ROM 8:1, 16-17,28-30, 33-34;10:11-13; 1TH 5:9; 2TH 2:13-14; 1PE 1:5,21;

वाटंतोर. ³⁰अद तस्वा नावा इचतुन पिप्सि आयो बति, नाकुन सारि कीतोन इचतुन पिप्सिन कींतोन. नावा नना बतय किया परोन. बाबल नाकुन वेहता तीरे, लोकुरकुन नाय्दा तस्वा कींतोन. नना कियवल तस्वा नाय्दा आंद.

येसुन बारेतड गवड

³¹“मोका ना बारेते ननय गवा वेहकते, नावा गवतुन करल इन्जेर वोपुर. ³²ना बारेते गवा वेहले वोरोर मंतोर. वोर वेहवल गवा सतेम इन्जेर नाकुन टावा.

³³“मिरट योहंतगा कहितुरकुन रोह्तिट. वोना गवा सतेमे आंद. ³⁴⁻³⁵योहन डिवेत दात पोच्चेर वेङ्चि सीसेर मंतोर. मिरट वोना वेङ्चिते जुलुक वेरि, बेय आनंद्ने मत्तिट. मिरट बचे मायना इन्जेरेन इव गोस्टिड वेहचेर मंतोन.

“बति नाकुन नरिमन्कना गवा जुरत सेले. ³⁶बारितेके योहंतुन तेर डगुर गवा नहगा मंता. अद बतल इत्तेके: नना कीतड मय्मतड काम्क. इव कामकुन बगवंतल

1JN 3:14; 5:1,11-13 5:25 LUK 15:24; योहन 4:23;5:28;8:47; EPH 2:5;5:14; REV 3:1 5:26 EXO 3:14; JER 10:10; योहन 1:4;11:26; 17:2-3 5:27 योहन 5:22; ACT 10:42; 17:31 5:28 JOB 19:25-26; ISA 26:19; योहन 6:39-40; 1CO 15:42-54; 1TH 4:14-17; REV 20:12 5:29 DAN 12:2-3; MAT 25:31-46; LUK 14:14; ACT 24:15; ROM 2:6-10; GAL 6:8-10; 1TI 6:18 5:30 GEN 18:25; PSA 40:7-8; ISA 11:3-4; HOS 10:7-10; MAT 26:39; योहन 4:34; 5:19;6:38;8:15-16,28;14:10; ROM 15:3 5:31 PRO 27:2 5:34-35 2PE 1:19 5:36 MAT 11:4; योहन 2:23;3:2,17;9:30-33; 10:25,37-38;15:24; 1JN 5:9

नाकुन कीम इन्जेर हव्लि कीतोर. इवे नाकुन बाबो सारि कीतोर इन्जेर निरुपन कींतड. ³⁷वोरे बाबो ना बारेते इद गवा वेहचेर मंतोर. बति मिरट बस्केन वोना वचन केन्ज्मकि अनि बस्केन वोना रूप सूड्मकि. ³⁸सारि किय्वन पोरो मिरट बरोसा इर्वा काड्कि, वोना बोदा मीवड दिल्वनगा मनो. ³⁹बस्केट पिस्वल जीवा दर्मा-ग्रन्तनगा पुटंता इन्जेर सोन्च कीसि, मिरट चोकोटे महकंतिट. बति अवे वचन्क ना बारेते गवा वेहचेर मंतड. ⁴⁰तेर बति मिरट अद बस्केट पिस्वल जीवतुन साटि नहगा वायले वोप्विट.

⁴¹“नाकुन माय्नलिर सिय्वल डगुर-पान लागो. ⁴²बारितेके मिरट बगवंतन पेर्मा किय्विट इंवल नाकुन टावये. ⁴³नना नावोर बाबोना पोरोडे वातोन. नाकुन मिरट वोप्मकि. बति उंडे बोरे तंवा पोरोडे तनय वातेके, वोन मिरट आनंद्ने वोपंतिट. ⁴⁴मीकुन दुसुर डगुर-पान सिय्वल इस्टम बति, वोरोरे मंवल बगवंतल सिय्वल डगुर-पांदुन साटि कोसिद किय्विट. ते ना पोरो बहन बरोसा इरा पर्किट? ⁴⁵नना बाबोनगा मी पोरो पिरदि कींतोन बतलो इन्जेर सोन्च किय्मट. बति दर्मता कानुंतुन लिहि कीतोर मोसे पर्वक्तन पोरो मिरट आसा इर्तिट. वोर मोसेय मी पोरो पिरदि कींतोर. ⁴⁶वोर मोसे ना बारेते लिहि कीता काड्कि, मिरट मोका वोन बरोसा कींदिट्ते, नाकुन गिर बरोसा कींदिट. ⁴⁷बति मोसे लिहि कीता दर्मता कानुंतड गोस्टिने मिरट नम्बिट्ते, नावड गोस्टिन

5:37 MAT 3:17; योहन 1:18;8:18; 1TI 1:17;6:16; 1JN 4:12,20
5:38 1JN 2:14
5:39 DEU 11:18-20; 18:15,18; 32:47; JOS 1:8; PSA 16:11;36:9; 119:11,97-99; PRO 6:23;8:33-34; ISA 34:16; JER 8:9; MAT 22:29; MRK 12:10; LUK 16:31;24:27, 44; योहन 1:45; 5:32,36,46;7:52; ACT 8:32-35; 13:27;17:11; 26:22-23,27; ROM 1:2;3:2; 2TI 3:14-17; 1PE 1:10-11; 2PE 1:19-21; REV 19:10
5:40 ISA 49:7; 50:2; MAT 23:37; योहन 1:11;3:19; 6:27,37;8:45-46; 1JN 5:11-13
5:41 योहन 7:18
5:43 MAT 24:5; योहन 6:38; 8:28-29;10:25; 17:4-6; HEB 5:4-5
5:44 ISA 2:30; 2CH 6:8; MAT 23:5; 25:21-23;

बहन नमा पर्किट?” इन्जेर यूदुल्वनुर अदिकारकुन वेहतोर.

येसु सियुड हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल
(मत्तयि 14:13-21; मार्क 6:30-44; लूका 9:10-17)

6 अद आता पेजे, येसु गलिलया सम्दुर्तुन* हंदा बाज्नेके, तंवुर सिस्यलिर सडा सोत्तोर. ²बेमरि वालिरकुन येसु चोकोट कीतड मय्मतड काम्कुन सूड्सि, वेलेटिर मांदि वोन पेजेय वासेर मत्तेर. ³ते येसु गुटा तेर्गिर्स, तंवुर सिस्यलिर तोडो उद्तोर. ⁴अव दिवोस्वनगा यूदुल्वना पस्का सड करुम वासि मत्ता. ⁵अद वक्तने येसु तला तह्चि सिर्मुट सूड्तोर. ते वेलेटिर मांदि तन्गा वासेर दिस्तेर. “वीर सम्दिर तिले बगटल काने येच्चि तर्कट?” इन्जेर पिलिपुन येसु पूसि कीतोर. ⁶तना बतल किय्वल मंतोर इंवल तनकुन टावय. बति वोर पिलिप्ना मंदे बतल मंतयो

* 6:1 तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतोर.

LUK 19:17; योहन 12:43; ROM 2:7,10, 29; 8:7-8; 1CO 4:5; PHP 2:3; 1PE 1:7
5:45 योहन 9:28-29; ROM 3:19-20
5:46 GEN 3:15;12:3;18:18;22:18;28:14; 49:10; NUM 21:8-9;24:17-18; DEU 18:15, 18-19; LUK 24:27; योहन 1:45; ACT 26:22; ROM 10:4; GAL 2:19;3:10,13,24;4:21-31; HEB 7:1-10
5:47 LUK 16:29,31
6:1 MAT 4:18; MRK 6:31-44; LUK 5:1; योहन 6:23;21:1
6:3 योहन 6:15
6:4 योहन 2:13;11:55 6:6 GEN 22:1

करि कियना इन्जेरेन, येसु अहन पूसि कीतोर. ⁷ते पिलिपु, “रंड नुहक (200) कूरतड बिलने* चंदि येच्चि तत्तेके तेर बति, हर वोरोन जरजरा तिले गिर येवो” इन्जेर जवब सीतोर. ⁸⁻⁹अस्के वोनु सिस्यलिर्गटल सीमोन-पेतुर्तोर तमुर आंद्रेयल, “इगे वोरोर कांडिनगा सियुड सारिड अनि रंड चुडुक मीन्क मंतड. बति इचोर वेले मांदितुन इव बेकेन येवोड” इन्जेर येसुन वेहतोर. ¹⁰ते येसु, अगा उदनल जाडि मत्ता काड्कि, “तान पोरो पर्जतुन उपुसट” इन्जेर वेहतोर. ते मरि-मियड अनि वेय्लोकुन लेका कियवके, लग-बग सियुड हजर्क (5,000) माड्सा पडत उत्तेर. ¹¹अस्के येसु, अव सारिड पियिस, बगवंतन दनेवाद वेह्चि, पडत उद्तुरकुन वह्चिड कियले सीतोर. अह्ने मीनकुन गिर सीतोर. वूर तिंदनच्चोर तित्तेर. ¹²पर्जा पेटिमेन तिता पेजे, “इचुर गिर करब आयवक्ने, मेय्तड टुकडेड सम्दो मीरि कीम्ट” इन्जेर सिस्यलिरकुन येसु वेहतोर. ¹³ते सिस्यलिर, तित्तड अव सियुड सारिनल मेय्तड टुकडेन मीरि कीतेके, बारा डालड नित्तड. ¹⁴अद मय्मता कामुन सूड्सि, पर्जा गुल आतेर. अनि “इद दुनियते वाय्ले मत्तोर वोर करल पर्वक्तल वेरे आंदुर” इन्जेर पर्जा इत्तेर. ¹⁵ते येसु, वूर पर्जा तनकुन हटुन राजल कियले आतेर इवल करि कीसि, अद गुटतेके वोरोरे सोत्तोर.

6:7 NUM 11:21-22; MRK 6:37
6:8-9 2KI 4:42-44; 7:1; PSA 78:19; 81:16; 147:14; MAT 14:17; 16:9; MRK 6:38; 8:19; LUK 9:13; 2CO 8:9
6:10 LUK 9:14-16
6:11 MAT 15:36; LUK 24:30; योहन 6:23; ACT 27:35; ROM 14:6; 1TH 5:18
6:12 LUK 1:53
6:14 GEN 49:10; DEU 18:15-18; MAT 11:3; 21:11; योहन 1:21; 4:19; 7:40; ACT 3:22-24; 7:37
6:15 MRK 6:45-52; 11:9; LUK 19:38; योहन 6:15-21; 7:3-4; 18:36
6:16-17 MRK 6:45
6:18 PSA 107:25; 135:7
6:19 JOB 9:8; PSA 93:4; MAT 14:25-26; MRK 6:47-49; योहन 14:18
6:20 MAT 14:27-31

येसु सम्दुर्ता येत पोरो ताक्वल

(मत्तयि 14:22-27; मार्क 6:45-52)

¹⁶⁻¹⁷अद नेटि पोड्ड सोनेके, येसुनुर सिस्यलिर गलिलया सम्दुर्ता डर्डित करुम सोन्जि, येसुना सरि सूड्सेर मत्तेर. अस्के सिकटि आसेर मत्ता तेर बति, येसु वूर्गा वाय्लेके मत्तोर. ते वूर सिस्यलिर, उंदि रूकतगा उच्चि, सम्दुरतुन हंदा बाजुन मंवल कपेर्नहोम चहर्ते सोंले पेसितेर. ¹⁸अदे वकत्ने डगुर वडि-दूंदड तेच्चि, सम्दुर्तड हेल्वड बडे मातड. ¹⁹वूर लग-बग मूंद-नालुड कोस्क लक रूकतुन ताकुस्ता पेजे, येत पोरो ताक्सेर येसु तम्वा रूकतगा वाय्वल सूड्सि, बेय वेरितेर. ²⁰बति येसु, “वेरिमट! ननय आंदुन” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ²¹अस्के वोन आनंद्ने अद रूकतगा उपुसीतेर. अस्के येंटने वूर सोंवल जागते अद रूका येव्ता.

²²⁻²³पर्बु विंति कीसि जेवुन दोस्तोर अद जागते, दुस्रो नेटि कहि रूकड तिबेरिया नगुडल वातड. ते सम्दुर्ता हंदा बाजुन रेहे माय्वलिर लोकुर, सिस्यलिर सिरिप उंदिय रूकते सोत्तेर. बति वूर तर्सोते येसु

* 6:7 रंड नुहक कूरतड बिलना विलुवा कमि जास्ता आट महिनना बूति. इवेन ग्रीकु बासते देनरड इंतरे.

6:21 PSA 24:7-10; MAT 14:32-33; MRK 6:51; REV 3:20

सोन्मकि इन्जेर करि कीतेर. ²⁴ वूर मांदि येसुन अनि सिस्यलिरकुन महक्तेर बति, बोरे पुट्मकि. ते अव रूकनगा उच्चि, येसुन महक्सेर कपेर्नहोम सोत्तेर.

²⁵ सम्दुर्ता हंदा डडिंते येसु वूरकुन दिस्ता पेजे, “गुरुजि! इगे बस्के वाति?” इन्जेर पूसि कीतेर.

जीवतुन ताकद सिय्वल काने येसुय आंदुर

²⁶⁻²⁷ ते येसु, “मय्मतड कामकुन अर्तम किय्वडुन हिंदल आयो बति, बर्पूर काने तित्ततुन हिंदले मिरट, नाकुन महक्सेर मंतिट. सव्विस करब आय्वल कानेतुन साटि पर्पेडे माय्मत. बति स्वर्गनोर माय्नल सिय्वल बस्केट पिस्वल जीवा वाले कानेतुन साटि पर्पेडे माम्मट. अहन सियन साटिने, बगवंतल तंवा अदिकार्दा मोर ना पोरो वाड्तोर. इद सतेम आंद” इन्जेर वेहतोर. ²⁸ अस्के वूर, “बगवंतल माकुन बतल कियना इंतोर?” इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁹ ते येसु, “बगवंतल बोते सारि कीतोरो, वोन्गा बरोसा इरना इन्जेर कोरंतोर” इन्जि वेहतोर. ³⁰⁻³¹ अद केन्चि वूर, “मा तोत्तुर ईजिप्टनल वानेके, बोडि गुटनगा मंन इंवल काने तित्तेर. दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता तीरे वोर स्वर्गनल, अद कानेतुन तिले सीतोर. ते ममोट नी पोरो बरोसा इरनल इंके मा साटि, बातल मय्मता काम कीसि तोहंति?” इन्जेर पूसि कीतेर. ³² अस्के येसु, “अद कानेतुन स्वर्गनल मोसे सिय्मकि बति, ना बाबोये सीतोर. इंके अद करल कानेतुन, ना बाबो स्वर्गनल सीसेर मंतोर. ³³ बाबो स्वर्गनल बततुन सारि कीतोरो, अदे दुनियतुरकुन जीवदान सींता. बगवंतल सारि कीता

6:24 योहन 6:17
6:25 योहन 1:38-39
6:26-27 PSA 2:7; 40:7;78:37; 106:12-14; PRO 2:2-6; ECC 6:7; ISA 55:2; JER 15:16; EZK 33:31; MAT 6:19; योहन 3:33; 4:13-14;5:36-37; 6:28-29,40,51,54, 58,68;10:28;17:2; ACT 2:22;8:18-21; 10:38; ROM 6:23; 16:18; GAL 5:6; PHP 2:13,21; 3:19; COL 1:29; 3:2; 1TH 1:3; 1TI 6:5; 2TI 2:19; HEB 12:16; याकोब 4:3-4; 1PE 1:24; 2PE 1:17;3:11-14
6:29 DEU 18:18-19; PSA 2:12; MRK 16:16; योहन 3:36;5:39; ACT 16:31; ROM 4:4-5; HEB 5:9; 1JN 3:23;5:1
6:30-31 EXO 16:4-15; 35; NEH 9:15; PSA 78:24-25; 105:40; योहन 6:49;12:37; 1CO 10:3; REV 2:17
6:34 योहन 4:15

करल काने इदे आंद” इन्जेर वेहतोर. ³⁴ ते वूर, “पर्बु! अद कानेतुन माकुन बस्केट सीम” इन्जेर कोर्तेर. ³⁵ अस्के येसु, “ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्सि, नावा चर्नते वाय्वलिर बस्केट्के वूरड दिलकुन रोपो करुसायुर अनि वूरकुन बस्केट्के येर वट्का वसो. ³⁶ बति नना इदेन मुने वेहतपिनय, मिरट नाकुन सूड्ता पेजे गिर ना पोरो बरोसा इर्मकि. ³⁷ तेर बति, बोन बोते बाबो नहगा सारि कींतोरो, वूरे नहगा वांतेर. नहगा वातुरकुन बस्केने बहिर डग्लि कियोन. ³⁸ बारितेके, नना नावा इचा तीर किय्ले स्वर्गनल रेय्सि वाय्मकि. बति नाकुन सारि कीतोना इचा तीर किय्लेने वातोन. ³⁹ नाकुन सारि कीतोना इचा बतल इत्तेके, नहगा सारि कीतुर्गटल वोरोर गिर तप्सि सोंवक्ने नना काबाडा लागर. वूरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नना नेंडुसा लागर. ⁴⁰ बारितेके, तंवोर मरिन बाज सूड्सि, बरोसा किय्वन बस्केट पिस्वल जीवा
6:35 ISA 49:10; 55:1-3; MAT 11:28; LUK 6:25; योहन 4:13-14; 5:40;6:37,41, 44-45,48-58, 65;7:37-38; 1CO 10:16-18; 11:23-29; REV 7:16;22:17 **6:36** LUK 16:31; 1PE 1:8-9 **6:37** ISA 1:18-19;42:3; 55:7; MAT 11:28; योहन 6:39,44-45,65; 10:28-29;17:2,6,24; ROM 5:20; EPH 2:4-10; 5TH 2:13-14; 1TI 1:16; 2TI 2:19; TIT 3:3-7; HEB 4:15 **6:38** ISA 53:10; योहन 3:13, 31;4:34;5:30;6:33; EPH 4:9; PHP 2:7-8 **6:39** MAT 18:14; योहन 6:37,40,44,54; 17:12;18:9 **6:40** ISA 45:21-22; 52:10; LUK 2:30; योहन 1:14;3:15-18;4:14; 5:24;6:27,54;11:25;12:45;14:19; ROM 6:23; 1JN 1:1-3;5:11-13

पुटना इंवले बाबोना इचा आंद. अहन बरोसा इर्वन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंडुसंतोन” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁴¹⁻⁴² अस्के वूर यूदुल्कना जातितुर, “‘नना स्वर्गनल रेय्सि वाता कानेता’ इंतोर. वेर येसुते योसेप्नोरे मरि आंदुर कि रा! वेनुर अवल-बाबो माकुन टावय. ‘नना स्वर्गनल रेय्सि वातोना आंदुन’ इन्जेर बारि इंतोर?” इन्जि गोल्गतेर. ⁴³ ते येसु, “मीवा मिरट गोल्गमट” इन्जेर वूरकुन इत्तोर. ⁴⁴ “नाकुन सारि कीतोर वोर बाबो, बूरा दिलतगा इचा पुटुसंतोरो, वूरे नहगा वांतेर. दुसुर वायुर. नहगा वातुरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंडुसंतोन” इन्जेर वेहतोर. ⁴⁵ “‘बगवंतले वूरकुन करुसींतोर’ इन्जेर पर्वत्तलिर लिहि कीतेर. बूर्ते अव गोस्टिड करिसि, अवेन पिय्सि ताकंतेरो, सिरिप वूरे नहगा वांतेर. ⁴⁶ बगवंतन सूड्तोर वोर बोरे सेलोर इन्जेर वेहचेर मंतोन. सिरिप ननय बगवंतन सूड्सि, वातोना आंदुन. ⁴⁷ बोर्ते नहगा बरोसा इरंतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता इंवल सतेम आंद. ⁴⁸ ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन. ⁴⁹ मी तोत्तुर अद बोडि गुटनगा मंना इंवल काने तिच्चेर तेर बति मार्तेर. ⁵⁰ बति इद स्वर्गनल रेय्सि वाता कानेतुन बोर्ते तितेरो, वोन बस्केट मरन मनो. ⁵¹ स्वर्गनल रेय्सि वाता जीवदान सिय्वल कानेता ननय आंदुन. बोर्ते इद कानेतुन तितोरो, वोर बस्केट पिसंतोर. अद काने ना मेंदोल आंद. अद मेंदोडुन दुनियतुरकुन बस्केट पिसुसि इर्ले, अर्पना सींतोन” इन्जेर वेहतोर. ⁵² इद केन्चि वूर यूदुल्क, “मरट तिले वेर तंवा मेंदोडुन बहन सिया परंतोर?” इन्जेर तम्वा तमा सोड्ने चर्चा

6:41-42 LUK 4:22; योहन 6:33, 48,51-52
6:44 JER 31:3; HOS 11:4; MAT 11:25-27; 16:17; योहन 6:39-40, 45,65;12:32; EPH 2:4-10; COL 2:12; TIT 3:3-5
6:45 ISA 2:3; 54:13; JER 31:33-34; MIC 4:2; MAT 11:27; 17:5; MRK 1:2; LUK 1:70;18:31; योहन 5:38-40; 6:37,65;10:27; 16:14-15; EPH 1:17; 4:21-22; 1TH 4:9; HEB 8:10-11; 10:16; 1JN 4:1-3
6:46 योहन 1:18; 7:29
6:47 योहन 3:16, 18,36;5:24;6:40, 54; ROM 5:9-10; COL 3:3-4
6:48 योहन 6:33-35, 51; 1CO 10:16-17; 11:24-25
6:50 योहन 6:33, 51,58
6:51 MAT 20:28; LUK 22:19; योहन 6:33; TIT 2:14; HEB 10:5-12,20

कीतेर. ⁵³ ते येसु, “स्वर्गनोर मायनना मेंदोल तिंवेकेन आयि, वोना नेतुर उंवेकेन आयि, मीकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटा परो. इद सतेम आंद. ⁵⁴ बति बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोर बस्केट जीवते मंदंतोर. वोर सातेके गिर, तस्वा किय्वल दिवोस्ते नना वोन नेंडुसंतोन. ⁵⁵ बारितेके नावा मेंदोल करल तिंवल काने आंद अनि नावा नेतुर करल उंवल चीज आंद. ⁵⁶ बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोन्गा नना नहगा वोर उंदि आसि, मंदंतोम. ⁵⁷ जीवते मंवल बाबो नाकुन सारि कीता काड्कि, नना जीवते मंतोन. अहने नावा मेंदोडुन, बोर्ते तितोरो वोर, ना हिंदल जीवते मंदंतोर. ⁵⁸ स्वर्गनल रेय्सि वाता करल कानेता ननय आंदुन. तोत्तुर मंना इंवल काने तिन्जि गिर मार्तेर. बति इद कानेतुन तितुर बस्केट जीवतेन मंदंतेर इन्जि, मीकुन वेहचेर मंतोन” इन्जेर इत्तोर. ⁵⁹ इव गोस्टिड कपेर्नहोम्ना सुनगोग्नगा* बोदा कीनेके येसु वेहतोर.

बस्केट पिस्वल जीवतुन बारेते बोदा

⁶⁰ इव गोस्टिड केन्चि वूर बक्तलिर, “इद बोदा वेले कटिंता मंता. इद

* **6:59** सुनगोग इत्तेके यूदुल्क मीरे माय्वल रोन.

6:52 योहन 9:16; 10:19 **6:53** MAT 18:3; 26:26-28; योहन 3:3;6:26-27,47,55;15:4; 1JN 5:12; REV 2:17 **6:54** PSA 22:26; PRO 9:4-6; ISA 25:6-8;55:1-3; योहन 4:14; 6:27,39-40,47,63; GAL 2:20; PHP 3:7-10
6:55 योहन 1:9,47;8:31,36;15:1; HEB 8:2 **6:56** योहन 14:20;15:4-5; 17:21-23; 1JN 3:24;4:15-16; REV 3:20
6:57 योहन 5:26;17:21; GAL 2:20
6:59 योहन 6:24 **6:60** योहन 6:66

बोदतुन बोर वोपनिर?” इन्जेर गोल्गतेर. 61-62 ते येसु अद करि कीसि, “मिरट इद गोस्टि केन्चिन सोडुन वातेके, स्वर्गनोर मायनल, वाता जागतेके ताच्चि सोंवल सूडतेके, उंडे बहन आंतिटो?” इन्जेर बक्तलिरकुन इत्तोर. 63 “मेंदोल जीवतुन सिया परो. सिरिप बगवंतना आत्मतुन हिंदले, जीवते मंतिट. नना वेहवलिक जीवा सियवल आत्मतड गोस्टिड आंदुड. 64 बति मी रोपो कहितुर बरोसा कियुर वूर मंतेर” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. बारितेके, तनकुन बोर नमोर अनि बोर पसि कींतोर इवल येसुन मोदोडले टावा मत्ता. 65 अनि उंडे येसु, “मीकुन ना बाबो सारि कीतेके तपा, नहगा बोरे वाया पर्विट. अदेन साटिने इव गोस्टिड मी सम्दिरकुन वेहतोन” इन्जेर इत्तोर. 66 अस्केडल येसुनुर वेलेटिर बक्तलिर पेजे मल्लिस सोत्तेर अनि वूर उंडे बस्केन वोना बक्ति पिय्मकि. 67 अदेन साटि, येसु बारा जन्क सिस्यलिर बाजुन मल्लिस, “मिरट गिर दाकोम इंतित कि बतल?” इन्जेर पूसि कीतोर. 68 अस्के सीमोन-पेतुरु, “बोन्गा इन्जेर दाकोम पर्बु? बस्केट पिस्वल जीवा सियवलिक गोस्टिड वेहवनि निमेय आंदि. 69 ‘बगवंतल रोहतोर वोर पवित्रा वालेनि निमेय आंदि’ इन्जि बरोसा इर्सि करि कीतोम” इन्जेर वेहतोर. 70 ते येसु, “मी बारा जनकुन ननय नेमि कीतोन कि सेले? बति मिहगटल वोरोनगा सय्तंदा मन मंता” इन्जेर वेहतोर. 71 सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदल, बारा जन्क सिस्यलिर्गटल वोरोर आसि गिर दोका सियवल आतोर. अदेन साटिने वोन बारेते इद गोस्टि वेहतोर.

6:61-62 MRK 16:19; योहन 3:13
6:63 GEN 2:7; DEU 32:47; PSA 19:7-10; 119:50,93, 130; योहन 6:68; 12:49-50; ROM 8:2; 10:8-10, 17; 1CO 15:45; 2CO 3:6-8; GAL 5:25; 1TH 2:13; HEB 4:12; याकोब 1:18; 1PE 1:23; 3:18,21
6:64 PSA 139:2-4; योहन 2:24-25; 5:42; 6:61,70-71; 10:26; 13:10-11; ROM 8:29; 2TI 2:19; HEB 4:13
6:65 योहन 3:27; 6:37,44-45; 10:26-27; EPH 2:8-9; 2TI 2:25
6:66 ZEP 1:6; MAT 12:40-45; 13:20-21; 19:22; 21:8-11; 27:20-25; LUK 9:62; योहन 6:60,64; 8:31; 2TI 1:15; 4:10; HEB 10:38; 2PE 2:20-22; 1JN 2:19
6:68 PSA 73:25; योहन 5:24; 6:63; ACT 4:12; 1JN 5:11-13

येसु अनि वोनुर तमुक

7 इद आता पेजे, यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुन जक्ले सूड्सेर मत्ता काड्कि, यूदया येरियतगा वोर सोन्मकि. सिरिप गलिलया येरियतगन तिरिसेर मत्तोर. 2 बति अद गट्कते यूदुल्कना डेरना सड करुम वासेर मत्ता. 3 ते येसुनुर तमुक, “निमे इगेटल यूदया सोन. अस्केन अगटुर नी बक्तलिर नीवड मय्मतड काम्क सूडंतेर. 4 इगेन मत्तेके नीकुन डगुर-पान वायो. निमे करलेने इव मय्मतड काम्क कीतेके, दुनियतुरकुन तोहा” इन्जेर तादन वेहतेर. 5 इत्तेके, वोनुर तमुक गिर येसुनगा बरोसा इर्मकि.

6 ते येसु, वूरकुन इत्तोर, “ना बारेते वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये. बति मिरट बस्के गिर अगा सोंदा वचो. 7 दुनियतुर मीकुन मेचवक मंदा परुर. बति वूर कियवलिक काम्क करब मंतड इन्जेर नना वेहता काड्कि, नाकुन वूर मेचुर. 8 मिरट सडदुन साटि सोंदु. नावा वाय्वल वकत निंद्वा काड्कि, नना इंके मी सडा वायोन” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. 9 इहिन वेह्चि, येसु गलिलयतगन आगतोर.

10 बति वोनुर तमुक सडदुन साटि सोत्ता पेजे, येसु गिर उजगिरिते आय्वा,

6:69 MRK 8:29; LUK 9:20 6:70 योहन 13:2, 27; 17:12 7:1 MAT 10:23; 21:38; योहन 4:3; 5:16-18; 7:19 7:2 ZEC 14:16-19 7:3 MAT 12:46; योहन 7:5 7:4 योहन 18:20 7:5 MRK 3:21 7:6 PSA 102:13; ECC 3:1-15; MAT 26:18; योहन 2:4; 7:8,30; 8:20; 13:1; 17:1; ACT 1:7 7:7 PRO 9:7-8; योहन 3:19; 15:18-19; GAL 4:16; 1JN 4:5 7:8 योहन 7:6 7:10 AMO 5:13

मक्किडे अगा सोत्तोर. ¹¹अद सड जर्नेके यूदुल्कनुर अदिकारिर, “वोर बगा मंतोर?” इन्जेर वोन साटि महत्केर. ¹²ते अद मांदितल कहितुर, “येसु चोकोट्नोर मायनल आंदुर” इन्जेर अनि, उंडे कहितुर, “सेले-सेले वोर पर्जतुन पसि कियवल आंदुर” इन्जेर कुसा कुसा चर्चा कीतेर. ¹³बति यूदुल्कनुर अदिकारिरा वेरेते, येसुन बारेते बोरे उजगिरि वड्क्मकि.

**येसु डेरना सड जर्नेके
मंदिरतगा बोदा करुस्वल**

¹⁴अद सड मोदोल आसि अर्दो दिवोस्क आता पेजे, येसु मंदिरतगा सोन्जि, बोदा करुस्वल सुरु कीतोर. ¹⁵अद केन्चि वूर, “असल वेर बोरे गुरुनगा सिक्सान येत्मकि. बति वेन इचोर वेले गियन बगटल वाता?” इन्जेर वूर यूदुल्क गुल आतेर. ¹⁶ते येसु, “नना वेहवलिक

7:11 योहन 11:56
7:12 योहन 7:40-43;
9:16
7:13 योहन 9:22;
19:38;20:19
7:16 योहन 14:10,
24;17:8
7:17 PSA 25:8-9,
12;119:101-102;
JER 31:33-34;
DAN 12:10;
MIC 4:2;
LUK 8:15;
योहन 8:31-32,43,
47; ACT 17:11;
PHP 3:15-16
7:18 योहन 5:41;
1CO 10:31-33
7:19 योहन 1:17
7:20 योहन 8:48,
52;10:20

गोस्टिड नावड आयोड. बति नाकुन सारि कियवल बगवंतनड आंदुड. ¹⁷मिहगटल बोरे आयि बगवंतना इचा तीर ताकना इंदनुर्ते, इव गोस्टिड नहगटल वासेर मंतड कि सेलेके, बगवंतनल वासेर मंतड इवल करि कींतोर. ¹⁸बोर्ते सोंता गोस्टिड करुसंतोरो, वोर तंवय डगुर-पांदुन कोरंतोर. बति बोर्ते तनकुन सारि कियवने डगुर-पान वायना इंतोरो, वोर बरोसतोर आंदुर. वोन्गा करब बतय सेले. ¹⁹मोसे दर्मता कानुंतुन मीकुन सीतोर. तेर बति मिहगटल वोरोर गिर अवेकुन पिचिस ताक्सेर सेल्विट. इदेन बड्लि नाकुन जक्ले सूड्सेर मंतिट” इन्जेर येसु इत्तोर. ²⁰अद केन्चि दुस्रोक् नहकनल वातुर वूर, “एहे! नीकुन बूर जक्ले सूड्सेर मंतेर? निहगा बूत सोप्रे मासि मंता कि बतल?” इन्जेर इत्तेर. ²¹ते येसु, “नना आरम्ना दिवोसुन नेटि, कीता मय्मता कामुन सूड्सि, मिरट सम्दिर वेले गुल

आतिट. ²²मी मरकुन तोल कत्रि* कियना इन्जेर मोसेना कानुंतगा मंता. इद रिबज मोसे मोदोल कियमकि. बति तोत्तुर्गटल वाता. तेर बति आरम्ना दिवोसुन नेटि गिर, मिरट इद कार्या कीसेर मंतिट. ²³ना पोरो बारि सोडुन वांतिट? मिरट वोरोर कांडिन, आरम्ना दिवोसुन नेटि तोल कत्रि कीतेके, मोसेना कानुंतुन बहके मातप आयो इंतिट. बति अंटित्क वोरोर मायनन नना चोकोट कीतेके, नाकुन बहके मातोर इंतिट. ²⁴पोरो दिस्वडुन हिंदल, तस्वा कियमट. बति सोन्च-विचार कीसि, बरोबर तस्वा कीमट” इन्जेर येसु वेहतोर.

येसुये किरिस्तु कि बतल?

²⁵अस्के येरुसलेमनुर कहि जन्क, “वूर अदिकारिर जक्ले, महक्वल वेरे आंदुर सेलेय?” इवल मोदोल कीतेर. ²⁶“इचुला सूडट! वोर उजगिरि वड्क्सेर मंतोर. तेर बति, बोरे बतय इन्जेर सेलुर. वेरे करल किरिस्तु इन्जेर अदिकारिर करि कीतेरो बतलो? ²⁷बति किरिस्तु वानेके, वोर बगटल वांतोर इवल, बोने करे मायो. वेर्ते बगटोर इवल माकुन टावये” इन्जेर वड्क्तेर. ²⁸अस्के येसु मंदिरतगा बोदा करुसेर, “नना बोना आंदुन अनि बगटल वातोन इवल माकुन टावये इन्जेर सोन्च कींतिट. बति नावा नना इगे वायमकि. नाकुन सारि कियवल सतेवंतल आंदुर. वोर बोर आंदुरो मीकुन टावा सेले. ²⁹बति वोर नाकुन टावा. वोर सोन इन्जेर हुकुम सीता काड्किने, इगे वातोन”

7:22 GEN 17:10-14;
LEV 12:3
7:24 LEV 19:15;
DEU 1:16-17;
16:18-19;
PSA 58:1-2;
PRO 24:23;
ISA 11:3-4;
योहन 8:15;
याकोब 2:1,4
7:27 MIC 5:2;
योहन 6:42
7:28 JER 9:6;
योहन 8:19,26,42
7:29 MAT 11:27;
योहन 8:55
7:30 योहन 7:6,
32;8:20;10:39
7:31 MAT 12:23;
योहन 12:42
7:33 योहन 13:33;
16:5
7:35 ISA 11:12;
ZEP 3:10;
याकोब 1:1;
1PE 1:1
7:36 योहन 7:34

इन्जेर जोर्ते वेहतोर. ³⁰अद वकत्ने वूर अदिकारिर वोन पियले कोसिद कीतेर. बति वोरोर गिर वोन पोरो केय वाटा पर्मकि. बारितेके वोना वकत निंदलेके मत्ता. ³¹तेर बति “किरिस्तु वानेके, वेन तेर अदिक मयमतड काम्क कींतोरिय?” इन्जि, वेलेटिर पर्जा वोन पोरो बरोसा इर्तेर. ³²इव कुसा कुसा इवलिक गोस्टिड परिसयुल्क* केन्ज्तेर अनि वीर परिसयुल्क, डगुक कटोडलिर मीरे मासि, येसुन पियले मंदिरतगा केप्वलिरकुन सारि कीतेर. ³³अस्के येसु, “नना उंडे जरसि वकत वेरि, मी सडा मंदंतोन. अद वकत निंता पेजे, नाकुन सारि कियवनगा मल्सि दांतोन. ³⁴मिरट नाकुन महककिट बति, नना मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट” इन्जेर वेहतोर. ³⁵यूदुल्कनुर अदिकारिर तम्वा तमा, “मरट महक्तेके गिर पुट्क्ने वेर बगा सोन्मड मंदर बेहे? मोका दुस्रो देस्क्नगा पग्रे मासि मंवलिर यूदुल्कनगा सोन्जि, बगवंतन बारेते टावा सेलुर वूर्कुन* बगवंतना बोदा वेह्मड मंदर कि? ³⁶“मिरट नाकुन महककिट बति, नना

* 7:22 मोडुलिर पुट्सि आट रोज्क्ने मोसेना कानुंतगा तोल कत्रि कियना इन्जेर हुकुम मंता.

* 7:32 परिसयुल्क यूदा दर्मतेर पेदोल्क लोकुर आंदिर. बगवंतनड नेकिड सम्दिर पिय्सि ताकना इन्जेर वेह्दिर अनि तमो गिरे पिय्सि ताकिंदिर. बति वूर तमकुन मंदे वातड नेकिड अनि रीति-रिवज्क वेले तयर कीसि इवेन गिर पिय्सि ताकना इन्जेर वेह्दिर.

* 7:35 इगे गिरिक्नुर इन्जेर मंदंता. बति यूदुल्कना लेकते गिरिक्नुर इत्तेके दुस्रो सम्दि जातिनुर इन्जेर अर्तम.

मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट' इंवडा अर्तम बतलेयो?" इन्जेर वड्क्तेर.

येसु जीवा निपुस्वल येता वाग्दन सिखल

³⁷ अद सड्दा आक्रिता दिवोस बेय मुके मंदंता. ते अद दिवोसुन नेटि येसु निल्लिस, “वट्का वस्तोर वोर, नहगा वासि येर उंडना. ³⁸ ना पोरो बरोसा इर्तोनगा, दर्मा-ग्रंतनगा वेहतपिनय, ‘वोना पेटिट रोपोडल जीवा निपुस्वल येर पोड्सेर मंदंता” इन्जेर वेहतोर. ³⁹ वोन्गा बरोसा इर्तुरकुन पुट्वल बगवंतना आत्मतुन बारेते, येसु अद जीवा निपुस्वल येर पोड्वल गोस्टि वेहतोर. येसु उंडे गिर सासि-नेंङ्लेके मत्तोर. अदेन साटि वूर्गा अद आत्मा वायलेके मत्ता. ⁴⁰ इव गोस्टिड केन्ज्जुतुर कहितुर, “बविसत्ने वाय्वल पर्वक्तल करलेन वेरे आंदुर” इन्जेर इत्तेर. ⁴¹ उंडे कहितुर, “वेर किरिस्तु आंदुर” इन्जेर इत्तेर. ते उंडे कहितुर, “एहे! किरिस्तु गलिलयतल बहन वांतोर? ⁴² ‘किरिस्तु दाविद्ना कांदांतल पुटंतोर अनि दाविद मत्ता बेत्लेहम चहर्तले वांतोर’ इन्जेर दर्मा-ग्रंत वेहंति कि?” इन्जेर इत्तेर. ⁴³ येसुन हिंदल, पर्जतुन नड्डुम बेद-बाव पुट्ता. ⁴⁴ ते कहितुर वोन पिय्कोम इन्जेर सूड्तेर. बति वोरोर गिर वोन पोरो केय वाटा पर्मकि.

7:37 LEV 23:36;
NUM 29:35;
1KI 8:65-66;
NEH 8:18;
PSA 36:8-9;
42:2;63:1;
143:6; ISA 12:3;
41:17-18;
44:3;55:1;
AMO 8:11-13;
ZEC 9:15;
योहन 1:23;4:10,
14;6:35,37,55;
REV 21:6;22:17
7:38 DEU 18:15;
JOB 32:18-19;
PRO 10:11;18:4;
ISA 12:3;44:3;
58:11;59:21;
EZK 47:1-12;
ZEC 14:8;
योहन 4:10,14;
GAL 5:22-23;
EPH 5:9
7:39 ISA 32:15;
44:3; JOL 2:28;
योहन 12:16;
13:31-32;
14:16-17;16:7;
20:22; ACT 2:4,
17,33,38
7:41 योहन 1:46;
7:52
7:42 1SA 16:1;
PSA 132:11;
ISA 11:1;
JER 23:5;
MIC 5:2; MAT 1:1;

यूदुल्कनुर अदिकारिर येसुन पोरो बरोसा इर्ले वोप्मकि

⁴⁵ मंदिरतगा केप्वलिर रिक्म केय्क्ने मल्लिस वाता पेजे, “मिरट वोन बारि तर्मकि?” इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पूसि कीतेर. ⁴⁶ ते मंदिरतगा केप्वलिर, “वोर मायनल वड्क्तप इंके वेरि बोरे बस्केन वड्क्मकि” इन्जेर जवब सीतेर. ⁴⁷ ते परिसयुल्क, “वोर मीकुन गिर पसि कीतोरिय? ⁴⁸ मा अदिकारिर्गटले आयि, सेलेते परिसयुल्कनगटले आयि, वोरोर तेर वोन पोरो बरोसा इर्तेरिय? सेले बोरे इर्मकि. ⁴⁹ बति दर्मता कानुन टावा सेल्वक्ने, वीर पिसलिर लोकुर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ते वूरकुन बगवंतना सापेना लागंता” इन्जेर मंदिरतगा केप्वलिरकुन वेहतेर. ⁵⁰ इदेन मुने, येसुनगा सोन्जि, वातुर्गटल वोरोर निकोदेम इवल वूर अदिकारिर नड्डुम मत्तोर. ⁵¹ ते निकोदेम, “वोना गवा केन्ज्वक्ने अनि वोर बतल कीतोर इवल करि किय्वक्ने, दर्मता कानुंतुन पिय्सि, मरट तस्वा किया पर्कट कि? तप्वक मरट किया पर्वट!”

2:5; LUK 2:4,11 7:43 योहन 9:16;
10:19 7:44 योहन 7:30 7:45 योहन 7:32
7:46 MAT 7:28-29; LUK 4:22
7:47 योहन 7:12 7:48 योहन 12:42
7:50 योहन 3:1-2;19:39 7:51 DEU 1:17;
PRO 18:13

इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁵²ते वूर, “ये पिसा! निम गिर गलिलयतोनि आंदि कि बतल? दर्मा-ग्रंतुन चोकोट वाचि कीम. गलिलयतल बोरे पर्वक्तल वायोर इन्जि मंदंता” इन्जेर चेडि कीतेर.

उंदि वेय्लो पीर कीसेर साण्डे मायवल

⁵³*[अद आता पेजे वूर सम्दिर बोना रोन वोर सोत्तेर.

8 बति येसु ओलिवा मरक्ना गुटत पोरो सोत्तोर. ²दुस्रो नेटि बेय सक्रेन, वोर मल्लिस मंदिरतगा वातोर. अस्के वेलेटिर लोकुर वोन्गा मीरे मातेर. ते येसु, वूरकुन बोदा करुसन साटि उद्तोर. ³अस्केने, बोदा वेहवलिर सास्तिरिर अनि परिसयुल्क पीर कीनेके साण्डे माता अद वेय्लोन तत्तेर. अनि अद वेय्लोन सम्दिर नडुम निपुसीसि, ⁴“गुरुजि! इद वेय्लो पीर कीनेके साण्डे माता. ⁵ईतल वेय्लोन बंडने पासि जकना इन्जेर मोसेना कानुंतगा हुकुम मंता. ते निमे बतल इंति?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ⁶वोन पोरो पिरदि किय्ले, तप्नगा पियना इन्जेर अद सवल येसुन पूसि कीतेर. बति येसु बूड वरिसि, बोमितगा लिहि कीसेर मत्तोर. ⁷वूर तम्वा जिद सुटि किय्मकि. ते येसु तला तह्चि वूर्के सूड्सेर, “मिह्गटल बस्केन पाप किय्मकि, वोर मोदोल इद वेय्लोन

7:52 ISA 9:1-2; MAT 4:15-16; योहन 1:46;7:41
8:2 MAT 26:55
8:5 LEV 20:10; DEU 22:21-24; EZK 16:38-40; MAT 5:17; 19:6-8;22:16-18
8:6 ECC 3:7; JER 17:13; MAT 19:3; LUK 10:25
8:7 DEU 17:6-7; MAT 7:1-5; 23:25-28; ROM 2:1-3, 21-25; COL 4:6; HEB 4:12-13
8:9 GEN 42:21-22; ECC 7:22; योहन 8:10; ROM 2:15, 22; 1JN 3:20
8:10 ISA 41:11-12
8:11 JOB 34:31; ISA 1:16-18; LUK 15:7; योहन 3:17;5:14; 8:15; ROM 2:4
8:12 JOB 33:28; PSA 18:28;49:19; 97:11; ISA 9:2;

पोरो बंडा वाटा वचो” इन्जेर वेहतोर. ⁸अनि उंडे बूड वरिसि, बोमितगा लिहि कीसेर मत्तोर. ⁹अद गोस्टि केन्चि तान तत्तुर वूर, मात्रलिर्गटल मोदोल कीसि, सम्दिर वोरोन पेजेय वोरोर अगटल सोत्तेर. ते सिरिप अद वेय्लोये येसुन मुने निल्लिस मत्ता. ¹⁰ते येसु उंडे उंदि जोका तला तह्चि, “बायि! नीकुन तत्तुर वूर बेंदिर? नीकुन बोरे सिक्सा वाट्मकिय?” इन्जेर पूसि कीतोर. ¹¹ते अद वेय्लो, “वाट्मकि पर्बु!” इन्जेर जवब सीता. अस्के येसु, “नना गिर नीकुन सिक्सा वाटोन. इगेटल सोन अनि इडेडल पाप किय्मा” इन्जेर वेहतोर.]

येसुये दुनियता वेड्चि आंदुर

¹²मर्ला येसु, वूर पर्जंतुन सडा, “नना दुनियतुरकुन वेड्चि आसि मंतोन. ना पेजेय ताक्वलिर सिकटितगा ताकुर. बति वूरकुन जीवता सरि तोहले वेड्चि सींतोन” इन्जेर वेहतोर. ¹³ते परिसयुल्क,

* 7:53 तोलेतड कहितड ग्रीकु ग्रंत्वनगा इव वचन्क सेलेड.

42:6-7;49:6; 50:10;60:1-3; HOS 6:3; MAL 4:2; MAT 4:14-16; 5:14; LUK 1:78-79; 2:32; योहन 1:4-9; 3:19;7:17;9:5; 12:35,46; 14:6; ACT 13:47;26:23; 2PE 2:4,17; JUD 13; REV 21:24

“नीवा निमे गवा वेहचेर मंति. अद गवा करल इन्जि वोपा परोम”^{*} इन्जेर इत्तेर. ¹⁴अस्के येसु, “नना वेहवल गवा करल इन्जि वोपय लागर. बारितेके नना बगटल वातोनों, बगा दांतोनों नाकुन टावा. बति अदेन बारेते मीकुन टावा सेले. ¹⁵सादरन मायनलिर मोडि मिरट बहिर दिस्ततुन पियिस, तस्वा कींतिट. बति नना अहन बोने तस्वा कियोन. ¹⁶मोका तस्वा कीतेके गिर, नावा तस्वा करले आंता. बारितेके तस्वा कीनेके, नाकुन सारि कियवल बाबो गिर ना सडा मंदंतोर. ¹⁷‘इविर मायनलिरा गवा सतेमे’ इन्जेर मीवा दर्मता कानुंतगन लिहि कीसि मंता. ¹⁸नावा नना मोदोडोर गवदारना अनि नाकुन सारि कियवल बाबो रेंडवा गवदारल आंदुर” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ¹⁹अस्के वूर केन्चि, “नी बाबो बगा मंतोर?” इन्जेर पूसि कीतेर. ते येसु, “ननय आयि, ना बाबोय आयि, मीकुन टावा सेले. नाकुन करि कींदिट्ते, ना बाबोन गिर करि कींदिट” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ²⁰इव गोस्टिड मंदिरतुन रोपो हुंडिता जागतुन करुम निल्सि वेहतोर. तेर बति वोन बोरे पियमकि. बारितेके, वोना वकत निंदलेके मत्ता.

नना सोंवडगा मिरट वाया पर्विट

²¹अस्के उंडे उंदि जोका येसु, “नना दांतोन. मिरट नाकुन मटककिट बति, नना मीकुन पुटोन. मिरट मी पाप्क मापि आयवक्नेन सांतिट. इदेन हिंदल नना सोंवडगा मिरट वाया पर्विट” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ²²ते वूर यूदुल्क, “वोर सोंवडगा माकुन वाया पर्विट इंतोर.

8:14 योहन 8:42; 13:3;14:10;16:28
8:15 ISA 16:7; योहन 3:17; 7:24;12:47
8:16 योहन 8:29; 16:32
8:17 DEU 17:6; 19:15; MAT 18:16; 2CO 13:1; GAL 3:24; HEB 10:28
8:18 HEB 2:4
8:19 JER 22:16; 24:7; MAT 11:25; LUK 10:21-22; योहन 1:10,18; 7:28;8:54-55; 10:14-15;14:6-9; 15:21;16:3;17:3, 25-26; 1CO 15:34; 2CO 4:4-6; GAL 4:9; EPH 1:17; COL 1:10, 15; HEB 1:3; 1JN 5:20; 2JN 9
8:20 MRK 12:41; योहन 7:8,30
8:21 योहन 7:34; 8:24
8:23 योहन 3:31; 17:14,16; 1JN 2:15-16;4:5-6
8:24 MRK 16:16; योहन 3:18, 36;4:26; HEB 10:26-29; 12:25
8:26 योहन 7:28; 8:40;15:15

मोका तंवा तनय सांतोरोय बतलो?” इन्जेर वड्क्तेर. ²³अस्के येसु, “मिरट इद दुनियतुर आंदिट. अनि मीवा सोन्च इद दुनियतुन बारेतेन मंदंता. नना स्वर्गनोना आंदुन. अनि नावा सोन्च-विचर अलग मंदंता. ²⁴अदेन साटिने, मीवड पाप्क मापि आयवक्नेन सांतिट इन्जेर वेहतोन. ना बारेते वेहता गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके, मीवड पाप्क मापि आयवक्नेन सांतिट” इन्जेर वेहतोर. ²⁵ते वूर, “असल निमे बोनि आंदि?” इन्जेर पूसि कीतेर. अस्के येसु, “नना मोदोडल बोना आंदुन इन्जेर वेहचेर वातोनों, वोनय आंदुन. ²⁶मीकुन तस्वा कियले, मी बारेते वेले गोस्टिड नहगा मंतड. बति सिरिप नाकुन सारि कीतोनल केन्ज्जड गोस्टिने दुनियतुरकुन वेहचेर मंतोन. वोर सतेवंतल आता काड्कि, वोर कियवल तस्वा गिर सतेमे आंता” इन्जेर वेहतोर. ²⁷बति, येसु तंवोर बाबो बगवंतन बारेते वेहतोर इंवल वूर अर्तम कियमकि. ²⁸ते येसु, “स्वर्गनोर मायनन बस्केते मोद्नगा टाडि कींतिटो अस्के, ननय वोना आंदुन इंवल करि कींतिट. अचोरे आयवा, नावा नना बतय किया परोन. बति बाबो बव्ते नाकुन करुसीतोरो, अवे गोस्टिड मीकुन वेहतोन इन्जेर गिर मिरट करि कीकिट. ²⁹नाकुन सारि कियवल, ना सडा मंतोर. वोन आनंद सियवलिक काम्क बस्केट

^{*} **8:13** मोसेना कानुंतुन पियिस उंदि गोस्टितुन वोपना इत्तेके इविर सेलेके मुविरड गवड पहजे.

8:28 योहन 3:14; 5:19,30;6:38; 12:49-50; ROM 1:4 **8:29** ISA 42:1;49:4-8; MAT 17:5; योहन 4:34;5:30;6:38;8:16;14:10-11;15:10; 16:32; 2TI 4:17; 1JN 2:1

नना कीता काङ्कि, वोर नाकुन वोरोने बस्केन सुटि किय्मकि” इन्जेर वेहतोर. ³⁰ इव गोस्टिड केन्चि, वेलेटिर वोन्गा बरोसा इतोर.

अब्राहम्ना संतान अनि सय्तंदा संतान

³¹ अदेन साटि, येसु तंवा पोरो बरोसा इर्तुर यूदुलकुन सडा, “ना गोस्टि पिग्स ताक्तेके, करलेने ना सिस्वलिर आंतिट. ³² अस्के मिरट सतुन* करि कींतिट. अद सतेम मीकुन मोक्डो सुटि कींता” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ³³ “ममोट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदुम. इंके वेरि ममोट बोन्गन दासिपान किय्मकि. बति माकुन मोक्डो सुटि कींता इन्जि बहन वेह्ति?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ³⁴ ते येसु, “पाप किय्वल हर वोरोर, पापुन दासि आंतोर. ³⁵ दासि-मायनल बस्केट रोटुर सडा मनोर. बति मरि बस्केट गिर रोटुर सडने मंदंतोर. ³⁶ अदेन साटि, बगवंतनोर मरि मीकुन पापनल मोक्डो सुटि कीनुर्ते, मिरट रोटुर दात करलेने मोक्डो आंतिट. ³⁷ मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदिट इन्जेर नाकुन टावये. तेर बति, नाकुन जक्ले मिरट सूड्सेर मंतिट. बारितेके मी रोपो नावा गोस्टितुन जागा सेले. ³⁸ ना बाबोनगा सूड्तेने नना वेह्चेर मंतोन. अह्ने मिरट गिर, मी बाबोनल केन्ज्ताड गोस्टिन पिग्स कीसेर मंतिट. इद सतेम आंद” इन्जेर

8:30 योहन 7:31
8:31 1SA 12:14;
MAT 24:13;
योहन 1:47;6:55,
66-71;8:36;15:4-9;
ACT 13:43;14:22;
26:22; ROM 2:7;
11:22; COL 1:23;
1TI 2:15;
4:16; 2TI 3:14;
HEB 3:14;
8:9;10:38-39;
याकोब 1:25;
1JN 2:19,
24; 2JN 9
8:32 PSA 25:5,
8-9;119:45;
PRO 1:23,29;
2:1-7;4:18;
ISA 30:21;
35:8;54:13;
61:1; JER 6:16;
31:33-34;
HOS 6:3; MAL 4:2;
MAT 11:29;
13:11-12;
योहन 6:45;
7:17;8:36;14:6;
16:13;17:17;
ROM 6:14-18,
22;8:2,15;
2CO 3:17-18;
GAL 5:1,13;
2TI 2:25-26;3:7;

वूरकुन वेहतोर. ³⁹ ते वूर, “मा बाबो अब्राहम आंदुर” इन्जेर वेह्तेर. अस्के येसु, “मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आतेके, अब्राहम कीतपे मिरट गिर कींदिट. ⁴⁰ नना बगवंतनल केन्ज्ता सतुन वेह्ता काङ्कि, मिरट नाकुन जक्ले सूड्सेर मंतिट. बति अब्राहम अहन किय्मकि. ⁴¹ मिरट मी बाबो कीतपे कीसेर मंतिट” इन्जेर वेहतोर. ते वूर, “ममोट पीर कीनेके पुट्तर आयोम. बगवंतल वोरोरे मा बाबो” इन्जेर येसुन वेह्तेर. ⁴² अस्के येसु वूरकुन, “बगवंतल मी बाबो आतेके, मिरट नाकुन

* 8:32 सतेवंतन करि कींतिट. वोर मीकुन मोक्डो सुटि कींतोर.

याकोब 1:25; 2:12; 1PE 2:16 8:33 MAT 3:9;
योहन 8:39 8:34 1KI 21:25; PRO 5:22;
ROM 6:6,12,16,19-20; EPH 2:2; TIT 3:3;
2PE 2:19; 1JN 3:8-10 8:35 GEN 21:10;
GAL 4:4-7 8:36 PSA 19:13;119:32,133;
ISA 49:24-25;61:1; ZEC 9:11-12; LUK 4:18;
योहन 8:31-32; ROM 8:2; 2CO 3:17;
GAL 5:1 8:37 योहन 7:1 8:38 योहन 3:32;
5:19,30;8:26,41,44;12:49-50;14:10,
24; 1JN 3:8-10 8:39 MAT 3:9;
5:45; योहन 8:37; ROM 2:28-29;9:7;
GAL 3:7 8:40 योहन 8:26; GAL 4:29
8:41 ISA 63:16;64:8; योहन 8:38,44
8:42 MAL 1:6; योहन 1:14;3:17;5:23,43;
7:28-29;12:49;14:10;15:23-24;16:27-28;
17:8,25; 1CO 16:22; GAL 4:4; 1JN 4:9-10,
14;5:1-2; REV 22:1

पेर्मते सूडंदिट. नावा नना इगे वाय्मकि. बगवंतले नाकुन रोहतोर. ⁴³नना वेहतड गोस्टिन मिरट वोप्वा काड्किने, मीकुन अर्तम आसेर सेलेड. ⁴⁴मिरट सय्तंदा बाज्जुर आंदिट. वोरे मी बाबो आंदुर. मी बाबोनड करब आसन पूरि कियलेने मिरट सूडंतिट. वोर मोदोडले माय्नलिरकुन जक्वल आसि, सत्ने निल्वल आयोर. वोन्गा सतेम इंवल असले सेले. वोर तंवा बुदि पिय्सिने पकट वड्कंतोर. वोर पकट आता काड्कि, लबडुन पय्दोस कीसि निल्तोर. ⁴⁵अदेन साटि, नना मीकुन सतेम वेहतेके गिर बति, ना पोरो बरोसा इर्विट. ⁴⁶नहगा पाप मंता इन्जेर वोरोर गिर निरुपन किया पर्विट. नना सतेमे वेहचेर मंतोन. बति बारि ना पोरो बरोसा इर्विट? ⁴⁷बगवंतनुर बगवंतनड गोस्टिड केन्जतेर. बति मिरट बगवंतनुर आय्वा काड्किने, नना वेहता केन्ज्विट” इन्जेर वेहतोर.

येसु तोत्तोर अब्राहमुन तेर डगुर आंदुर

⁴⁸अस्के वूर यूदुल्क, “निमे समरयतोनि* अनि बूत्क सोप्रे मासि मंतड इंवल करले आंद सेलेय?” इन्जेर येसुन राड्तेर. ⁴⁹ते येसु, “नना बूत्क सोप्रे मातोना आयोन. ना बाबोन मान सिख्वना आंदुन. मिरट नाकुन मानि कीसेर सेल्विट. ⁵⁰नावा पोरोल बडे मायना इंवल नाकुन सेले. बति नाकुन डगुर-पान वायना इंवल वोरोर मंतोर. वोरे नाय्दा तस्वा किय्वल आंदुर” इन्जेर वेहतोर.

8:43 PRO 28:5; ISA 44:18; JER 6:10; HOS 14:9; MIC 4:12; योहन 5:43; 6:60;7:17; 8:27;12:39-40; ACT 7:51; ROM 8:7-8
8:44 GEN 3:3-7, 15;4:8-9; 1KI 22:22; 1CH 21:1; 2CH 18:20-22; JOB 1:11; MAT 13:38; योहन 6:70; 8:38,41; ACT 5:3;13:10; 2CO 11:3,13-15; 2TH 2:9-11; 1PE 5:8; 2PE 2:4; 1JN 2:4;3:8-10, 12,15; JUD 6; REV 2:10;9:11; 12:9;13:6-8,14; 20:2-3,7-10; 21:8;22:15
8:45 2TI 4:3-4
8:46 HEB 4:15
8:47 योहन 18:37; 2JN 9
8:48 योहन 7:20; 8:52
8:50 योहन 5:41
8:51 PSA 89:48; LUK 2:26; योहन 3:15-16;

⁵¹“बोरे आयि ना गोस्टि पिय्सि ताकनुर्ते, वोर बस्केन मरंतुन सूडोर. इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁵²अद केन्चि वूर यूदुल्क, “निहगा करलेन बूत सोप्रे मासि मंता इंवल इंके माकुन अर्तम आता. अब्राहम अनि तोत्तुर पर्वत्तलिर गिर मार्तेर. तेर बति ‘बोर्ते ना गोस्टि पिय्सि ताकंतोरो, वोर बस्केन मरंतुन सूडोर’ इति. ⁵³मा बाबो अब्राहम मार्तो. निमे वोन तेर डगुनि आंदि कि? अनि वूर पर्वत्तलिर गिर मार्तेर. नीवा निमे बोना आंदुन इन्जेर सोन्च कीति?” इन्जेर पूसि कीतेर. ⁵⁴ते येसु, “नावा ननय डगुर-पान सीतेके, तान विलुवा मनो. मा बगवंतल इन्जेर बोते मिरट केयंतिटो, वोरे ना बाबो आंदुर. वोर नाकुन डगुर-पान सीसेर मंतोर. ⁵⁵वोर मीकुन टावा सेलोर. बति नाकुन वोर टावये. वोर नाकुन टावा सेलोर इंद्कते, नना गिर मी दाते लपडिना

* **8:48** तोले कहितुर यूदुल्क, यूदुल्क आयुर वूर सडा मर्मिड आतेर. वीर लोकुर यूदुल्कनड अनि दुस्रो जातितेरड रीति-रिक्क, पूजा-पतेरड कीसेर मंदिर. वूरकुन पुड्तिर वूर समरया इंवल येरियतगा अलग पिसेर मंदिर. कमि जातितुर दात समरयतुरकुन यूदुल्क सूड्सेर मंदिर.

5:24;6:50; 8:55;11:25-26; 15:20; HEB 11:5
8:53 योहन 4:12 **8:54** PSA 2:6-12;110:1-4; PRO 25:27; DAN 7:13-14; योहन 5:22-29, 31-32;7:18;8:50;13:31-32;16:14-15;17:1; ACT 3:13; 2CO 10:18; PHP 2:9-11; HEB 5:4-5; 2PE 1:17 **8:55** MAT 11:27; योहन 7:28-29;8:19,44,51

आंतोन. बति वोर नाकुन टावये, वोना गोस्टि नना पिप्सि ताकंतोन. ⁵⁶मी बाबो अब्राहम नावा वाय्वल दिवोसुन सूडंतोन इन्जेर आनंदने मत्तोर. अद दिवोसुन सूडसि आनंद येत्तोर” इन्जेर इत्तोर. ⁵⁷अस्के वूर यूदुल्क, “नीकुन अजुन पनस (50) साल्क गिर सेलेड. निमे अब्राहमुन सूडति कि?” इन्जेर येसुन इत्तेर. ⁵⁸ते येसु, “अब्राहम पुटन मोदोडले नना मंवना आंदुन.* इद गोस्टि सतेम आंद” इन्जेर वेहतोर. ⁵⁹अस्के वूर, वोन पोरो बंडड जुरुसि वाट्ले बंडड पिय्तेर. बति येसु मक्सि मंदिर्तल बहिर सोत्तोर.

येसु पुटि-गुड्डिन चोकोट किय्वल

9 अहन येसु सरिय सोन्जेर मनेके, वोरोर पुटि-गुड्डिन सूड्तोर. ²अस्के सिस्यलिर, “गुरुजि! वेर गुड्डि आसि पुट्ले कारन, वेर पाप कीतोर कि, सेलेके वेनुर अवल-बाबो कीतेर?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ³ते येसु, “वेरे आयि, वेनुर अवल-बाबोय आयि, कीता पापुन हिंदल, वेर गुड्डिना जल्मा आय्मकि. बति बगवंतना सक्ति वेन हिंदल दिसना इन्जेरेन गुड्डिन दात पुट्तोर. ⁴पोड्द सोनल वेरि, नाकुन सारि कीतोनड काम्क मरट किया लागर. रात आय्ले करुम वासेर मंता. अस्के बोरे काम किया परोर. ⁵बति इद दुनियते मनल वेरि, पर्जतुन वेड्चित दात नना मंतोन” इन्जेर सिस्यलिरकुन

8:56 GEN 22:18; MAT 13:17; LUK 10:24; योहन 8:39; GAL 3:7-9; HEB 11:13,39; 1PE 1:10-12
8:58 EXO 3:14; ISA 9:6;44:6; 48:12; MIC 5:2; योहन 1:1-2;17:5, 24; COL 1:17; HEB 1:10-12; 13:8; REV 1:8;2:8
8:59 योहन 10:30-33, 39-40;11:8
9:2 LUK 13:2; योहन 9:34; ACT 28:4
9:3 JOB 22:5-30; 42:7; योहन 11:4
9:4 ECC 9:10; ISA 38:18-19; LUK 13:32-34; योहन 4:34;5:19, 36;10:32,37; 11:9-10;12:35; 17:4; ACT 4:20; GAL 6:10; EPH 5:16; COL 4:5
9:5 योहन 1:4-9; 8:12;12:46; ACT 13:47; EPH 5:14
9:6 MRK 7:33; 8:23

वेहतोर. ⁶अहन येसु वेह्चि, तोडितगा उस्तोर. अद ऊच्चे इचुसि चिक्ला कीसि, गुड्डिनड कडकुन पोरो सोत्तोर. ⁷अहन सोक्सि येसु, “निमे सिलोयम इंवल कोनेरतगा सोन्जि नोरा” इन्जेर वोन वेहतोर. सिलोयम इत्तेके, «रोहतोर वोर्» इन्जेर अर्तम. ते वोर सोन्जि नोर्सि, नदुर वाले आसि वातोर.

⁸अद जगर्ता पेजे, आजु-बाजुतुर अनि वोर बिचेम तल्क्नेके सूड्तुर, “वेर उच्चिकुन बिचेम तल्क्वले आंदुर कि?” इन्जेर इत्तेर. ⁹“ओहो! वेरे आंदुर” इन्जेर कहितुर इत्तेर अनि, “एहे! वोन मोडि मंवल दुसोर आंदुर” इन्जेर उंडे कहितुर इत्तेर. बति वोर, “ननय वोना आंदुन!” इन्जेर वेह्चेरेन मत्तोर. ¹⁰ते, “नीकुन नदुर बहन वाता?” इन्जेर वूर पूसि कीतेर. ¹¹अस्के वोर, “येसु इंवल वोरोर मायनल चिक्ला कीसि, ना कडकुन पोरो सोत्तोर अनि ‘सिलोयम कोनेरतगा सोन्जि, नोर्सि वरा’ इन्जेर वेहतोर. अस्के नना सोन्जि नोर्तोन. ते नाकुन नदुर वाता” इन्जेर वेहतोर. ¹²“वोर येसु बगा मंतोर?” इन्जेर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, “नाकुन टावा सेले” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

* 8:58 मंवना आंदुन इन्जेर बगवंतल वोररे वेहा परंतोर. मोका दुसोर बोरे अद गोस्टि वेह्तेके, यूदुल्कना लेकते बगवंतन रेह्चि वड्क्तप आंता.

9:7 NEH 3:15; ISA 8:6;35:5; योहन 9:11; 11:37; ACT 26:18 9:8 ISA 2:8

अद चोकोट आततुन बारेते परिसयुल्क करि कियवल

13-14 आरम्ना दिवोसुन नेटि, येसु चिकला कीसि, वोनड कडकुन नदुर वायुस्ता काङ्कि, वूर पुटि-गुड्डि मन्जि चोकोट आतोर वोन परिसयुल्कनगा वोतेर. 15 नदुर वायवडुन बारेते, परिसयुल्क गिर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, “ना कडकुन पोरो येसु चिकला सोक्तोर. ते नना सोन्जि नोर्तोन. अस्के नाकुन नदुर वाता” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. 16 इद केन्चि कहितुर परिसयुल्क, “वोर आरम्ना दिवोस्मा नेकि पिग्सि ताक्वा काङ्कि, बगवंतनल वातोर वोर आयोर” इन्जेर इत्तेर. उंडे कहितुर, “वोर पापेस्तल मत्तेके, ईतड मय्मतड काम्क बहन किया परंतोर?” इन्जेर इत्तेर. इहिन वूर परिसयुलकुन नड्डुम बेद-बाव पुड्ता. 17 अस्के वूर उंदुंदि जोका नदुर वातोन सडा, “नीकुन नदुर वायुस्ता काङ्कि, वोन बारेते निम बतल इति?” इन्जेर पूसि कीतेर. ते, “वोर पर्वत्तल आंदुर” इन्जेर वेहतोर. 18-19 पुटि-गुड्डि मन्जि, नदुर वाता अद गोस्टितुन नम्वा काङ्कि, वूर यूदुल्कनुर अदिकारिर, वोनुर अवल-बाबोन केयुस्तेर. अनि, “पुटि-गुड्डि आसि पुट्त्तोर वोर मरि, वेरे आंदुर कि बतल? वेरे मत्तेके, वेर इंके बहन सूड्सेर मंतोर?” इन्जेर पूसि कीतेर. 20 ते वूर अवल-बाबो, “पुटि-गुड्डि आसि पुट्त्तोर वोर मरि, वेरे आंदुर इन्जेर माकुन टावा. 21 बति इंके वेन बहन नदुर वाता अनि वेन बोर चोकोट कीतोर इंवल माकुन टावा सेले. वोर तंवा तना वेहा परनल बेस्तोर. इद गोस्टितुन मिरटे वोन पूसि कीम्ट”

9:13-14 योहन 5:9
9:16 योहन 7:43;
10:19
9:22 LUK 6:22;
योहन 7:13;16:2
9:24 JOS 7:19;
योहन 9:16
9:29 योहन 8:14
9:30 योहन 12:37

इन्जेर वूर अदिकारिरकुन वेहतोर. 22 वोनुर अवल-बाबो यूदुल्कनुर अदिकारिरकुन वेरिसि, अहन वेहतोर. बारितेके, वोर येसुये, किरिस्तु आंदुर इन्जेर बोरे वोप्तेके, वोन समाज्जल* अलदि वाटंतोम इन्जेर, अदेन मुनेन वूर निर्नय येच्चि मत्तेर. 23 अदेन साटिने अवल-बाबो, “वोर वेहा परनल बेस्तोर. वोन पूसि कीम्ट” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

24 अदेन साटि, वोर नदुर वातोन उंदुंदि जोका केयुसि, “करल वेहा. इद काम्ना डगुर-पान बगवंतने वायना. बारितेके, वोर मायनल पापेस्तल इन्जि माकुन टावा” इन्जेर वेहतोर. 25 ते वोर, “वोर पापि आंदुरो, आयोरो नाकुन टावा सेले. बति नाकुन उंदिय टावा. बतल इत्तेके, इदेन मुने गुड्डिना मत्तोन बति, इंके सूडा पर्सेर मंतोन” इन्जेर इत्तोर. 26 तेर बति वूर, “वोर नीकुन बतल कीतोर? नीकुन नदुर बहन वाता?” इन्जेर उंडे उंदि जोका पूसि कीतेर. 27 ते अस्के वोर, “सूडट! इदेन मुनेन मीकुन वेहतोन. बति मिरट केन्ज्मकि. उंदुंदि जोका बारि पूसि कीसेर मंतिट? मिरट गिर वोनुर सिस्यलिर आकोम इंतिट कि बतल?” इन्जेर इत्तोर. 28 अस्के वूर, “निमेय वोनोर सिस्यनि आंदि. ममोट मोसेनुर सिस्यलिर आंदुम” इन्जेर वोना लजा वोतेर. 29 अनि वूर, “बगवंतल मोसेन सडा वड्त्तोर इंवल माकुन टावये. बति वेर मायनल बगटल वातोर इंवल माकुन टावा सेले” इन्जेर वेहतोर. 30 ते वोर अद केन्चि, “इद

* 9:22 गिरिकनगा सुनगोग इन्जेर मंता. इद सुनगोग इंवल यूदुल्क मीरे मायवल रोटगा यूदुल्कना समाज्जड सम्दो काम्क जर्गुसीतेर.

गोस्टि वेले चमत्कार्ता आंद. वोर बगटल वातोर इंवल मीकुन टावा सेले बति, नावड कडकुन मात्रम नदुर वायुस्तोर. ³¹ बगवंतल पापेस्तलिरा विनंति केन्जोर. बति बोर्ते बगवंतनोर बक्तल आसि, वोना इचा पिप्पिस ताकंतोरो, वोनय विनंति केन्जंतोर इन्जेर माकुन टावा. ³² इद कलि गडे मातगटल्ले इंके वेरि, दुसोर बोरे मायनल पुटि-गुड्डिन चोकोट कीतोर इंवल मरट बस्केन केन्जमकि. ³³ मोका वेर बगवंतनगटल वाय्वेके, ईतड बवे काम्क किया पर्सि मनोर” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ³⁴ अद केन्चि वूर, “एहे! निमे पाप्नगा पुट्सि, बेस्तोनि आंदि. माकुन बोदा वेहले वाति कि?” इन्जेर अगटल वोन बहिर तेंडसि पूड्तेर.

बाव-बक्तिता गुड्डि-पान

³⁵ वोन तेंडसि पूड्तेर इन्जेर येसु केन्चि, वोन महिक्स पुट्सि, “निमे स्वर्गनोर मायनन पोरो बरोसा इर्सेर मंति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁶ ते वोर मायनल, “वोन्गा नना बरोसा इर्ले, वोर बोरे आंदुरेय? वेहा पर्बु” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ³⁷ अस्के येसु, “निमे इंके वोन सूड्सेर मंति. नी सडा वड्क्वल वोरे आंदुर” इन्जेर वेहतोर. ³⁸ अद केन्जता बरोबर वोर, “पर्बु नना बरोसा इर्सेर मंतोन” इन्जि, मुर-टोड्ड कोट्सि गप्ने काल कर्तोर. ³⁹ अस्के येसु, “गुड्डिर सूडना अनि नदुर वालिर गुड्डिर आयना. इद तीर्दे तस्वा जर्गना इन्जेरेन, इद दुनियते

9:31 GEN 19:29; 20:7; 1KI 17:20-22; 18:36-38; 2CH 32:20-21; JOB 27:8-9; 35:12; 42:8; PSA 18:41; 34:15-16; 66:18-20; 99:6; 143:10; 145:19; PRO 1:28-29; 15:29; 21:13; 28:9; ISA 1:15; 58:9; JER 11:11; 14:12; 15:1; EZK 8:18; MIC 3:4; ZEC 7:13; योहन 4:34; 7:17; 11:41-42; 15:16; याकोब 5:15-18; 1JN 3:21-22
9:32 ISA 64:4
9:33 योहन 3:2; 9:16
9:34 योहन 9:2, 22
9:35 1JN 5:13
9:37 योहन 4:26
9:38 MAT 14:33; 28:9
9:39 LUK 4:18; योहन 3:19; 8:12; 12:40-41; 46; ACT 26:18; 1JN 2:11
9:41 PRO 26:12; ISA 5:21; LUK 18:14; योहन 15:22-24;

वातोन” इन्जि वेहतोर. ⁴⁰ ते वोन सडा मन्जि, अव गोस्टिड केन्जतुर कहितुर परिसयुल्क, “ममोट गिर गुड्डिर आंदुम इंति कि बतल?” इन्जेर पूसि कीतेर. ⁴¹ अस्के येसु, “मिरट गुड्डिर आंदिट ते, मिहगा पाप मंवेके सोंदु. बति मिरट सूड्सेर मंतोम इन्जेर इत्ता काड्किने, मी रोपो पाप निल्लिस मंता” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

येसु चोकोटनोर गोरेड गाय्कि आंदुर

10 ते येसु, “गोरेना गावटनतगा पाटकनल नेड्क्वने, दुस्रो बाजनल तेर्गिस् वाय्वल, कले अनि लूटि किय्वल आंदुर. ² बति बोर्ते पाटकनल नेडंतोरो वोरे गोरेड गाय्कि आंदुर. ³ गाय्किन साटि गावटना केप्वल पाटक तेरियंतोर. गोरेड वोना लेड वोड्कि कींतड. वोर तंवड गोरेन पोरोल मुट्सि केय्सेर बहिर वोंतोर. ⁴ अहन तंवड गोरेन बहिर वोनेके, वोर गाय्कि बस्केट गिर अवेन मुने ताकंतोर. वोना लेड वोड्के माता काड्कि, अव गोरेड वोन पेजेय दांतड. ⁵ बति दुस्रोना लेड वोड्के माय्वा काड्कि, बुज्डे मासि वोन्गटल परर

HEB 10:26; 1JN 1:8-10 10:1 JER 23:32; MAT 7:15; योहन 10:8-10; ROM 16:18; 2CO 11:13-15; EPH 4:8-12; HEB 5:4; 1PE 1:10; 2PE 2:1,3; 1JN 4:1 10:2 PSA 23:1; ECC 12:11; ISA 40:11; योहन 10:14; ACT 20:28; 1PE 5:4 10:3 EZK 34:11-16; योहन 10:4,16; 2TI 2:19 10:4 DEU 1:30; योहन 10:16; 12:26; 18:37; 1PE 5:3

आंतड. इद सतेम आंद” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

⁶येसु इद नमुना येच्चि वूरकुन वेहतोर. बति बतन बारेते वेहतोर इंवल वूरकुन अर्तम आय्मकि. ⁷ते येसु उंदुंदि जोका इहिन वेहवल मोदोल कीतोर. “इद गोस्टि सतेम आंद. गोरेड नेड्वल पाटकुन दात्नोना आंदुन. ⁸नाकुन तेर मुने वातुर सम्हिरे कलिर अनि लूटि किय्वलिर आंदिर. वूरा लेड अव करल गोरेड केन्चि ताक्मकि. ⁹ननय पाटकुन दात्नोना आंदुन. नहगटल रोपो नेड्तड अव बचे मांतड अनि रोपो-बहिर वासेर रंदि सेल्वक मंदंतड. अव गोरेन हिर्वल जाडि पुटंता. ¹⁰कले सिरिप कल्लेक, जक्लेक अनि नासेडम किय्वलेके वांतोर. बति नना पूना अनि बर्पुर जिन्गनितुन गोरेन सिय्वले वातोन. ¹¹नना चोकोट्नोर गोरेड गाय्किना आंदुन. चोकोट्नोर गाय्कि गोरेन साटि, तंवा परन गिर सींतोर. ¹²बति बूय्तल गोरेनोर करल गाय्कि आयोर. अव गोरेड तंवड आय्वा काड्कि, लांडिगल बदे वोन दिस्तेके गिर परर आंतोर. अस्के अद लांडिगल अवेन पोरो मुच्चि अर्सि, बुजिडि कींता. ¹³बूय्तल सिरिप बूतित साटि वाता काड्कि, गोरेना चोकोट-वायुट पटि किय्वक्ने परर आंतोर. ¹⁴⁻¹⁵बति नना चोकोट्नोर गाय्किना आंदुन. बाबो नाकुन अनि नना बाबोन टावा. अह्ने नाकुन गोरेड अनि नावड गोरेन नना टावा. ना गोरेन साटि नावा परन सींतोन. ¹⁶इद गाव्टनतडे आय्वा, उंडे दुस्रोक् गोरेड गिर नाकुन मंतड. अवेन गिर नना पिय्सि वाया लागर. अव ना लेड

10:7 PSA 79:13; 95:7;100:3; ISA 53:6; EZK 34:31; LUK 15:4-6; योहन 10:1,9; 14:6; EPH 2:18; HEB 10:19-22 **10:8** EZK 22:25-28; 34:2 **10:9** PSA 23:1-6; 95:7;100:3-4; ISA 40:11; 49:9-10; EZK 34:12-16; ZEC 10:12; योहन 10:1,7; 14:6; ROM 5:1-2; EPH 2:18; HEB 10:19-22 **10:10** ISA 56:11; EZK 34:2-4; HOS 7:1; MAT 18:10;20:28; 21:13;23:13; MRK 11:17; LUK 19:10; योहन 3:17;6:33, 51;10:1;12:6, 47; ROM 2:21; 5:13-21; 1TI 1:15; HEB 6:17;7:25; 2PE 1:11;2:1-3 **10:11** ISA 17:34-35; 2SA 24:17; PSA 23:1;80:1; ISA 40:11;53:6; EZK 34:11-16,23; 37:24; MIC 5:4; ZEC 13:7; MAT 20:28;

केन्जंतड. अस्के इव अनि अव उंदिय मंदा आंतड. अव सम्हिन वोरोरे गाय्कि मंदंतोर. ¹⁷नना सासि-नेड्ले, नावा परन सीसेर मंतोन. इदेन हिंदले, बाबो नाकुन वेले लाड कीसेर मंतोर. ¹⁸नावा परन बोरे येता परुर. नावा ननय परन सीसेर मंतोन. बगवंतल नाकुन हुकुम सीता काड्कि, अद परंतुन सिय्वले अनि उंदुंदि जोका तान येत्ले गिर नाकुन अदिकार मंता” इन्जेर वेहतोर.

¹⁹इव गोस्टिन हिंदल, यूदुलकुन नड्डुम उंदुंदि जोका बेद-बाव पुड्ता. ²⁰वूर्गटल वेलेटिर, “वेन्गा बूत सोप्रे माता काड्कि, वेनड पिसड अदिक आतड. वेना गोस्टि बारि केन्जंतिट?” इन्जेर इत्तेर. ²¹बति उंडे कहितुर, “इव गोस्टिड बूत सोप्रे मातोनड आयोड. बूत गुड्डिरकुन नदुर बहन सिया परर” इन्जेर इत्तेर.

बगवंतनोर मरिना इन्जेर येसु वेहवल

²²अद पीनि-गालुम्ना गट्कते, येरुसलेम्ना मंदिरतगा नेड्वल हानुक योहन 10:14-15, 17-18;15:13; EPH 5:2; TIT 2:14; HEB 13:20; 1PE 2:24-25; 5:4; 1JN 3:16; REV 7:17 **10:12** 2PE 2:3 **10:14-15** ISA 53:10; ZEC 13:7; MAT 11:27; 20:28; योहन 10:11,17-18,27;15:13; GAL 1:4; EPH 5:2; 1PE 2:24;3:18; 1JN 2:2; REV 2:2 **10:16** PSA 86:9; ISA 56:8; EZK 34:23;37:24; MAT 17:5; योहन 6:37;10:11,27;11:52; ROM 15:9-13; EPH 2:13-18; 2TH 2:13; 1PE 2:25 **10:17** ISA 53:7-12; योहन 10:11,15,18; HEB 2:9 **10:18** PSA 40:6-8; ISA 53:10-12; योहन 2:19-21;6:38;10:17;14:31; HEB 2:9; 5:6-9 **10:19** योहन 9:16 **10:20** MRK 3:21; योहन 7:20 **10:21** EXO 4:11; PSA 94:9

इंवल सड* जर्गसर मत्ता. ²³ते उंदि दिया येसु मंदिर्ता आव्रतगा मंवल सोलोमोन मंडोप्नगा ताक्सेर मत्तोर. ²⁴अदे वक्तने, यूदुल्वनुर अदिकारिर वोन गेर-पासि, “निमे बचेजेल माकुन अनमिना कीसेर इरंति? निमे बचि कियवल किरिस्तुनि* मत्तेके, कुला कुला वेहा” इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁵ते येसु, “इदेन मुने मीकुन वेहतोन बति मिरट बरोसा इर्मकि. बाबोना पोरोडे नना कियवलिक काम्क, ना बारते गवा वेहचेर मंतड. ²⁶बति मिरट नावड गोरेना मंदतुर आय्विट. अदेन साटिने ना पोरो बरोसा इर्विट. ²⁷नावड गोरेड ना लेड केन्जंतड. नावड बव इंवल नाकुन टावये. अव ना पेजेय वांतड. ²⁸नना अवेकुन बस्केट पिस्वल जीवा सींतोन. अव बस्केन नासेडम आयोड. ना केय्दल बोरे अवेन ऊंदा परोर. ²⁹बारितेके, अव गोरेन ना बाबो नाकुन सीतोर. बाबो सम्दिरकुन डगुर आता काङ्कि, ना बाबोना केय्दल अवेन बोरे ऊंदा परोर. ³⁰नना अनि ना बाबो उंदिय आसि मंतोम” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ³¹अस्के वूर यूदुल्क, वोन पासि जक्ले बंडड तहतेर. ³²ते येसु, “ना बाबोनल बेय वेले मय्मतड काम्क तोहतोन. अवेनल बड कामुन साटि, नाकुन बंडने पाकोम इंतिट” इन्जेर वूरकुन पूसि कीतोर. ³³ते वूर यूदुल्क, “निमे कीतड चोकोट्णड कामकुन हिंदल आयो बति, माय्नि आसि बगवंतना इन्जेर वेहता

10:23 ACT 3:11; 5:12
10:25 योहन 8:58; 10:38
10:26 योहन 8:47
10:27 1KI 18:21; MAT 7:23;16:24; 17:5;25:12; MRK 8:34;10:21; LUK 9:23;13:27; योहन 5:25;8:12, 43;10:3-4,8, 14,16;12:26; ACT 3:23; 1CO 8:3; GAL 4:9; 2TI 2:19; HEB 3:7; REV 3:20;14:4
10:28 DEU 33:3; ISA 2:9; JOB 17:9; PSA 37:28; 103:17-18; 125:1-2; PRO 24:16; ISA 45:17; 54:17; JER 31:3, 34;32:40; LUK 22:31-32; योहन 3:15-16, 36;4:14;5:24; 6:27,37,39-40; 11:25;17:2,11-12; 18:9; ACT 7:59; ROM 5:2,17, 21;6:23;8:1,29, 33-39; PHP 1:6; COL 3:3-4; 2TH 2:13; 1TI 1:16;

काङ्किने, बंडने पायलेन आंतोम” इन्जेर वेहतेर.

³⁴⁻³⁶अस्के येसु, “दर्मा-ग्रंत बस्केट्के लबड वेहो. तोले मीवा दर्मा-ग्रंतगा, ‘मिरट बगवंतन दात्नुर आंदिट’ इन्जि, कहि नायदिकारिरकुन बगवंतल वेहतोर इन्जेर मंता. ते नाकुन बाबो नेमि कीसि, तंवा काम कियले, इद दुनियतगा सारि कीतोर अस्के, बगवंतनोर मरिना आंदुन इन्जेर वेहवल बहन रेह्चि वड्क्तप आंता? ³⁷नना ना बाबोनड काम्क कियवेके, ना पोरो बरोसा इर्मट. ³⁸बति नना अव काम्क कीकते, ना गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके गिर, नना कियवलिक कामकुन पोरो तेर

* **10:22** इद सड बारि कीसेर मंतेर इत्तेके, मोदोल दुस्रो देस्वनुर पगा-दार्क इद मंदिरतुन बहिट कीतेर. बति उंदुंदि जोका सुदुड कीसि, किरिस्तुना जल्मतुन मुने 165वा साल्दगा अद मंदिरतगा दर्मतड काम्क मोदोल कियवडुन हानुक इन्जेर केयंतेर. * **10:24** बचि कियवल किरिस्तुनि: तमा बचे माय्ले, बगवंतल नेमि कीतोर राजल आय्वल किरिस्तुन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर.

2TI 1:12; HEB 7:25; 1PE 1:5; 1JN 2:19,25; 5:11, 13-20; JUD 24 **10:29** योहन 6:37; 14:28;17:2,6 **10:30** MAT 11:27;28:19; योहन 1:1-2;5:17,23;8:58;14:9,23;16:15; 17:10,21-23; 1TI 3:16; TIT 2:13; 1JN 5:7, 20 **10:31** योहन 8:59 **10:33** LEV 24:16; योहन 5:18 **10:34-36** EXO 4:16;7:1; PSA 82:1,6-7;138:1; JER 1:5; MAT 24:35; LUK 16:17;24:44-46; योहन 3:17;5:17-18; 6:27; ROM 13:1 **10:37** योहन 10:25;15:24 **10:38** योहन 3:2;5:36;10:25,30;14:9-11,20; 17:21-23; ACT 2:22

बरोसा कीम्ट. अहन कीकिट्टे, बाबो ना रोपो अनि नना बाबोन रोपो मंतोम इन्जेर कुला कुला करे मांता” इन्जेर वेहतोर. ³⁹ते वूर उंडे उंदि जोका, वोन पियना इन्जेर कोसिद कीतेर. बति वूरा केय्दल तपुसीसि अगटल सोत्तोर.

⁴⁰योर्दन लविडुन हंदा बग्लता योहन मोदोल बाप्तिस्मा सीतोर अद जागतगा सोन्जि, अगने मत्तोर. ⁴¹अस्के वोन्गा वेलेटिर मांदि वासि, “योहन बदे मय्मता काम किय्मकि. बति वेन बारेते बतड्ते वोर योहन वेहतोरो, अव सम्दो सतेम आंदुड” इन्जेर तम्वा तमा वड्क्तेर. ⁴²अगा वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर.

येसुन लाड किय्वल बक्तना मरन

11 बेतनिया इंवल नाटे लाजर इंवल वोरोर बेमरिते अर्सि मत्तोर. वोनड तकक मार्तल अनि मरियल गिर, अदे नाटे पिसेर मत्तड. ²पर्बुन सेंट सोक्सि, वोनड कालकुन तंवड केल्वने उसुम्ता अद मरियल इदे आंद. वेर लाजर तानोरे तमुर आंदुर. ³अदेन साटि अव रंड तकक, “पर्बु, निमे लाड किय्वल बेमरिते अर्सि मंतोर” इन्जेर येसुनगा कबुर सारि कीतड.

⁴अद कबुर केन्चि येसु, “इद बेमरि वोन जक्ले वाय्मकि. बति बगवंतनोर मरिन मान सीसि, बगवंतने मय्मा तर्ले वाता” इन्जेर वेहतोर.

10:39 LUK 4:29-30; योहन 7:30,44;8:59
10:40 योहन 1:28
10:42 योहन 2:23; 4:39,41;7:31; 8:30;11:45;12:42
11:1 MAT 21:17; LUK 10:38-42; योहन 11:5-6; 12:17; ACT 9:37
11:2 MAT 26:6-7; MRK 14:3; LUK 7:37-38; योहन 12:3
11:3 योहन 11:5; REV 3:19
11:4 MRK 5:39-42; योहन 2:11;5:23; 9:3;11:40; 13:31-32;17:5; 1PE 4:14
11:5 योहन 15:9-13
11:6 ISA 30:18; 55:8-9
11:8 योहन 8:59; 10:31
11:9 योहन 9:4; 12:35
11:10 1JN 2:10-11
11:11 DAN 12:2; MRK 5:39; योहन 11:13; ACT 7:60
11:15 2TI 2:10

⁵येसु मार्तन, ताना सेलडुन अनि लाजरतुन लाड्दे सूड्दुर. ⁶वोर लाजर बेमरिते मत्ता अद कबुर येसुन केन्जा वाता. तेर बति, उंडे रंड रोज्क अगने आगतोर. ⁷अहन आगता पेजे, “यूदया येरियते मल्सि दाकट” इन्जेर सिस्स्यलिरकुन इत्तोर.

⁸अस्के सिस्स्यलिर, “गुरुजि! अगटुर यूदुल्क इंद्केट्के नीकुन बंडने पाय्ले सूड्सेर मंतेर. उंडे अगा दाका इंतिय?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर.

⁹ते येसु, “उंदि दिवोसुन बारा गंटड वेड्चि मंदंता. इद दिहते ताक्वल दुनियता वेड्चि सूड्ता काड्कि, कोदा पायोर. ¹⁰बति रात्ने ताक्वल वेड्चि सेल्व्वा काड्कि, वोर कोदा पांतोर” इन्जेर वेहतोर.

¹¹इहिन वेहता पेजे येसु, “मावोर सोप्पल लाजर मींङ्सि मंतोर. वोन जोपनल तेह्ले दांतोन” इन्जेर इत्तोर.

¹²अस्के सिस्स्यलिर, “पर्बु, वोर मींङ्सि मत्तेके, तप्वक तेच्चि चोकोट आंतोर!” इन्जेर वेहतेर.

¹³येसु लाजर्ता मरंतुन बारेते वेहतोर बति, वूर सिस्स्यलिर सादरन जोपुन बारेते वेहतोर इन्जि मत्तेर. ¹⁴ते येसु, “लाजर मार्तोर” इन्जि कुला कुला वेह्चि, ¹⁵“अगा नना मन्मकि अचोर चोकोट आता. मी साटिने इहिन जर्ता. मीवा

बरोसा बडे मायना इंवले नावा इचा. इडे मरट अगा दाकट देट!” इन्जेर वूरकुन इत्तोर. ¹⁶अस्के येमल* इन्जेर केय्वल तोमल, “येसुन तोडो मरन आय्ले, मरट गिर दाकट देट” इन्जेर तंवा बरोबर मंवलिर सिस्यलिरकुन इत्तोर.

सातुरकुन नेंडुस्वल सक्ति येसुनगा मंता

¹⁷⁻¹⁹बेतनिया नार येरुसलेमनल करुम करुम रंड कोस्क लड मत्ता. अगा तमुना मरंतुन हिंदल, दुक्सते मंवलिक मार्तन अनि मरियन सुम्जि किय्ले, वेलेटिर यूदुल्क वासि मत्तेर. ते येसु अद नाटुन करुम येव्ता पेजे, लाजर्ता कूरदुन नारिता बंडता वीचना बुयरितगा इर्सी, नालुड रोज्क आता इन्जेर करि कीतोर. ²⁰मार्तल, येसु वासेर मंतोर इंवल केन्चि बेटे मायले मुनेत्क सोत्ता. बति मरियल रोटगन रेहे माता. ²¹मार्तल येसुन बेटे मासि, “पर्बु! निमे इगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर सासि मनोर. ²²बति इंके आतेके गिर बतय आयो. निमे बगवंतन बतल तल्ककि अदेन, नीकुन सींतोर” इन्जेर इत्ता.

²³अस्के येसु, “नी तमुर नेंडंतोर” इन्जेर वेहतोर.

²⁴ते मार्तल, “हो पर्बु, तस्वा किय्वल दिवोस्ते वोर नेंडंतोर इंवल नाकुन टावये” इन्जेर इत्ता.

²⁵अद केन्चि येसु, “जीवता अनि नेंडुस्वना ननये आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्वल सातेके गिर मर्ला पिसंतोर. ²⁶जीवते मन्जि ना पोरो बरोसा इर्वन बस्केट मंवल

11:16 MAT 10:3; 26:35; MRK 3:18; LUK 6:15; योहन 13:37;21:2
11:17-19 JOB 2:11; योहन 11:39
11:21 योहन 11:32, 37
11:22 MAT 28:18; MRK 9:23; योहन 9:31; 11:41-42
11:24 ISA 26:19; DAN 12:2-3; LUK 14:14; योहन 5:28-29; ACT 24:15
11:25 JOB 19:25-27; PSA 36:9; ISA 26:19;38:16; LUK 23:43; योहन 1:4;3:36; 5:21,26;6:35, 39-40,44;14:6, 19; ACT 3:15; ROM 4:17; 5:17-19;8:2, 10-11,38-39; 1CO 15:18, 20-26,29,43-57; 2CO 4:14;5:1-8; PHP 1:23;3:10, 20-21; COL 3:3-4; 1TH 4:14; HEB 11:13-16; 1JN 1:1-2; 5:11-12; REV 20:5,10-15; 21:4;22:1,17

मरंता सिक्सा पुटो. इदेन बरोसा कींति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर.

²⁷ते अद, “हो पर्बु! निमेय बगवंतनोर मरि किरिस्तुनि आंदि अनि इद कलिते वाय्ले मत्तोनि गिर निमेय आंदि. इदेन बरोसा कींतोन” इन्जेर वेहता.

²⁸⁻³⁰येसु अस्के वेरि नाटे नेड्मकि. मार्तल बगते बेटे मातयो अगने आग्सि मत्तोर. ते मार्तल रोन सोत्ता अनि मरियन कुसये केय्सि, “गुरुजि वातोर. नीकुन केयंतोर” इन्जेर सेलडुन सडा वेहता. इद गोस्टि केन्ज्ता बरोबर मरियल तेच्चि, येसुनगा सोत्ता. ³¹कहितुर यूदुल्क मरियन सुम्जि कीसेर रोन मत्तेर. अस्के अद सपा-सिपा तेच्चि सोंवल सूड्सि, वीचनगा सोन्जि आडंता बतलो इन्जेर, तान पेजेय सोत्तेर. ³²मरियल येसु मंवल जागते सोन्जि, वोनड कालकुन पोरो अर्सी, “पर्बु! निमे इगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर मार्सि मनोर” इन्जेर इत्ता.

³³मरियल अनि तान सडा वातुर यूदुल्क सम्दिर आड्वल सूड्सि, येसुना दिल्ले बेय दुक्सा लागता. ³⁴अस्के येसु, “वोना कूरदुन बगा इर्तिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, “पर्बु, वासि सूडा” इन्जेर वेहतेर.

* 11:16 येमल सेलेके दिदुमा इत्तेके वोन बरोबर सेलडेय सेलेके तमुरेय पुट्तोर.

11:26 योहन 3:15-18; 5:24;6:54-58; 8:51-53; 10:28; 14:10; ROM 8:13; 1JN 5:10-12
11:27 MAL 3:1; MAT 16:16; योहन 6:14,69
11:31 योहन 11:19 11:32 योहन 11:21
11:33 MRK 3:5; योहन 11:38;12:27

³⁵ अद केन्चि, येसु जोडा जोडा काडेर तुहतोर. ³⁶ अद सूड्सि वूर यूदुल्क, “लाजरतुन बचोर लाड कीतोरो सूडट” इन्जेर इत्तेर.

³⁷ वूर्गटल कहि लोकर, “वेर येसु, गुड्डिरकुन नदुर वायुस्तोर. ते वेर लाजरतुन सायवक्ने इरा पर्सि मनोर कि बतल?” इन्जेर इत्तेर.

सातोर वोर लाजरतुन येसु नेंडुस्वल

³⁸ येसुना दिल्ले उंदुंदि जोका दुक्सा लागता. ते वीचनगा सोत्तोर. अद उंदि नारिता बंडता बुयरि आंद. उंदि बंडा तान्गा अड्डुम इर्सि मत्ता. ³⁹ ते येसु, “अद बंडतुन तेंडट!” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. अस्के सातोर वोना तक्का मार्तल, “पर्बु, इंके वोना कूर कडिसि गाडि वासेर मंदर. बारितेके वोर मार्सि नालुड रोज्क आसेर मंतोर” इन्जेर वेहता.

⁴⁰ अस्के येसु, “निमे बरोसा इर्किते, बगवंतना मय्मतुन सूड्कि, इन्जि नीकुन वेहतोन कि?” इन्जेर इत्तोर.

⁴¹ ते वूर अद बंडतुन तेंड्तेर. अस्के येसु पोरो सूड्सेर, “बाबा, नावा पार्तनतुन केन्ज्ता काड्कि, नीकुन दनेवाद. ⁴² निमे बस्केट नावा पार्तनड केन्जंति इवल नाकुन टावये. बति निमेये नाकुन सारि कीति इन्जेर करि कीसि, ना सिर्मुट्नुन बरोसा इरनिर इन्जि वूर साटिने, इद गोस्टि वेहतोन” इन्जेर इत्तोर.

⁴³ इहिन इत्ता पेजे येसु, “लाजर, बहिर वरा!” इन्जेर जोर्ते केय्तोर.

⁴⁴ अस्के तंवा कूरदुन गूंडि कीतड कण्डिनेन लाजर बहिर वातोर. वोना मोकोम सेलते गूंडि कीसि मत्ता. “गूंडि

11:35 JOB 30:25;
PSA 35:13-15;
119:136; ISA 53:3;
63:9; JER 9:1;
13:17;14:17;
LAM 1:16;
LUK 19:41;
योहन 11:33;

HEB 2:16-17;4:15
11:36 योहन 11:3
11:38 MAT 27:60;
योहन 11:33
11:40 2CH 20:20;
PSA 63:2;90:16;
योहन 1:14;
11:4,23-26;
ROM 4:17-25;
2CO 3:18;4:6
11:41 PSA 123:1;
MAT 11:25;
योहन 17:1
11:42 योहन 3:17;
17:21

11:43 2KI 4:33-36
11:44 1SA 2:6;
LUK 7:15;
योहन 5:21,25;
10:30;11:25-26;
20:7; ACT 20:9-12
11:45 योहन 2:23;
11:19

11:47 MAT 26:3
11:49-50 MAT 26:3;
LUK 24:46;
योहन 11:51;
18:13-14
11:51-52 ISA 49:6;
योहन 10:16;
EPH 1:9-10;
1JN 2:2

कीतड कण्डिन ऊलि कीसि, वोन सोंदा सीम्ट” इन्जेर येसु वेहतोर.

येसुन जक्ले यूदुल्क पिलन वाट्वल

(मत्तयि 26:1-5; मार्क
14:1-2; लूका 22:1-2)

⁴⁵ अद कामुन सूड्सि, मरियन सुम्जि किय्ले वातुर यूदुल्कनगटल वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर.

⁴⁶ बति वूर्गटल कहि जन्क, परिसयुल्कनगा सोन्जि, येसु कीता कामुन बारेते वेहतेर. ⁴⁷ अदेन साटि डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पन्चनुरकुन केयुसि, “मरट बतल कीकट? वोर मायनल वेले मय्मतड काम्क कीसेर मंतोर. ⁴⁸ मरट वोर किय्वलिकुन इहिने सूड्सेर मत्तेके, वोरे राजल इन्जेर सम्दिरे वोन पोरो बरोसा इरंतेर. अस्के रोमा राजनुर अदिकारिर वासि, मा मंदिरतुन नासेडम कीतेर अनि मा जातितुरकुन इगेटल पूडि सीतेर” इन्जेर वेहतेर. ⁴⁹⁻⁵⁰ अहन वेहता बरोबर, “पिसलिर्निट! मा जातितुर नासेडम आयवक्ने, वोरोर मायनल पर्जत साटि परन सिय्वल चोकोट इन्जि सम्जे माय्विटिय?” इन्जेर अद गट्कते पेसोर कटोडल आय्वल कयपल इत्तोर.

⁵¹⁻⁵² सिरिप यूदुल्कना लाबमुन साटिने आयो. बति दुनिया पूरो पग्रे मासि मंवलिर् बगवंतनुर लोकर सम्दिरकुन मीरि किय्लेने, येसु परन सींतोर इन्जेर मुने जर्ग्वल वचन वेहतोर. इद गोस्टि तंवा तना आसि वेहमकि. बति अद साल पेसोर कटोडल आसि मत्ता काड्किने,

वेहा पतोर. ⁵³अद नेटितल वोन जक्ले पिलन वाट्वल मोदोल कीतेर. ⁵⁴अदेन साटि येसु अस्केडल यूदुल्कनगा उजगिरि वेलिवक्ने, बोडि गुटन करुम मंवल येप्रायिम इंवल चहर्ते सोन्जि, अगा सिस्यलिर सडा कहि रोज्क मत्तोर.

⁵⁵⁻⁵⁷अस्के यूदुल्कना पस्का सड करुम वासेर मत्ता. ते, “बोने येसुना पता लाग्तेके वेहना. ममोट वोन पियंतोम” इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क हुकुम सीसि मत्तेर. सडदुन साटि तम्वा तमा सुदुड कियलेन, मुनेने वेलेटिर लोकुर आजु-बाजुतड नह्कनल येरुसलेम वातेर. वूर येसुन महक्सेर मंदिर्तुन रोपो निल्लिस, “वोर इद सडदुन वांतोर कि, वायोर? मिरट बतल इंतित?” इन्जेर वोरोन वोरोर पूसि कीतेर.

बेतनियतगा येसुन पोरो सेंट वेडिवल

(मत्तयि 26:6-13; मार्क 14:3-9)

12 अदेन साटि, सासि-नेंड़तोर लाजर्ता नार बेतनियतगा पस्का सडदुन सारुड रोज्क मुनेने येसु वातोर. ²अगा वोन साटि जेवुन तयर कीतेर. मार्तल सर्बरेय कीता. अनि लाजर गिर जेवुन तिंवलिर बरोबर उत्तोर. ³अस्के मरियल बेय बारिता अनि वेले महग्ना लग-बग अर्दो लीटर सेंट* पिथिस वाता अनि येसुनड कालकुन पोरो वेडिसि, तंवड केल्वने उसुम्ता. अद सेंट्ना गाडि पूरो रोन गम्स्ता. ⁴अस्के सिस्यलिर्गटल वोरोर इत्तेके, येसुन दोका सिखल

11:54 योहन 7:1

11:55-57 योहन 7:11

12:1 MAT 21:17;

LUK 24:50

12:2 LUK 22:27;

REV 3:20

12:3 MAT 26:6-13;

MRK 14:3-9;

LUK 7:37-38,

46;10:38-39;

योहन 11:2,28,32

12:4 MAT 10:4

12:6 योहन 13:29;

याकोब 2:6

12:8 DEU 15:11;

MAT 26:11;

MRK 14:7

12:10-11 GEN 4:4-10

EXO 10:3;

JOB 15:25-26;

40:8-9; ECC 9:3;

DAN 5:21-23;

MAT 2:3-8,16;

LUK 16:31;

योहन 11:45,

47-53,57;12:18

12:12-13 PSA 72:17-19;

118:25-26;

MAT 21:9-11;

23:39;

MRK 11:7-10;

LUK 19:35-38;

योहन 1:49;

REV 7:9;15:3

इस्करियोत नाट्नोर यूदल, ⁵“अरेरे! इद सेंटुन मूंद नुह्क कूरतड बिलन* वोम्सि, गरिबुन बारि सिय्मकि?” इन्जेर तान इत्तोर. ⁶वोर गरिबुन मदत कियना इंवल काड्जिते अहन इन्मकि. बति वोना कले बुदितुन हिंदले अनि कोतना तेय्ला वोन्गन मंवल कीनेके, अगटड कोतड कल्लेसर मत्ता काड्किने अहन इत्तोर. ⁷ते येसु, “अद नावा मेंदोडुन माति कियवल दिवोसुन साटि सेंटुन वोजि कीसि इर्सि मत्ता. ⁸गरिब लोकुर बस्केट मी नड्डुम मंदंतेर. बति नना बस्केट मेंदोडा रूप्ने मी नड्डुम मनोन” इन्जेर वेहतोर.

⁹अदे वकत्ने, येसु अगा मंतोर इन्जेर करि कीसि, बेय वेलेटिर यूदुल्क, येसुने आय्वा, येसु नेंडुस्तोर वोर लाजरतुन गिर सूड्ले वातेर. ¹⁰⁻¹¹लाजरतुन हिंदल, यूदुल्कनगटल वेलेटिर लोकुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. अदेन साटि, डगुक कटोडलिर लाजरतुन गिर जव्कना इन्जेर पिलन वाड्तेर.

येसु जेय जेय कार येच्चेर येरुसलेम नेड्वल

(मत्तयि 21:1-11; मार्क

11:1-11; लूका 19:28-40)

¹²⁻¹³सडदुन साटि वाता, उंदि डगुर गुब्डतुर, येसु येरुसलेम वांतोर इंवल केन्चि, सींदि मरक्नड कांदड पिथिस वोन मुनेत्क सोत्तेर. अहन सोन्जि,

* ^{12:3} अच्चा जटामांसि इंवल मरता निय.

* ^{12:5} उंदि बिलता विलुवा उंदि दियता बूतित अचोर मत्ता.

“जेय जेय कार!* पर्बुना अदिकार्दे* वाय्वल इज्रयेल पर्जतोर राजने बगवंतल आसिर्वाद सियिर” इन्जेर किलितेर. 14-15 “येरुसलेमनुर* लोकुर्निट वेरिमट! इचुला मी राजल गादित पोरो उच्चि वासेर मंतोर” इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मत्ता तीर, येसु उंदि गादित* पोरो उच्चि वासेर मत्तोर. 16 इव गट्णड जर्नेके सिस्यलिरकुन सम्जे माय्मकि. बति येसु मय्मते नेंडसि स्वर्गगा सोत्ता पेजे, इव गट्णन बारेते दर्मा-ग्रंत्नगा मत्ता तीर सम्दो जर्गटड इन्जेर सम्जे मातेर. 17 येसु लाजरतुन कूर्दल नेंडुस्त्रेके, वोन सडा मत्तुर लोकुर इद गवतुन पचर कीतेर. 18 येसु इद मय्मता काम कीतोर इन्जेर लोकुर केन्ज्ता काङ्किने, वोन बेटे माय्ले मुनेत्क सोत्तेर. 19 अदेन साटिने परिसयुल्क, “सूडट! मरट वाड्ण्ड पिलन्क बतय कामि सिय्मकि. दुनियतुर सम्दिर वोन पेजेय सोन्जेर मंतोर” इन्जेर तम्वा तमा वड्क्तेर.

12:14-15 ZEC 9:9; MRK 11:1-7
12:16 योहन 2:22; 7:39;14:26
12:20 योहन 7:35
12:23 योहन 13:31-32; 17:1-5
12:24-26 ISA 2:30; PSA 17:15; 22:22-31;72:16; ISA 53:10-12; MAT 10:39;16:25; 19:29; MRK 8:35; LUK 6:46;9:23-24; 14:26;17:33; योहन 10:27; 12:32-33;14:3; 15:20;17:24; ACT 20:24; ROM 1:1; 1CO 15:36-38; 2CO 4:5;5:8; GAL 1:10; PHP 1:23; COL 3:24; 1TH 4:17-18; HEB 2:9-10; 2PE 1:1;

येसु तंवा मरंतुन बारेते वेह्वल

20 अद सडदुन रोपो पार्तना-विंति किय्ले, वातुर्गटल कहितुर यूदुल्क आयुर वूर* गिर मत्तेर. 21 वूर गलिलया येरियता बेत्सयिदा नाट्नोर पिलिपुन बेटे मासि, “साब! ममोट येसुन बेटे माय्ले वातोम” इन्जेर वोन वेह्वतेर. 22 इद गोस्टितुन पिलिप सोन्जि, आंद्रेयन वेह्वतोर. वूर इविर आसि अद गोस्टि येसुनगा सोन्जि वेह्वतेर. 23 अद केन्चि येसु, “स्वर्गनोर माय्मन मय्मा वाय्वल वकत इंके करुम वाता. 24-26 गोह्वना दानतुन बोमितगा उस्वेंके उंदिय मंदंता. अद दाना उस्त्रेके सातपिनय

* 12:12-13 जेय जेय कार!: ग्रीकु बासतगा होसंना इन्जेर मंता. इदेना अर्तम, “इंके बचि कीम!” * 12:12-13 अदिकार्दे: सेलेते पोरोडे इन्जेर मंदंता. * 12:14-15 सियोंतुर इन्जेर गिर केयंतोर. * 12:14-15 ग्रीकु बासते गादि पिलत पोरो इन्जेर मंदंता. * 12:20 यूदुल्क आयुर वूर: इत्तेके ग्रीकु देसुर इन्जेर मंदंता.

1JN 5:3; JUD 1; REV 7:9-17;12:11

दिसंता. बति बोमितल अद मोलोका आसि पिरंता अनि बेर्सि, गोलकमेन दानड सींता. अदे तीर्दे नावा परन सीतेकेन, वेलेटिरकुन पूना जिन्गनि पुटंता. अहने मिह्गटल बोरे आयि, तंवा जीवतुन बचि कीका इंवल, तान सुटि किया लागर. बति बोरे आयि इद कलितड आसन कात्रि कियवक्ने मंवल, बस्केट पिस्ले तंवा जीवतुन बचि किया परंतोर. नावा सेवा कीका इंवल ना सरि-मारग्ने ताकना. अस्केने नना बगा मंदंतोनो, अगा ना सेवा कियवल गिर मंदंतोर. ना सेवा कियवन ना बाबो मानि कींतोर. इद सतेम आंद” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेहतोर.

²⁷ “इंके नावा दिल पूरो तकपिका आसेर मंता. बतल इन्जेर वेहका? ना बाबा! इद गंडम ना पोरो वायवक्ने नाकुन बचि कीम. तेर बति, इद गंडमुन सोसि कियलेने नना वातोन. ²⁸बाबगो! नीवा पोरोडुने मानि कियुसा” इन्जेर वेहतोर. अस्के पोरोडल,* “इदेन मुने डगुर-पान वायुस्तोन. उंडे गिर डगुर-पान वायुसंतोन” इन्जेर उंदि लेड केन्जा वाता. ²⁹ते अद केन्चि अगा निल्लिस मंवलिर कहितुर, “गज्ता” इन्जेर इत्तेर. उंडे कहितुर, “बगवंतनोर वोरोर दूतल वोन सडा वड्क्तोर” इन्जेर इत्तेर. ³⁰अदेन साटि येसु, “इद लेड नाकुन मदत कियले वाय्मकि. मीकुन मदत कियलेने वाता. ³¹इद दुनियतुरकुन तस्वा कियवल वकत वाता. इद दुनियतुन आगुटि कीसि, मंवल अदिकारिन तेंड्सि पूड्वल वकत वाता. ³²बस्केते नाकुन बोमितल पोरो तहंतोरो, अस्के ना बाजुन सन्दिरकुन ऊमंतोन” इन्जेर वेहतोर. ³³तंवा मरन बहन जर्ग्वल मंतयो अदेन बारेते इद गोस्टि वेहतोर.

12:27 योहन 12:23
12:28 MAT 3:17; 26:42; REV 5:9-14
12:30 योहन 11:42
12:31 योहन 14:30; 16:8-11; 2CO 4:4; EPH 2:1-2; 6:12; COL 2:15; HEB 2:14; 1JN 3:8; 4:4; 5:19; REV 12:9-11; 20:2-3
12:32 DEU 21:22-23; PSA 22:16-18; ISA 49:6; HOS 11:4; योहन 1:7; 3:14; 6:44; 8:28; 12:34; 19:17; ROM 5:17-19; GAL 3:13; 1TI 2:6; HEB 2:9; 1PE 2:24; 3:18; 1JN 2:2; REV 5:9
12:33 योहन 18:32
12:34 2SA 7:13; PSA 110:4; ISA 9:7; EZK 37:24-25; DAN 2:44; 7:14, 27; योहन 3:14-16
12:35 JER 13:16-17; योहन 7:33; 8:12; 9:4-5; 11:10; 12:36, 39-40, 46; 16:16; EPH 5:8; 1JN 1:6-7
12:36 LUK 16:8; योहन 8:59; EPH 5:8; 1TH 5:5
12:37 LUK 16:31; योहन 1:11

³⁴ते पर्जता गुब्डा, ““किरिस्तु बस्केट जीवते मंदंतोर’ इन्जि, दर्मा-ग्रंतनल केन्ज्तोम. बति निमे स्वर्गनोर मायनन बोमितल पोरो तह्चि बहन जकंतेर इंति? वेर स्वर्गनोर मायनल बोरो आंदुर?” इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ³⁵अस्के येसु, “उंडे जरसि कालम वेरिन मी नड्डुम वेड्चि मंदंता. सिकटि पग्रे मायवक मुनेने, वेड्चितगा ताकट. अस्के मिरट कोदा पाय्विट. सिकटिते ताक्वल तना बगा मंदंतोरो टावा सेले. ³⁶मिरट इद वेड्चिता संतान आयले, अद वेड्चि मनेकेन मिरट तान्गा बरोसा इरट” इन्जेर येसु वूरकुन वेहतोर. अहन वेह्चि, वूरकुन दिस्वक्ने लड सोडितोर.

वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्मकि

³⁷येसु वूर मुने इचोड वेले मय्मतड काम्क कीतोर तेर बति, वोन पोरो बरोसा इर्मकि.

³⁸“बगवंता! ममोट वेहता कबुडगा बोरे बरोसा इर्मकि.

बगवंता! नीवा सक्तितुन बोरे वोड्कि किय्मकि”

इन्जेर येसया पर्वक्तल लिहि कीता बर्पुर् आयन साटिने इहिन जर्गता. ³⁹वूर बरोसा इरा पर्मकि बारितेके, येसया पर्वक्तल उंडे उंदि जागा इहिन लिहि कीतोर:

⁴⁰“वूरा नदुर बंद कीता काड्कि,

* 12:28 स्वर्गनल सेलेके हाबडल इन्जेर अर्तम.
12:38 ISA 53:1; ROM 10:16, 20; 1CO 1:24; 2CO 4:3-6 12:40 PSA 6:2; 41:4; 147:3; ISA 6:10; 29:10; 57:18-19; JER 3:22; HOS 6:1; 14:4; MAT 13:13-15; MRK 4:12; 8:17-18; LUK 8:10; योहन 9:39

वूर सूडा पर्सेर सेलुर.
वूरा मंदुन बंद कीता काङ्कि,
वूरकुन अर्तम आसेर सेले.
अहन किय्वक इत्तेके, वूर ना
बाजुन तिरिंदिर.
नना वूरकुन चोकोट कींदुन”

इन्जेर मंता. ⁴¹येसया पर्वत्तल बविसत्ते
वाय्वल येसुना मय्मतुन सूड्ता काङ्किने,
वोन बारेते इव गोस्टिड वेहतोर.

⁴²तेर बति येसुन पोरो बरोसा इर्तुर्गटल
वेलेटिर अदिकारिर गिर मत्तेर. बति
परिसयुल्क तमकुन समाजनल अलदि
वाटनिर इन्जेर वेरिसि बोरे उजगिरि
वोप्मकि. ⁴³वूर बगवंतल सिय्वल
डगुर-पांदुन तेर अदिक माय्नलिर सिय्वल
डगुर-पांदुन लाड कीतेर.

येसुनड गोस्टिड पर्जतुन तस्वा किय्वल

⁴⁴अस्के येसु जोर्ते, “ना पोरो बरोसा
इर्वल सिरिप नह्गने आयो बति नाकुन
सारि कीतोनगा गिर बरोसा इर्सेर मंतोर.
⁴⁵नाकुन सूड्वल नाकुन सारि कीतोने
सूड्सेर मंतोर. ⁴⁶नह्गा बरोसा इर्वल हर
वोरोर सिकटितगा निल्सि मंवक्ने, इद
दुनियतगा वेड्चित मोडि नना वातोन्.
⁴⁷बोरे आयि नावड गोस्टिड केन्चि,
अवेन पिय्सि ताक्वेके, नना वोन तस्वा
कियोन्. नना इद दुनियतुरकुन तस्वा
किय्ले वाय्मकि. बति बचि किय्लेने
वातोन्. ⁴⁸नाकुन अनि नावड गोस्टिन
वोपोर वोन, तस्वा किय्वल दुस्रो उंदि
मंता. नना वेहता गोस्टिये तस्वा किय्वल
दिवोस्से वोना तस्वा कींता. ⁴⁹बारितेके,

12:41 ISA 6:1-5,
9-10; योहन 1:18
12:42 PRO 29:25;
ISA 51:7;
योहन 7:13;9:22
12:43 MAT 6:2;
23:5-7;
LUK 16:15;
19:17; योहन 5:41,
44;8:54;12:26;
1CO 4:5;
2CO 10:18;
1TH 2:6
12:44 MAT 10:40;
MRK 9:37;
योहन 5:24;
13:20; 1PE 1:21
12:45 योहन 14:9-10;
15:24; 2CO 4:6;
COL 1:15
12:46 PSA 36:9;
ISA 42:7;
LUK 1:76-79;
योहन 1:4-5;3:19;
8:12;9:5;12:35-36;
ACT 26:18
12:47 LUK 19:10;
योहन 3:17;
8:15-16;12:48;
1JN 4:14
12:48 LUK 10:16;
योहन 3:17-20;
ROM 2:16;
2TH 1:8;
HEB 9:27-28;
10:29-31;12:25
12:49 DEU 18:18;
योहन 3:11;5:30;
8:26,42;14:10,

ना इचते नना वड्क्मकि बति, नना
बतल वड्कना इंवडुन बारेते, नाकुन सारि
किय्वल बाबोये अहन हुकुम सीतोर.
⁵⁰अनि अद हुकुम बस्केट पिस्वल
जीवतेके ताकुसींता इन्जेर नाकुन टावा
मत्ता काङ्कि, नना वेहवलिक सम्दो गिर
बाबो ना सडा वेहता तीरे मीकुन वेहचेर
मंतोन” इन्जेर इत्तोर.

येसु सिस्यलिरड काल्क नोर्वल

13 येसु पस्का सडदुन तेर मुनेने
इद दुनियतल मल्सि बाबोनगा
सोंवल वकत करुम वाता इन्जेर करि
कीतोर. दुनियतगा मंवलिर तंवुरकुन वेले
लाड कीतोर. अद लाडदुन आक्रि वेरि
वूरकुन बर्पुर तोहतोर. ²बति येसुन
दोका सियना इंवल सोन्च, सीमोंतोर
मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदना दिल्ले
जेवुन किय्वडुन तेर मुनेतले सय्तन इर्सि
मत्तोर. ³तंवा केय्दे सम्दो अदिकार बाबो
सीतोर इंवल, तना बगवंतनल वातोर
अनि बगवंतनगा मल्सि दांतोर इंवलिक
सम्दो गिर येसुन टावा. ⁴अहन टावा मत्ता
काङ्कि, वूर्गटल तेच्चि तंवा सालुवतुन
बगला इर्सि, तंवा नडिदुन उंदि सेलते
दोहतोर. ⁵दोहता पेजे, उंदि परत्नगा
सिस्यलिरड कालकुन येते नोर्सेर, नडितुन

31;15:15;17:8 **12:50** योहन 17:3
13:1 योहन 12:23;13:3,34;16:28;
1JN 4:19 **13:2** ACT 5:3; याकोब 1:13-17
13:3 MAT 11:27;28:18; योहन 3:35;
8:42;17:2; HEB 1:2 **13:4** LUK 22:27
13:5 GEN 18:4;19:2; PSA 51:2; LUK 7:44;
1TI 5:10

दोहता सेलते वूरड कालकुन उसुम्वल मोदोल कीतोर. ⁶अहन कीसेर येसु सीमोन-पेतुरतगा वातोर. अस्के वोर, “पर्बु नावड काल्क नोर्ले आंति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ⁷ते येसु, “नना किय्वल इंके नीकुन अर्तम आयो, बति मुने वाय्वल गट्कते करि कींति” इन्जेर वेहतोर. ⁸अस्के पेतुरु, “वटिन पर्बु! निमे नावड काल्क बस्केन नोर्वा” इन्जेर इत्तोर. ते येसु, “नना नीकुन नोरा बीगर ना सडा नीकुन ईसा सेले” इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर. ⁹ते सीमोन-पेतुरु, “पर्बु! सिरिप ना काल्के आयवा, ना केय्क अनि ना तला गिर नोरा” इन्जेर इत्तोर. ¹⁰अस्के येसु, “येर तुड्तोर वोर सिरिप काल्क नोर्तेके आयर. दुस्रो बतय नोरा लागो. वोर सुदुडे मंतोर. मिरट गिर सुदुड मंतिट बति, मिहगटल सन्दिर सुदुड आय्विट” इन्जेर वेहतोर. ¹¹तनकुन बोर दोका सिय्वल मंतोर इंवल टावा मत्ता काङ्किने, येसु “मिहगटल सन्दिर सुदुड आय्विट” इन्जेर इत्तोर.

¹²अनि वूरड काल्क नोर्सि, तंवा सालुवतुन सेटनगा वाट्सि, इदेन मुने उच्चि मत्ता जागतगा सोन्जि उड्तोर. अहन उच्चि, “नना इंके कीता अद काम मीकुन अर्तम आता कि?” इन्जेर सिस्यलिरकुन पूसि कीतोर. ¹³“मिरट नाकुन ‘गुरुजि’ अनि ‘पर्बु’ इन्जेर केयंतिट. नना गुरुना अनि पर्बुना आता काङ्कि, मिरट इहिन केय्वल बरोबरे आंद. ¹⁴नना पर्बुना अनि गुरुना आसि गिर मीवड काल्क नोर्ता काङ्कि, मिरट गिर वोरोनड वोरोर काल्क नोरय लागर. ¹⁵⁻¹⁶दासि तंवोर

13:7 DAN 12:8, 12; HAB 2:1-3; योहन 12:16; 13:10-12, 36; 14:26; याकोब 5:7-11
13:8 EZK 36:25; ACT 22:16; 1CO 6:11; EPH 5:26; TIT 3:5; HEB 10:22
13:10 योहन 15:3; 2CO 5:17
13:12 योहन 13:7
13:13 LUK 6:46; योहन 11:28; ROM 14:8-9; 1CO 12:3; PHP 2:11
13:14 LUK 22:26-27; ACT 20:35; GAL 5:13; HEB 5:8-9; 1PE 4:1,5:5
13:15-16 MAT 10:24-25; 11:29; LUK 6:40; योहन 3:3,5; 15:20; EPH 5:2; 1PE 2:21; 1JN 2:6
13:17 MAT 7:24-25; LUK 11:28; याकोब 1:25
13:18 PSA 41:9; MAT 26:23; MRK 14:20; योहन 13:10-11, 26; 17:12
13:19 ISA 43:10; योहन 14:29; 16:4;

माल्कन तेर डगुर आयोर. अहने कब्रियल तनकुन सारि कीतोन तेर डगुर आयोर. नना मीवड काल्क नोर्ता तीर, मिरट गिर कियना इन्जेर मीकुन नमुनता रूप्ने तोहतोन. इद सतेम आंद. ¹⁷इंके मिरट इव गोस्टिड करि कीता काङ्कि, इवेन पिप्यिस ताककिट्ते, बगवंतल मीकुन आसिर्वाद सींतोर” इन्जेर वेहतोर.

तनकुन दोका सिय्वडुन बारेते येसु वेह्वल

(मत्तयि 26:20-25; मार्क 14:17-21; लूका 22:21-23)

¹⁸“मी सन्दिर बारेते नना वेह्मकि. नना नेमि कीतुर बारेते नाकुन टावा. बति, ‘ना सडा सारि तितोर वोर, नाकुन बय्मन आसि दोका सीतोर’ इन्जेर दर्मा-ग्रंत्ना गोस्टि बर्पुर् आय्ले इहिन जर्गता. ¹⁹इव जर्गता पेजे, ‘किरिस्तुना ननये आंदुन’ इन्जेर बरोसा कीकिट इन्जेर, मुने मीकुन वेह्चेर मंतोन. ²⁰इद सतेम आंद. नना बोंते सारि कींतोनो, वोन करुम किय्वल, नाकुन गिर करुम कींतोर. नाकुन करुम किय्वल, नाकुन रोहतोर वोर बाबोन गिर करुम कींतोर इन्जि वेह्चेर मंतोन” इन्जेर इत्तोर.

²¹इव गोस्टिड वेह्ता पेजे येसु, आत्मतगा तल्मेले मासि, “मिहगटल वोरोर नाकुन पगा-दाकर्ना केय्दे हव्विल कींतोर. इद गवा सतेम आंद” इन्जेर

REV 1:17-18 13:20 MAT 10:40-42; 25:40; MRK 9:37; LUK 9:48; 10:16; GAL 4:14
13:21 MAT 26:21; MRK 14:18; योहन 13:18

वेहतोर. ²²बोन बारेते वेहतोरो इन्जेर
सिस्यलिर करि किय्वा सोन्जि, वोराना
मोकोम वोरोर सूडतेर. ²³सिस्यलिर्गटल
येसुन वेले पेर्मा किय्वल येसुना
तिना बगला बेय करुम उच्चि मत्तोर.
²⁴ते सीमोन-पेतुरु वोर सिस्यन, “येसु
बोन बारेते वेहतोरो पूसि कीम” इन्जेर
केय्दे इसरा कीतोर. ²⁵अस्के वोर
सिस्यल येसुन करुम उंडे इचुर उर्नो
मासेर, “पर्बु! वोर बोर आंदुर?” इन्जेर
पूसि कीतोर. ²⁶ते येसु, “कोजतगा मुडुसि
बोंते नना सारि टुकडे सींतोनो वोरें” इन्जेर
वेहतोर. अहन वेह्चि, सारि टुकडे मुडुसि
सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदन
सीतोर. ²⁷⁻³⁰अस्के वोर सारि टुकडे
येत्ता पेजे, “निमे कीका इंवल काम सप्ने
कीम” इन्जेर येसु वोन वेहतोर. येसु अहन
बारि वेहतोरेय, जेवुन उद्तुर्गटल वोरोन
गिर टावा सेले. यूदनगा कोतना तेय्ला
मत्ता काड्कि येसु, «सड्डुन पहजे मत्तड
चीज्क येत» इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर
कहितुर सोन्च कीतेर. «गरिब लोकुरकुन
बतय सीम्» इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर,
उंडे कहितुर सोन्च कीतेर. वोर सारि
टुकडे येत्ता पेजे सय्तन सोप्रे मासि, बह्तिर
सोडितोर. अस्के रात आसि मत्ता.

येसु पूना हुकुम सिय्वल
(मत्तयि 26:31-35; मार्क
14:27-31; लूका 22:31-34)

³¹यूदल सोत्ता पेजे येसु, “इंके स्वर्गनोर
माय्नन मान पुट्वल वकत वाता. वेर
तादन हिंदल बगवंतन डगुर-पान वांता.
³²मोका बगवंतन मरिन हिंदल डगुर-पान

13:22 LUK 22:23
13:23 योहान 19:26;
20:2;21:7,20
13:27-30 LUK 22:3;
योहान 13:2;
ACT 5:3;
याकोब 1:13-15
13:31 योहान 7:39;
12:23;14:13;
1PE 4:11
13:33 योहान 7:33-34
13:34 LEV 19:18,
34;
योहान 15:12-13,
17;17:21;
ROM 12:10;
1CO 12:26-27;
13:4-7; GAL 5:6,
13-14,22;6:2,
10; EPH 5:2;
PHP 2:1-5;
COL 1:4;3:12-13;
1TH 3:12;
4:9-10; 2TH 1:3;
HEB 13:1;
याकोब 2:8;
1PE 1:22;
3:8-9; 2PE 1:7;
1JN 2:7-10;3:11,
14-18,23;4:7-11,
21-5:1; 2JN 5
13:35 GEN 13:7-8;
योहान 17:21;
ACT 4:32-35;
1JN 2:5,10;
3:10-14;4:20-21
13:36 योहान 13:33;
21:18-19;
2PE 1:14
13:38 PRO 16:18;
1CO 10:12

वातेके, बगवंतल तंवोर मरिन मान सींतोर.
अद डगुर-पान येंटने वोर मरिन सींतोर.
³³ना मर्किन्ट! उंडे जरसि कालम वेरि
मी सडा मंदंतोन. अद आता पेजे, मिरट
नाकुन महकंतिट. बति नना बगा दांतोन
अगा मिरट इंके वाया पर्विट इन्जेर
यूदलकुन वेहता तीरे, मीकुन गिर वेहचेर
मंतोन. ³⁴इंके मीकुन उंदि पूना हुकुम
सीसेर मंतोन. नना मीकुन लाड कीतपे,
मिरट गिर वोरोन वोरोर लाड्दे सूडट.
³⁵वोरोन वोरोर लाड्दे सूड्वडुन हिंदले,
मिरट ना सिस्यलिर आंदिट इन्जेर सम्दिर
करि कीतेर” इन्जेर येसु वेहतोर.

³⁶सीमोन-पेतुरु, “पर्बु! निमे बगा
दांति?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु,
“नना सोंवडगा निमे इंके वाया पर्वि.
बति पेजेटल वांति” इन्जेर जवब सीतोर.
³⁷अस्के पेतुरु, “पर्बु! नना बारि वाया
परोन? नी साटि परन सिय्ले गिर तयर
मंतोन” इन्जेर वेहतोर. ³⁸अस्के येसु,
“अबा! निमे ना साटि परन सींतिय? ना
बारेते निमे, ‘वोर बोर आंदुरो टावा सेले’
इन्जेर, मूंद जोकड लबड वेहा बीगर,
नेटा रातुन असले गोग्डि कूसो. इद सतेम
आंद” इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर.

बाबोनगा वोय्वल सरि येसु आंदुर

14 “मिरट मी दिलकुन परेसन
आया सिय्मट. बगवंतनगा
14:1 JOB 21:4-6; PSA 42:5-6,8-11; 43:5;
77:2-3; ISA 12:2-3;26:3; 43:1-2; JER 8:18;
योहान 6:40; 11:25-27;12:44; 13:19;
14:27-28; 16:22-23; ACT 3:15-16; 2CO 2:7;
4:8-10;12:9-10; EPH 1:12-13, 15;3:14-17;
1TH 3:3-4; 2TH 2:2; HEB 12:12-13;
1PE 1:21; 1JN 2:23-24; 5:10-12

बरोसा इरट अनि नहगा गिर बरोसा इरट.
²ना बाबोना रोन वेले कम्रड मंतड. अवेन तयर कीसि इर्ले, मुने सोन्जेर मंतोन. अहन सेल्वक इत्तेके, मीकुन वेह्चि मनोन.
³नना सोन्जि मी साटि जागा तयर कीता पेजे, नना बगते मंदंतोनो, अगा मिरट गिर मंले, उंदुंदि जोका वासि, मीकुन वोंतोन.
⁴नना सोंवल जागता सरि मीकुन टावये” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁵अस्के तोमल, “पर्बु! निमे बगा दांतियो माकुन टावा सेले. ते अगा सोंवल सरि माकुन बहन वोड्कि आयर?” इन्जेर इत्तोर. ⁶अस्के येसु, “ननये सरिता, सतेम्ना अनि जीवता आंदुन. ना बीगर बाबोनगा बोरे वाया परोर. ⁷मिरट नाकुन वोड्कि कींदित्ते, ना बाबोन गिर वोड्के मांदिट. इंके वोन सूड्तिट अनि वोर मीकुन टावये” इन्जेर वेहतोर.

⁸अस्के पिलिप, “माकुन बाबोन तोहा पर्बु. अचोरे माकुन आयर” इन्जेर इत्तोर.
⁹ते येसु पिलिपुन, “इंके वेरि मी सडने मंतोन तेरे नाकुन वोड्कि किख्विटिय? नाकुन सूड्तोर वोर, बाबोन सूड्तपे. ‘बाबोन माकुन तोहा’ इन्जेर बहन पूसि कीसेर मंति? ¹⁰नना बाबोनगा अनि बाबो नहगा मंतोर इन्जेर बरोसा किख्वि कि बतल? नना मी सडा वेह्वलिक गोस्टिड ना इचते वेहचेर सेलोन. ना रोपो मंवल बाबोये तंवड काम्क कियुसेर मंतोर.
¹¹बाबोनगा नना अनि नहगा बाबो मीरे मासि मंतोम इन्जेर बरोसा कीम्ट. नना

14:2 LUK 14:26-33; योहन 12:25-26; 13:33,36;16:4; 17:24; 2CO 5:1; 1TH 3:3-4; TIT 1:2; HEB 6:20; 9:8,23-26;11:10, 14-16;13:14; REV 1:5;3:12;21:2
 14:3 योहन 12:26; 14:18-23,28; 17:24; ACT 1:11; 7:59-60; ROM 8:17; 2CO 5:6-8; PHP 1:23; 1TH 4:16-17; 2TH 1:12-2:1; 2TI 2:12; HEB 9:28; 1JN 3:2-3; REV 21:22-23
 14:4 योहन 3:36; 10:9
 14:5 MRK 9:19; योहन 11:16;15:12
 14:6 ISA 35:8-9; MAT 11:27; योहन 1:4,14, 17:5;21,25-29; 6:33,51,57,68; 8:32,51;10:7, 9,28;11:25-26; 14:19;15:1;17:2-3; 18:37; ACT 3:15; 4:12; ROM 5:2,

वेहतड गोस्टिन पिग्सि बरोसा किय्वेके, नना कीतड मय्मतड काम्क सूड्सि तेर बरोसा कीम्ट. ¹²नना बाबोनगा सोंवडुन हिंदल, नहगा बरोसा इर्वल नना कीतड मय्मतड काम्क कींतोर. वोर नना कीतन तेर डगुक काम्क कींतोर. इद गोस्टि सतेम आंद. ¹³ना पोरोडे बतल तल्ककिट तेर मरिन हिंदल, बाबोन मान पुटन साटि, मिरट कोर्ता तीर कींतोन. ¹⁴मिरट ना पोरोडे बतल कोर्तेके गिर अदेन कींतोन.

21;15:8-9,16; 1CO 15:45; 2CO 1:19-20; EPH 2:18; COL 2:9,17; 3:4; HEB 7:25; 9:8; 10:19-22; 1PE 1:21;2:4;3:18; 1JN 1:1-2, 8;2:23; 5:6,11-12,20; 2JN 9; REV 1:5; 3:7, 14;5:8-9;7:9-17; 13:7-8;19:11; 20:15;22:1,17 14:7 LUK 10:22; योहन 8:19;17:6,8; COL 1:15-17; 1JN 2:13
 14:8 EXO 33:18-23; PSA 17:15; योहन 1:43-46 14:9 योहन 1:14;10:30; 12:45;14:7,20; PHP 2:6; COL 1:15; HEB 1:3
 14:10 योहन 3:32-34;5:17,19;6:38-40;8:28; 10:30,38;12:49;17:8; ACT 10:38; 2CO 5:19; COL 2:9 14:11 योहन 5:36;10:25,38; 14:10; ACT 2:22 14:12 MAT 21:21; MRK 11:13;16:17; LUK 10:17-19; योहन 7:33,39;14:28;16:7; ACT 2:4-11, 33,41;3:6-8;4:4,9-12,16,33;5:15;6:7;8:7; 9:34,40;10:46;16:18;19:12; ROM 15:19; 1CO 12:10-11 14:13 MAT 7:7;21:22; MRK 11:24; LUK 11:9; योहन 4:10,14;5:19; 7:37;10:30;12:44;13:31;14:6,14;15:7,16; 16:7,23,26;17:4-5; 2CO 12:8-10; EPH 2:18; 3:12,14,20-21; PHP 2:9-11;4:13; COL 3:17; HEB 4:15;7:25;13:15; याकोब 1:5;5:16; 1PE 2:5; 1JN 3:22;5:14

येसु पवित्रा आत्मतुन बारेते वेह्वल

15 “मिरट नाकुन पेर्मा कीकिट्टे, नावा हुकुम पिग्सि ताकंतिट. 16 ना बद्लि मीकुन मदत कीसेर, बस्केट मी सडा मंले, उंदितुन सारि कीम इन्जेर नना बाबोन विनंति कींतोन. 17 अद मदत किय्वल पवित्रा आत्मा आंद. सतेमुन बारेते अद मीकुन वेहंता. इदेन हिंदल, मीकुन बगवंतना आत्मा टावा. अद आत्मा इंके मी सडा मंता अनि मर्ला मी रोपो मंदंता. बति दुनियतुर तान सूड्सेर सेलुर अनि करि कीसेर सेलुर. अदेन साटि वूर, अद आत्मतुन वोपुर.

18 “मीकुन पोसटिर दात सुटि कियोन. मिहगा वांतोन. 19 उंडे कहि रोज्क्ने इद दुनियतुर नाकुन बस्केने सूडुर. बति मिरट नाकुन सूडंतिट. बारितेके नना पिस्ता तीरे, मिरट गिर पिसंतिट. 20 अद नेटि नना बाबोनगा, मिरट नहगा अनि नना मिहगा मंतोन इन्जेर करि कींतिट. 21 नावड हुकुम्क वोप्सि, अवेन पिग्सि ताक्वल नाकुन लाड कींतोर. नाकुन पेर्मा किय्वन

14:15 MAT 10:37; 25:34-40; योहन 8:42; 14:21-24; 15:10-14; 21:15-17; 1CO 16:22; 2CO 5:14-15; 8:8-9; GAL 5:6; EPH 3:16-18;6:24; PHP 1:20-23; 3:7-11; 1PE 1:8; 1JN 2:3-5; 4:19-20; 5:2-3; 2JN 6
14:16 MAT 28:20; योहन 4:14;14:14, 26;15:26;16:7-15, 26-27;17:9-11,15; ACT 9:31;13:52; ROM 5:5;8:15-16, 26-27,34;14:17; 15:13; GAL 5:22; EPH 1:13-14; PHP 2:1; HEB 7:25; 1JN 2:1
14:17 ISA 57:15;

ना बाबो पेर्मा कींतोर. नना गिर वोन लाड कीसि, नावा ननय वेह्विच तोहंतोन” इन्जेर वेहतोर. 22 अस्के यूदल (वेर इस्करियोत नाट्नोर यूदल आयोर), “पर्बु! दुनियतुन आयवा सिरिप माके बारि पावे

EZK 36:27; MAT 10:20; योहन 14:16, 23; 15:26;16:13; ROM 8:9-11, 13-14; 1CO 2:14; 3:16;6:19; GAL 4:6; EPH 3:17; COL 1:27; 2TI 1:14; 1JN 2:27;3:24; 4:4,6,12-13
14:18 PSA 23:4;101:2; ISA 43:1; HOS 6:3;14:3; MAT 18:20;28:20; योहन 14:3,16,27-28;16:33; HEB 2:18
14:19 योहन 6:56-58;7:33;11:25;16:16, 22; ROM 5:10;8:34; COL 3:3-4; HEB 7:25
14:20 योहन 6:56;10:38;14:10;15:5-7; 16:23,26;17:7,11,21-23,26; ROM 8:1; 1CO 1:30; 2CO 5:17;13:5; GAL 2:20; EPH 2:10; COL 1:19,27;2:9; 1JN 4:12
14:21 DEU 10:12-13;11:13;30:6-8; PSA 119:4-6; ISA 62:2-5; EZK 36:25-27; ZEP 3:17; LUK 11:28; योहन 14:15, 22-24;15:9-10,14;16:27;17:23; 2CO 4:6; 5:14-15; याकोब 2:23-24; 1JN 1:1-3;2:5; 3:18-24;5:3; 2JN 6; REV 2:17;3:20;22:14
14:22 MAT 10:3; LUK 6:16; ACT 1:13; 10:40-41

मांतोन इंति?” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ²³ते येसु, “नाकुन पेर्मा किय्वल नावा गोस्टि पिप्सि ताकंतोर. आतोन ना बाबो लाड कींतोर. वोन्गा वासि ममोट मंदंतोम. ²⁴बति नाकुन पेर्मा कियोर वोर, नावा गोस्टि पिप्सि ताकोर. मिरट केन्ज्वलिक गोस्टिड नावड आयोड बति, नाकुन सारि किय्वल बाबोनड आंदुड. ²⁵नना मी सडा मनेकेने, इव गोस्टिड मीकुन वेहतोन. ²⁶बति बाबो ना पोरोडे सारि किय्वल पवित्रा आत्मा मीकुन सम्दो करुसंता. अनि अद नना वेहतड सम्दोन गिर मीकुन हेतु कियुसंता.

²⁷“सांतितुन मीकुन सीसि दांतोन. नावा सांतितुने मीकुन सीसेर मंतोन.* दुनिया सीसेर मत्ता तीर नना मीकुन सीसेर सेलोन. मीवड दिलकुन तकपिका आया सिय्मट अनि वेरिमट. ²⁸‘नना सोन्जि, मिहगा वांतोन’ इन्जेर वेहता गोस्टि केन्जितट. बाबो नाकुन तेर डगुर-पान वाले आता काड्कि, मिरट नाकुन लाड कीतेके, बाबोनगा सोन्जेर मंतोर इन्जेर वेले आनंद्ने मंदिट. ²⁹मिरट बरोसा इर्किट इन्जेर इव जर्ग्वक मुनेन, वेहचेर मंतोन. ³⁰इद दुनियतोर अदिकारि सय्तन वासेर मंतोर. अदेन साटि उंडे वेले जेल मी सडा वड्कोन. ना पोरो वोन बतय

14:23 PSA 91:1; ISA 57:15; योहन 5:17-19; 6:56;10:30;14:15, 21; ROM 8:9-11; 2CO 6:16; 1JN 2:24; 4:4,15-16; REV 3:20-21
14:24 MAT 25:41-46; योहन 3:34;5:19, 38;7:16;8:42; 14:10,15,21-23; 1JN 3:16-20
14:25 योहन 17:6-8
14:26 PSA 25:8-9, 12-14;51:11; ISA 54:13;63:10; MAT 1:20; 3:11;28:19; MRK 12:36;13:11; LUK 1:15,35, 41,67;2:25;3:22; 11:13;24:49; योहन 2:22;6:45; 7:39;12:16;14:16; 15:26;16:7,13-14; 20:22; ACT 1:2, 4,8;2:4,33;5:3; 7:51,55;11:16; 13:2,4;15:8,28; 16:6;20:28,35;

अदिकार सेले. ³¹बति नना बाबोन लाड कीसेर मंतोन इन्जेर, इद दुनियतुरकुन करे मानल, बाबोना हुकुमुन पिप्सिने इहिन कीसेर* मंतोन. तेदट! इगेटल दाकट” इन्जेर इत्तोर.

* 14:27 इद बगवंतना सांति आंद. येहेज्केल 37:24-28 * 14:31 इत्तेके नाकुन दुनियतुरा केय्दे सय्तन जकुस्ले, नावा नना हव्लि कींतोन. 28:25; ROM 5:5; 14:17;15:13,16; 1CO 2:10-13; 6:19;12:3; 2CO 6:6;13:14; EPH 1:17;4:30; 1TH 1:5-6;4:8; 2TI 1:14; TIT 3:5; HEB 2:4;3:7;9:8; 10:15; 1PE 1:12; 2PE 1:21; 1JN 2:20,27;5:7; JUD 20; REV 2:11 14:27 NUM 6:26; PSA 27:1; 28:3;29:11;56:3,11;72:7;85:10;91:5; 112:7; PRO 3:25; ISA 9:6;12:2;41:10,14; 54:7-10,13;55:12;57:19; JER 1:8; EZK 2:6; DAN 4:1;6:25; ZEC 6:13; MAT 10:26; LUK 1:79;2:14;10:5;12:4; योहन 14:1;16:33; 20:19,21,26; ACT 10:36;18:9; ROM 1:7; 5:1,10;8:6;15:13; 1CO 1:3; 2CO 5:18-21; GAL 1:3;5:22;6:16; EPH 2:14-17; PHP 4:7; COL 1:2,20;3:15; 2TH 1:2; 3:16; 2TI 1:7; HEB 7:2;13:20; REV 1:4; 2:10;21:8 14:28 योहन 14:18;20:17,21; HEB 1:2-3;2:9-15 14:29 योहन 13:19 14:30 LUK 22:53; योहन 12:31;16:11-12; 2CO 4:4; EPH 2:2;6:12; HEB 4:15; 1PE 2:22; 1JN 4:4;5:19; REV 12:9 14:31 LUK 12:50; योहन 10:18;12:49; PHP 2:8

येसुये करल वेलि आंदुर

15 सिस्स्यलिर येसुन सडा अहन सोन्जेर मनेके, “नना करल आडुर वेलिता आंदुन. ना बाबो अद आडुर वाडितुन माल्कल आंदुर. ²नह्गटल कोड्सि, आडुर्क सादोड अव कांदन बाबो पासि वाटंतोर. साद्वलिक कांदन उंडे इचुर वेले सादना इन्जेर अवेनड कोड्डिड कत्रि कींतोर. ³नना मीकुन वेह्त्तड गोस्टिन हिंदल, मीवड पाप्क इंवलिक कोड्डिड कत्रे मासि, सुदुड आसि तयर मंतिट. ⁴नह्गा उंदि आसि मंट. मिह्गा नना मंदंतोन. कांदा आडुर वेलितगा जोडे मासि मंदा बीगर बहंते सादोयो, अह्ने नह्गा उंदि आसि मंदा बीगर मिरट चोकोट्न्ड काम्क किया पर्विट.

⁵“नना आडुर वेलिता आंदुन. मिरट नह्गा कोड्स्त्ड कांदड आंदिट. बोर्ते नह्गा मंदंतोरो अनि वोन्गा नना मंदंतोनो, वोर उंडे वेले चोकोट्न्ड काम्क कींतोर. नाकुन टूटे मासि मिरट बतय किया पर्विट. ⁶बोर्ते नह्गा मनोरो, वोर पासि वाड्ता कांदा वत्तपिनय वत्तंतोर. आतड वत्तड कांदन माय्नलिर मीरि कीसि तड्मितगा वाटंतोर अनि अव वेंतड. ⁷नह्गा मिरट अनि मिह्गा नावड गोस्टिड मत्तेके, मीकुन इस्टम वाततुन कोरट. अद मीकुन पुटंता. ⁸मिरट चोकोट्न्ड काम्क किय्वडुन हिंदल, ना बाबोन मय्मा

15:1 GEN 49:10-11; PSA 80:8-19; SNG 7:12;8:11-12; ISA 4:2;5:1-7; 27:2-3;60:21;61:3; JER 2:21;12:10; EZK 15:2-6; HOS 10:1; ZEC 3:8; MAT 20:1;21:33; MRK 12:1; LUK 13:6; योहन 1:9;6:32,55; 1CO 3:9; 1JN 2:8 15:2 JOB 17:9; MAL 3:3; MAT 3:10,12; 13:12;15:13; 21:19; LUK 8:13; 13:7-9; योहन 15:8; GAL 5:22-23; PHP 1:9-11; 1TH 5:23-24; HEB 6:7-8; 12:10-11; REV 3:19 15:3 योहन 13:10; 17:17; EPH 5:26; 1PE 1:22 15:4 EZK 15:2-5; HOS 14:8; LUK 8:15; योहन 6:56; 8:31;14:20; 15:5-7;17:23;

वांता. इव सूड्सि, मिरट ना सिस्स्यलिर इन्जेर दुसुर करि कींतोर. ⁹बाबो नाकुन बहन लाड कीतोरो, अह्ने नना मीकुन लाड कीतोन. नावा लाड्दगा निल्लिस मंट. ¹⁰नना बहंते बाबोनड हुकुम्क पिप्पिस, ताक्सेर बाबोना लाड्दगा निल्लिस मत्तोनो, अह्ने मिरट गिर नावड हुकुम्क ACT 11:23;14:22; ROM 8:9-10; 2CO 13:5; GAL 2:20; EPH 3:17; PHP 1:11; COL 1:27; 2:6; 1JN 2:6, 24-28; 2JN 9 15:5 PRO 11:30; HOS 4:8; LUK 13:6-9; योहन 5:19;9:33;12:24; 15:16; ACT 4:12; ROM 6:22;7:4;12:5; 1CO 10:16;12:12,27; 2CO 9:10;13:8; GAL 5:22; EPH 5:9; PHP 1:11;4:13, 17; COL 1:6,10; याकोब 1:17; 1PE 2:4; 2PE 1:2-18;3:18 15:6 EZK 15:3-7; 19:12-14; MAT 3:10;7:19;13:41; योहन 15:2; HEB 6:7-8; 2PE 2:20; 1JN 2:19; JUD 12-13; REV 20:15 15:7 DEU 6:6; JOB 22:26;23:12; PSA 37:4;119:11; PRO 4:4;10:24; ISA 58:8; JER 15:16; MAT 7:7; योहन 8:37;14:13;15:16;16:23; GAL 4:2;5:16; COL 3:16; 1JN 2:14,27; 3:22;5:14; 2JN 1-2 15:8 PSA 92:12-15; ISA 60:21;61:3; HAG 1:8; MAT 5:16; LUK 6:35; योहन 8:31;13:35;15:5; 2CO 9:10-15; PHP 1:11; TIT 2:5,10; 1PE 2:12;4:11 15:9 योहन 15:11, 13;17:23-24,26; EPH 3:18; 1JN 2:28; REV 1:5 15:10 ISA 42:1-4; MAT 3:15-17; योहन 4:34;8:29;12:49;14:15,21,31;17:4; 1CO 7:19; 1TH 4:1; HEB 10:5-10; 2PE 2:21; 1JN 2:1-2,5;3:21-24;5:3; REV 22:14

पियिस ताककिट्ते, नावा लाड्डगा निल्सि मंदंतित. ¹¹ नावा आनंद मी रोपो मंदना अनि अद आनंद बर्पुर आयना इन्जेरेन, इव गोस्टिड मीकुन वेहचेर मंतोन.

¹² “नना मीकुन लाड्डे सूडता तीरे, मिरट गिर वोरोन वोरोर पेर्मते सूडना. इदे नावा हुकुम आंद. ¹³ सोसलिर साटि तंवा परन सियवडुन तेर अदिक पेर्मा कियवल बोरे सेलोर. ¹⁴ नना मीकुन हुकुम सीता तीर ताक्तेके, मिरट नावुर सोसलिर आसि मंदंतित. ¹⁵ नना इडेडल मीकुन दासिर इन्जि केयवक्ने, सोसलिर इन्जेर केयंतोन. बारितेके माल्कनड पिलन्क दासिरकुन टावा मनो. बति नना ना बाबोनल केन्जतड सम्दो गोस्टिड मीकुन वेहतोन. ¹⁶ नाकुन मिरट आचमकि बति, ननय मीकुन आच्चि, नेमि कीतोन. बस्केट निच्चि मंवल पंडि सीनल मिरट चोकोट्णड काम्क कियना इंवले नावा इचा. अहन कीतेके, ना पोरोडे बाबोन बतल तल्तेके गिर, अद मीकुन पुटंता. ¹⁷ मिरट वोरोन वोरोर पेर्मा कियना इन्जेरेन इद हुकुम मीकुन सीतोन.

दुनियतुर मीकुन मेचुर

¹⁸ “दुनियतुर मीकुन मेचवेके, मीकुन तेर मुने नाकुन मेचमकि इन्जेर हेतु इरट. ¹⁹ मिरट दुनियतुर दात मन्मड इत्तेके, वूर मीकुन पसंद कींदिर. बति मिरट दुनियतुर आय्विट. बारितेके मीकुन दुनियतुर्गटल आच्तोन. अदेन साटिने इद दुनियतुर मीकुन पसंद कियुर. ²⁰ ‘दासि तंवोर माल्कन तेर डगुर आयोर’ इन्जि, इदेन मुने वेहता गोस्टितुन हेतु इरट. लोकुर नाकुने दुक्सा बोगि कियुस्ता काड्कि, मीकुन गिर दुक्सा बोगि कियुसंतेर. वूर नावा

15:11 ZEP 3:17; LUK 15:9,32; योहन 16:24, 33;17:13; ROM 15:13; 2CO 1:24; PHP 1:25; 1PE 1:8; 1JN 1:4; 2JN 12 15:12 योहन 13:34; ROM 12:10; EPH 5:2; 1TH 3:12;4:9; 1PE 1:22;3:8; 4:8; 1JN 2:7-10; 3:11-18,23;4:21 15:13 योहन 10:11, 15; ROM 5:6-8; EPH 5:2; 1JN 4:7-11 15:14 ISA 41:8; MAT 12:50; LUK 12:4; योहन 2:5; 14:15,21,28; याकोब 2:23; 1JN 5:3 15:15 GEN 18:17-19; 2KI 6:8-12; PSA 25:14; AMO 3:7; MAT 13:11; LUK 10:23; योहन 8:26;12:26; 13:16;15:20; 17:6-8,26;20:17; ACT 20:27; ROM 16:25-26; 1CO 2:9-12; GAL 4:6; EPH 1:9; 3:5; COL 1:26;

गोस्टि पियिस ताक्तेके, मीवा गिर गोस्टि पियिस ताकंतेर. ²¹ नाकुन रोहतोर बाबोन वूर वोड्कि कियवा काड्कि, ना हिंदल इव सम्दो मीकुन कींतेर.

²² “नना बोदा वेहले वायवक इत्तेके, वूर पोरो पाप्ना कसुर मंवेके सोंदु. बति नना वाता काड्कि, इंके वूरकुन तम्वा पाप्ना कसुडल तपुसिय्ले मोका सेले. ²³ नाकुन मेचोर वोर, ना बाबोन गिर मेचोर. ²⁴ बोरे कियुर अव चमत्कार्क नना कियवक इत्तेके, वूर्गा पाप्ना कसुर मंवेके सोंदु. बति नना कीतड चमत्कार्क वूर सूडतेर.

PHM 16; याकोब 1:1; 2:23; 1PE 1:11; 2PE 1:1; REV 1:1 15:16 GEN 18:18; PSA 71:18;78:4-6;145:4; PRO 11:30; ISA 27:6;49:1-3;55:10-13; JER 1:5-7; MIC 5:7; ZEC 1:4-6; MAT 21:22;28:18-19; MRK 16:15-16; LUK 6:13;24:47-49; योहन 6:70;13:18;14:13-14;15:7-8,19; 16:23-24;20:21-23;21:15-17; ACT 1:8,24; 9:15;10:41;20:25-28;22:14; ROM 1:5,13; 9:11-16,21;15:4,15-19; 1CO 3:6-7;9:16-18; 10:11; GAL 1:15; EPH 2:10; COL 1:6,23; 1TI 2:7; 2TI 1:11;2:2;3:15-17; TIT 1:5; HEB 11:4; याकोब 3:18; 1PE 1:14-21;3:2, 15; 1JN 4:10,19 15:17 योहन 15:12; 1JN 3:14-17 15:18 1KI 22:8; MAT 5:11;10:22;24:9; MRK 13:13; LUK 6:22; योहन 3:20;7:7;15:23-25; HEB 12:2; याकोब 4:4; 1JN 3:1,3,13 15:19 LUK 6:32; योहन 15:16;17:14-16; EPH 1:4-11;2:2-5; TIT 3:3-7; 1PE 2:9-12; 1JN 3:12;4:4-5;5:19-20 15:20 EZK 3:7; MAT 10:24; योहन 13:16; 2CO 4:9; 1TH 2:15; 2TI 3:12 15:21 MAT 10:22; 24:9; योहन 8:19;16:3 15:22 EZK 33:31-33; योहन 9:41;12:48; ACT 17:30; ROM 1:20; याकोब 4:17 15:24 योहन 5:36;7:31;9:32; 10:32,37;14:9

तेर बति नाकुन अनि ना बाबोन मेच्चेर सेलुर. ²⁵‘बतय कारन सेल्वेके गिर नाकुन मेच्चेर सेलुर’ इन्जेर दर्मा-ग्रंतना वचन बर्पुन आयन साटिने इहिन जर्ता. ²⁶बाबोनगटल मीकुन मदत किय्ले पवित्रा आत्मतुन रोहंतोन. अद वाता पेजे ना बारेता सत्ता गवा मीकुन वेहंता. ²⁷मिरट गिर ना बारेते गवा वेहंतिट. बारितेके, मोदोडल ना सडा मत्तुर आंदिट.

16 “मिरट बरोसतल बह्के मायवक्ने मंदना इन्जेरेन इव गोस्टिड वेहतोन. ²वूर मीकुन समाजनल* अलदि वाटंतेर. मीकुन जक्वल हर वोरोर तना बगवंतना सेवा कीसेर मंतोन इवल वकत वासेर मंता. ³बाबोन अनि नाकुन वूर करि किय्वा काड्कि, इहिन कींतेर. ⁴इहिन जर्नेके, इवेन बारेते मुनेने मीकुन वेहतोन इन्जेर हेतु कीकिट, इन्जि वेहचेर मंतोन.

पवित्रा आत्मतड काम्क

“इचोड रोज्क नना मी सडने मत्ता काड्कि, मोदोल इव गोस्टिन बारेते वेह्मकि. ⁵बति इंके नना नाकुन रोहवल बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. तेर बति, मिह्गटल वोरोर गिर ‘निमे बगा दांति?’ इन्जेर पूसि कीसेर सेल्विट. ⁶इव गोस्टिड नना मीकुन वेहता काड्कि, मीवड दिल्लक पूरो दुक्सते निन्चि मंतड. ⁷नना सोत्तेकेन, मीकुन पाय्दा आंता. नना सोंदा बीगर, मी सडा मन्जि मदत किय्वल पवित्रा आत्मा मिह्गा वायो. नना सोत्तेकेन अद आत्मतुन मिह्गा रोहंतोन. इद सतेम आंद. ⁸अद पवित्रा आत्मा वासि, पापुन

15:25 PSA 35:19;
69:4;109:3;
LUK 24:44;
2CO 11:7;
REV 21:6

15:26 योहान 14:16-17;
26;16:13-15;
ACT 2:32-33;
5:32; 1CO 1:6;
1JN 5:6-10;
REV 22:1

15:27 LUK 1:2-3;
24:48;

योहान 21:24;
ACT 10:39-42;
1JN 1:1-2;4:14

16:1 MAT 13:21;
24:10;26:31-33;
योहान 16:4;

1PE 2:8
16:2 ISA 66:5;
MAT 10:28;

24:9; LUK 6:22;
योहान 9:22;12:42;
ACT 6:13-14;

7:56-8:3;22:3-4,
19-23;26:9-11;
ROM 10:2-3;

1CO 4:13; REV 6:9
16:3 योहान 8:19,
55;15:21;17:25

16:4 ISA 41:22-23;
MAT 9:15;
10:7;24:25;

MRK 2:19;13:23;
योहान 13:19;
14:29;17:12-13;

ACT 9:16;
2PE 1:14

16:5 योहान 7:33;

बारेते, नियतुन बारेते अनि तस्वतुन बारेते दुनियतुरकुन तोहंता. ⁹ना पोरो बरोसा इर्वा काड्कि, वूर पाप कीतेर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. ¹⁰नना बाबोनगा दांतोन* अनि इडेडल नाकुन मिरट सूड्वा काड्कि, नना नियत्नोना इन्जेर अद पवित्रा आत्मा तोहंता. ¹¹इद दुनियतोर अदिकारि सय्तंदुन तस्वा जर्ता. अदेन साटि, बगवंतल गिर इद दुनियतुरकुन तस्वा कींतोर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. ¹²नना मीकुन वेहवलिक उंडे वेले गोस्टिड मंतड बति, मिरट अवेन सोसि किया पर्विट. ¹³अद पवित्रा आत्मा वासि, सतेमुन बारेते वेहंता. अद मीकुन

* 16:2 समाजनल: ग्रीकु बासतगा सुनगोकनल इन्जेर मंदंता. * 16:10 बाबो बगवंतनगा सोन्जि तिना बग्ला उच्चि राज ताकुसंतोर. (हेब्रि 8:1) इहिन बगवंतन सडा उच्चि मंवल तरिका वोर नियत्नोर (1वा योहान 2:1-2) इन्जेर तोहंता.

13:36;16:10,28; 17:4; EPH 4:7-11
16:6 LUK 24:17; योहान 14:1;16:20-22;
20:11-15 16:7 PSA 68:18; LUK 4:25;

24:49; योहान 7:39;8:45-46;11:50-52;14:3,
16-17,26,28;15:26; ACT 1:4-5;2:33;10:34;
ROM 8:28; EPH 4:8-13 16:8 JUD 15

16:9 MRK 16:16; योहान 8:23-24,42-47;
12:47-48;15:22-25; ACT 2:22-38;3:14-19;
HEB 3:12 16:10 JER 23:5-6; ACT 3:14;

ROM 10:3-4; 1CO 1:30; 2CO 5:21;
PHP 3:7-9; 1PE 3:18 16:11 ISA 49:24-26;
योहान 12:31;14:30; 2CO 4:4; COL 2:15;

HEB 2:14; 1JN 3:8; REV 12:7-10;20:10-15
16:12 MRK 4:33; योहान 15:15; 1CO 3:1-2
16:13 योहान 7:16-18;8:38;12:49;14:6,17,

26;15:26; ACT 2:17-18; 1CO 2:10-13;
2TH 2:3,12; 1TI 4:1-3; 2TI 3:1-5; 1JN 2:20,
27;4:6; REV 1:19

बर्पुर सत्नेके ताकुसंता. अद तंवा तनय बतय वेहो. तना केन्ज्जड अवेने वेहंता. बविसत्ने जर्ग्वलिकुन बारेते गिर वेहंता. ¹⁴अद आत्मा नना वेह्ताड गोस्टिड येच्चि मीकुन वेहता काङ्कि, नाकुन मान पुटंता. ¹⁵बाबोनगा मंवलिक सम्दो गिर नावड आंतड. अदेन साटि, पवित्रा आत्मा नना वेह्ताड येच्चि वेहंता इत्तोन.

दुक्सा सोन्जि आनंद वाय्वल

¹⁶“कहि रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बति उंडे कहि रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर. ¹⁷इद गोस्टि केन्चि कहितुर सिस्यलिर, “कहि रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बति उंडे कहि रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट. नना बाबोनगा दांतोन’ इन्जेर मा सडा बततुन साटि वेह्चेर मंतोर?” इन्जेर तम्वा तमा वड्क्तेर. ¹⁸“कहि रोज्क आता पेजे’ इन्जेर बततुन बारेते वेह्चेर मंतोर? वोर वेह्वल गोस्टि माकुन अर्तम आसेर सेले” इन्जेर इत्तेर.

¹⁹तनकुन पूसि किय्ले आय्वल गोस्टितुन येसु करि कीसि, “कहि रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बति उंडे कहि रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट’ इन्जेर वेहता गोस्टितुन बारेते मीवा मिरट बतड वड्क्सेर मंतिट?” इन्जेर उल्टा वूरकुन पूसि कीतोर. ²⁰अनि,

16:14 1CO 12:3; 1JN 4:13-14
16:15 MAT 11:27; 28:18; LUK 10:22; योहन 3:35; 17:10; COL 1:19; 2:9
16:16 योहन 7:33; 14:18-24; 16:22, 28; ACT 1:3; 10:40-41
16:17 MRK 9:32; योहन 14:5; 16:5, 16, 19
16:18 LUK 24:25
16:19 योहन 14:19; 16:16, 30
16:20 PSA 30:5, 11; 40:1-3; 126:5-6; ISA 61:3; JER 31:25; MAT 5:4; MRK 16:10; LUK 23:27; 24:21; 2CO 6:10; GAL 5:22; याकोब 1:2; 1PE 1:6-8; JUD 24; REV 7:14-17
16:21 PSA 113:9; ISA 13:8; 26:16-18; JER 30:6-7; HOS 13:13-14; MIC 4:10; GAL 4:27; 1TH 5:3

“मिरट दुक्सते आडंतिट बति, दुनिया आनंद येतंता. मिरट आडंतिट बति, मी दुक्सा मारिसि आनंद आयर. इद सतेम आंद. ²¹वेय्लो येर पूर्वल गट्का वाता काङ्कि, वातड नोपिना दुक्सतुन बोगे मांता. बस्केते मोड्डे सेलेके मोड्डुन जल्मा सींतयो, अस्के दुनियते उंदि जीवतुन जल्मा सीतोन इंवल आनंदने, तना बोगे माता दुक्सतुन मर्गता. ²²अह्ने मिरट इंके दुक्सा येच्चेर मंतिट. बति मीकुन उंदुंदि जोका सूडंतोन. अस्के मीवड दिल्क्ने मंवल आनंदुन बोरे तेंड्सि वाटा परुर. ²³अद येलते मिरट नाकुन बतय पूसि किया लागो” इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. अस्के येसु, “मिरट ना पोरुडे बाबोन बतल तल्क्तेके गिर, अद मीकुन पुटंता. इद सतेम आंद. ²⁴इंके वेरि मिरट ना पोरुडे बतय कोर्मकि. मी आनंद बर्पुर आयन साटि, तल्क्सेरेन मंट. मीकुन तप्वक सिखल जर्गता. ²⁵इव गोस्टिड मी सडा नमुनना रूप्ने वेह्तोन. बति उंडे बस्केने नमुनना रूप्ने वेहोन. बाबोन बारेते, मत्ता

16:22 ISA 25:9; योहन 14:27; 16:6; 20:19-20; ACT 2:46; 13:52; 2TH 2:16; HEB 6:18; 1PE 1:8; 4:13-14
16:23 ISA 65:24; MAT 7:7; 21:22; योहन 14:13-14, 20; 15:7, 15-16; 16:26; EPH 2:18; HEB 10:19-23; 1JN 2:1; 5:14-16
16:24 MAT 7:7-8; योहन 15:11; 2TH 2:16-17; याकोब 4:2-3; 1JN 1:3-4
16:25 MAT 13:10-11, 34-35; MRK 4:13; योहन 10:6; 16:12, 28-29

तीर नना मीकुन अर्तम आनल वेहवल वकत वासेर मंता. 26-28 नना बाबोनगटल इद दुनियते वातोन. इंके दुनियतुन सुटि कीसि बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. मिरट नाकुन पेर्मा कीसि, नना बगवंतनल वातोन इन्जेर बरोसा इर्ता काङ्कि, बाबोये मीकुन लाड कीसेर मंतोर. अद वकत्ने नना बाबोन मी साटि कोर्वल जुरत सेले. बति मिरट ना पोरोडे बाबोन कोरंतिट. वोर मीकुन सींतोर” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

29 अस्के सिस्यलिर, “इचुला! इंके निमे नमुनना रूप्ने आय्वा कुला कुला वेहचेर मंति. 30 बोरे वोरोर सवल्लक पूसि किय्वल जुरत सेले. इंके नीकुन सम्दि टावा इन्जेर माकुन अर्तम आता. इदेन हिंदल निमे बगवंतनल वाति इंवडुन बरोसा कींतोम” इन्जेर वेहतेर. 31 ते येसु, “इंके नहगा करल बरोसा कीसेर मंतिट कि? 32 सूडट! नाकुन वोरोने सुटि कीसि, मिरट बेंदुर हके परर आय्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता तेर बति, नना वोरोना आयोन. बाबो ना सडा मंतोर. 33 ना हिंदल, मीकुन सांति वायना इन्जेर इव गोस्टिड वेहचेर मंतोन. दुनियतगा मीकुन दुक्सड अनि तक्लिब्लक वांतड. बति अव सम्दिन नना मेय्सि मंतोन. अदेन साटि मिरट गटि-दीर्यते मंट” इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

येसु पार्तना किय्वल

17 येसु इव गोस्टिड वेह्चि, पोरो हाबडेके सूड्सेर इहिन पार्तना कीतोर: “बाबा! निमे दुनियतुर सम्दिर माय्नलिर पोरो नाकुन अदिकार सीति. इदेन हिंदल, निमे नाकुन सीतुरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सिया परंतोन. वोरोनिय सते

16:26-28 योहन 8:14, 42;13:1,3;
14:21,23;17:23;
21:15-17;
1CO 16:22;
1PE 1:8; 1JN 4:19
16:30 योहन 21:17
16:32 ISA 50:6-9;
ZEC 13:7;
MAT 26:31,56;
MRK 14:27;
योहन 8:16,29
16:33 1SA 17:51-52;
PSA 68:18;
85:8-11;
ISA 9:6-7;
MIC 5:5;
LUK 2:14;19:38;
योहन 12:31;14:1, 27;15:18-21;
16:11; ACT 9:31;
14:22;23:11;
27:22,25;
ROM 5:1-2;
8:36-37; 2CO 1:3;
7:4;13:11;
GAL 1:4;6:14;
EPH 2:14-17;
PHP 4:7;
COL 1:20;
1TH 3:4,7;
2TH 3:16;
2TI 3:12; HEB 7:2;
11:25;13:20-21;
1PE 5:9; 1JN 4:4;
5:4; REV 3:21;
7:14;12:11
17:1-4 1CH 28:9;
2CH 15:3;
PSA 2:6-12;
ISA 48:16;53:11;

बगवंतल आय्वल नीकुन अनि निमे रोहित वोर येसु किरिसतुन करि किय्वलिर्कुने बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोमित पोरो नाकुन सीता सम्दो कामुन बर्पूर कीसि, नीकुन मय्मा तत्तोन. अद वकत इंके वासिन मंता. नाकुन नीवा मय्मा वायुसा. इद तीर्दे नीकुन नना मय्मा वायुसंतोन. 5 ये बाबा! इद कलि गडे माय्वक मुने नना निहगा मनेके, बातल मय्मा मत्तयो, आतले मय्मा इंके नाकुन वाया सीम.

येसु तंवुर सिस्यलिर साटि पार्तना किय्वल

6 “इद दुनियतल नाकुन सीति वूर नीकुन करि कीनल कीतोन. वूर लोकुर नीवुर आंदिर, बति निमे वूरकुन नहगा हव्लि कीति. वूर नीवा वचन पिय्सि ताक्तेर. 7-8 निमे नाकुन सीतड गोस्टिन वूरकुन

61:1; JER 9:23-24; 10:10;31:33-34;
DAN 7:14; HOS 6:3; MAT 28:18;
MRK 14:41; LUK 22:53; योहन 3:17, 34-35; 4:14,34;6:27-29, 37,39,57;7:29, 39; 8:19-20,54-55; 10:28-29,36;11:4, 41;12:23,27-28, 49-13:1,31-32, 31-32; 14:9-10, 26,31;15:10; 16:32;17:4-6, 8-9,21,23-25; 19:30; ACT 3:13; 20:24; 1CO 15:34; 2CO 4:6; PHP 2:9-11; 1TH 1:9; 2TH 1:8; 1TI 6:15-16; 2TI 4:7; HEB 2:8-9; 8:11-12; 1PE 1:21; 1JN 2:25;4:6, 14-15; 5:11-12,20 17:5 योहन 1:1-3,18;10:30; 17:24; PHP 2:6; COL 1:15-17; HEB 1:3; 1PE 1:20; REV 5:9-14 17:6 EXO 3:13-15; 34:5-7; योहन 6:37;10:27-29;14:21-24; 15:19;17:2,24,26; EPH 1:4-11; 2TH 2:13-14; 1JN 5:20 17:7-8 PRO 1:3; 8:10; MAT 13:11; योहन 6:68;7:16-17;8:42; 10:29-30;12:49;14:7-10;15:15;16:15,27, 30;17:6-7,14,18,21,23,25-26; 1CO 11:23; 15:1; EPH 3:2-8; 1TH 2:13;4:1; 1JN 4:14

वेहतोन. अदेन वूर वोप्सि, निमेय नाकुन सारि कीति इन्जेर बरोसा इर्तेर. नना करलेने निह्गटल वातोन इन्जेर वूरकुन करे माता. ते नना वड्क्ले गोस्टिड अनि मय्मतड काम्क कियले सक्ति सम्दो निमेय सीति इन्जेर, इंके वूरकुन करे माता. ⁹वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. बति दुनियतुर साटि पार्तना कीसेर सेलोन. निमे नाकुन सीति वूर, नीवुर आता काङ्कि, वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. ¹⁰नह्गा मंवलिर् सम्दिर नीवुरे आंदिर अनि वूरकुन निमेय नाकुन सीति. वूर ना पोरो इर्ता बरोसतुन हिंदल नाकुन मान पुट्ता. ¹¹नना उंडे मुने दुनियतगा मनोन. बति वीर दुनियतगन मंतेर. नना निह्गा वासेर मंतोन. पवित्रा वाले बाबो बगवंता! मरट इंके उंदि आसि मत्तपे, वीर गिर उंदि आसि मनल, निमे नाकुन सीता नीवा पोरोल्ता सक्तिते वीरकुन काबाडा. ¹²नना इगे मनेके, नाकुन सीति वूरकुन नी पोरोल्ता सक्तिते काबाड्त्तोन. दर्मा-ग्रंत्ना वचन पूरे मानल नासेडम आय्वल बोर्ते मत्तोरो, वोरे नासेडम आतोर्. ¹³इंके नना निह्गा वासेर मंतोन. नावा आनंद वूर्गा बर्पुर् आयना इन्जेरेन, नना इद दुनियतगा मनेकेन, इव गोस्टिड वेह्चेर मंतोन. ¹⁴नीवा वचन वूरकुन वेहतोन. नना इद दुनियतोना आयोन. अह्ने वूर गिर इद दुनियतुर आय्वा काङ्कि, इद दुनियतुर वूरकुन मेचुर. ¹⁵इद दुनियतल वीरकुन

17:9 LUK 22:32; योहन 14:16; 16:26-27; 17:2,6,20; HEB 7:25;9:24; 1JN 2:1-2;5:19 17:10 योहन 10:30; 16:14-15; ACT 19:17; 1CO 3:21-23; COL 1:15-19; 2:9; 2TH 1:10, 12; 1PE 2:9; REV 5:8-14 17:11 PRO 18:10; MAT 6:9; योहन 10:29-30; 13:1;17:12-18, 21-22,25; EPH 4:4; HEB 9:24 17:12 PSA 109:6-19; योहन 6:37,39-40, 70-71;10:27-28; 13:18;18:9; ACT 1:16-20; 1JN 2:19 17:13 योहन 3:29; 15:11;16:22-24; GAL 5:22; HEB 12:2 17:14 योहन 8:23; 15:18-21;17:16; 1JN 4:5-6;5:19-20 17:15 GEN 48:16;

वोम इन्जेर नीकुन पार्तना कीसेर सेलोन. बति सय्तन इंवल करेबनगटल वीरकुन काबाडा इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन. ¹⁶नना दुनियतोना बहंते आयोनो, अह्ने वूर गिरे इद दुनियतुर आयुर. ¹⁷नीवय गोस्टि सतेम आंद. अद सत्ने नीवा सेवा कियले, वूरकुन अलग कीम. ¹⁸निमे नाकुन बद तीर्दे दुनियतगा रोह्तियो, अदे तीर्दे नना वूरकुन दुनियतगा रोह्त्तोन. ¹⁹नावा नना अर्पना आय्वडुन हिंदल, वूर करल पवित्रा आसि, नीवा सेवा कियना इंवले नावा इचा.

येसु सम्दिर बक्तलिर् साटि पार्तना किय्वल

²⁰“नना सिरिप वीर सिस्यलिर् साटिने आयो बति, वीरा गोस्टि केन्चि बोर्-बोर्ते ना पोरो बरोसा इरंतेरो, वूर सम्दिर साटि 1CH 4:10; PSA 30:9;121:7; ISA 38:18-19; 57:1; MAT 5:37;6:13; LUK 8:38-39; 11:4; GAL 1:4; PHP 1:20-26; 2TH 3:3; 2TI 4:8; 1JN 5:18 17:16 योहन 17:14 17:17 2SA 7:28; PSA 12:6;19:7-9; 119:9,11,104,144,151-152,160; LUK 8:11,15; योहन 8:32,40;15:3;17:19; ACT 15:9; 2CO 3:18; EPH 4:21;5:26; 2TH 2:13; 2TI 2:25-26; याकोब 1:21; 1PE 1:22-23 17:18 योहन 17:3,8; 20:21; 2CO 5:20 17:19 योहन 17:17; 2CO 8:9; TIT 2:14; HEB 2:11;9:13,26; 10:5-10 17:20 योहन 17:6-11; ACT 2:41; 4:4; ROM 15:18-19

पार्तना कीसेर मंतोन. ²¹ये बाबा! नना निहगा, निमे नहगा बहन उंदि आसि मंतटो, अहने बरोसा कियवलिर वूर सम्दिर गिर उंदि आसि मंदना इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन. निमे नाकुन रोह्ति इन्जेर दुनियतुर करि कियना इत्तेके, वूरकुन महगा मीरि कीम. ²²⁻²³निमे नहगा मंति. नना निहगा मंतोन. नाकुन सीति अद मय्मतुन वूरकुन सीतोन. मरट इंके उंदि आसि मत्तपे, वूर गिर उंदि आसि मंदना. अस्केन निमे नाकुन सारि कीति इन्जेर अनि नाकुन लाड कीतपे, वूरकुन कीसेर मंति इन्जेर दुनियतुर करि कीतेर.

²⁴“बाबा! निमे नाकुन सीति वूर, ना बरोबर मन्जेर, नाक सीता मय्मतुन वूर सूडना इन्जेर कोर्सेर मंतोन. बारितेके, कलि गडे माय्वक मुनेतले नाकुन लाड कीति. ²⁵नियत्नोर बाबा! दुनियतुर नीकुन करि कीसेर सेलुर बति, नना करि कीतोन. निमेय नाकुन रोह्ति इन्जेर, वीर सिस्यलिर करि कीतेर. ²⁶निमे बोनि इंवल वूरकुन तोह्चेरेन मंतोन अनि उंडे वेले तोहंतोन. नाकुन निमे लाड कीति. अहने वूर गिर नाकुन पेर्मा कियना अनि वूरड दिल्वनगा नना कुद मंदना इंवले नावा इचा” इन्जेर येसु पार्तना कीतोर.

येसुन पिग्सि वोय्वल

(मत्तयि 26:47-56; मार्क 14:43-50; लूका 22:47-53)

18 येसु पार्तना कीता पेजे, तंवुर सिस्यलिर सडा केद्रोनु लव्डिता लोदितुन वीड्सि सोत्तोर. अगा उंदि वाडि मत्ता. अद वाडित रोपो तना

17:21 JER 32:39; EZK 37:16-19; ZEC 14:9; योहन 10:30,38; 13:35;17:8,11, 22-23; ACT 4:32; ROM 12:5; 1CO 1:10;12:12, 25-27; GAL 3:28; EPH 4:3-6; PHP 1:27;2:1-6; COL 3:11-14; 1PE 3:8-9
17:22-23 MRK 16:7-20; योहन 1:16;13:35; 14:10,20,23; 16:27;17:21,24, 26; 1CO 1:30; 2CO 3:18; EPH 1:6-14; COL 2:2,9-10; 3:14; 1PE 5:10; 1JN 1:3; 3:1;4:12-16
17:24 PRO 8:21-31; MAT 25:34; योहन 1:14;12:26; 14:3;17:5; 1CO 13:12; 2CO 3:18;4:6; 1TH 4:17; 1JN 3:2; REV 3:21
17:25 योहन 7:29; 15:21;17:8,11
17:26 PSA 22:22; योहन 8:50; 14:20,23;15:4, 9,15;17:6, 23; EPH 5:32; COL 1:27; HEB 2:12; 1JN 4:13-14

अनि वोनु सिस्यलिर नेड्तेर. ²येसु तंवुर सिस्यलिर सडा वेलेन जोकड अगा सोन्जि मत्तोर. अदेन साटि, येसुन दुसुरा केय्दे हव्लि कीसि, दोका सियवल यूदन गिर, अद वाडि टावा मत्ता. ³डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क कहितुरकुन आच्चि, यूदन सडा सारि कीतेर. वूर बूर बूर इत्तेके, यूदल, कहितुर सिपायिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर. वूर डिव्दिड, कंदिल्क अनि आय्तर्क पिग्सि वातेर. ⁴तनकुन मुने बतल जर्ग्वल मंता इंवल येसु करि कीता काड्कि, वूर्गा सोन्जि, “बोन साटि महक्सेर मंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ⁵⁻⁶अस्के वूर, “नजरेत्नोर येसुन साटि” इन्जेर वेहतेर. ते येसु, “ननय वोना आंदुन” इन्जेर वेहतोर. अद गोस्टि केन्चि, दोका सियवल यूदन बरोबर वूर पेजे जर्ग्सि बूड अर्तेर. ⁷उंदुंदि जोका येसु, “बोन साटि महक्सेर मंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, “नजरेत्नोर येसुन साटि” इन्जेर वेहतेर. ⁸ते येसु, “ननय वोना आंदुन इन्जि, इदेन मुनेने वेहतोन. मिरट ना साटिने महक्सेर मत्ता काड्कि, मेय्तरकुन सोंदा सीम्ट” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁹बारितेके, «निमे नाकुन सीतुर्गटल वोरोन गिर टूटि किय्मकि» इन्जेर तना वेह्चि मत्ता अद वचन पूरि किय्ले, येसु इहिन वेहतोर. ¹⁰सीमोन-पेतुरतगा उंदि लाम रूसि
18:1 2SA 15:23; MAT 26:36; MRK 14:32; LUK 22:39-40; योहन 18:26
18:2 LUK 21:37;22:39 18:3 LUK 22:47-53; योहन 18:12 18:4 योहन 13:1;18:7
18:5-6 PSA 27:2;70:2-3 18:7 योहन 18:4
18:9 योहन 17:12 18:10 MAT 26:51-54; MRK 14:47

मत्ता. अदेने पेसोर कटोडनोर मल्कु इवल सेव्कना, तिना केवितुन तिवुस्तोर. ¹¹अस्के येसु, “नीवा रूसितुन टोप्रतगा इरा. बाबो नाकुन बोगे माम इन्जेर सीता गंडमुन बोगे माय्वक मन्कय?” इन्जेर पेतुरतुन इत्तोर. ¹²अस्के वूर सिपायिर अनि वूरोर अदिकारि, यूदुल्कना मंदिरतगा केप्वलिर येसुन पिग्सि, अंनल इवल पेसोर कटोडनगा मोदोल वोतेर. ¹³वोर अंनल अद गट्कते पेसोर कटोडा-पान किय्वल कयपनोर कास मामल आंदुर. ¹⁴«मा जातितुर नासेडम आय्वक्ने, वोरोर मायनल पर्जत साटि परन सिय्वल चोकोट्ना गोस्टि आंद्» इन्जेर यूदुलकुन सूचना कीतोर वोर कयपल वेरे आंदुर.

**येसु टावा सेलोर इन्जेर
पेतुरु लबड वेह्वल**

(मत्तयि 26:69-70; मार्क
14:66-68; लूका 22:55-57)

¹⁵अहन येसुन पिग्सि सोनेके, सीमोन-पेतुरु अनि उंडे वोरोर सिस्यल वूर पेजेय सोत्तेर. वोर सिस्यल पेसोर कटोडन टावा मत्ता काङ्कि, येसुन बरोबर पेसोर कटोडना रोता आब्रतुन रोपो सोत्तोर. ¹⁶बति पेतुरु पेसोर कटोडना रोता पाटक्नगा बहिर निल्लिस मत्तोर. अदेन साटि, वोर सिस्यल पेजे मल्लिस वासि, पाटक केप्वल पेडिन सडा वड्क्सि, पेतुरतुन रोपो वोतोर. ¹⁷अद पाटक्नगा केप्वल पेडि, “वोनुर सिस्यलिर्गटल

18:11 MAT 20:22;
26:39; LUK 22:42
18:12 MAT 26:57;
योहन 18:3
18:13 LUK 3:2;
योहन 18:24
18:14 योहन 11:49-52
18:15 MRK 14:54;
LUK 22:54
18:18 MRK 14:54
18:20 ISA 48:16;
MAT 4:23;
योहन 7:26
18:24 योहन 18:13

वोरोनि आंदि सेलेय?” इन्जेर पेतुरतुन पूसि कीता. ते पेतुरु, “नना आयोन” इन्जेर वेह्वतोर. ¹⁸अद गट्कते पीनि मत्ता काङ्कि, सेव्कलिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर तड्मि मासि, पीनि आर्सेर मत्तोर. ते पेतुरु गिर सोन्जि, वूर बरोबर पीनि आर्सेर मत्तोर.

**पेसोर कटोडल येसुन
सवल्क पूसि किय्वल**

(मत्तयि 26:59-66; मार्क
14:55-64; लूका 22:66-71)

¹⁹अदे येलते पेसोर कटोडल अंनल, वोनुर सिस्यलिर बारेते अनि वोना बोदतुन बारेते येसुन पूसि कीतोर. ²⁰ते येसु, “यूदुल्क मीरे माय्वलिक सुनगोक्नगा अनि मंदिरतगा मंवलिर सम्दिर मुने कुला कुला बोदा कीतोन. मक्किडे बतय बोदा किय्मकि. ²¹इद सवल नाकुन बारि पूसि कीति? नना बतल बोदा कीतोन इवल केन्ज्जतुर वूरकुन पूसि कीम. इचुला! नना वेह्वता वीरकुन टावये” इन्जेर जवब सीतोर. ²²येसु अहन जवब सीतोर अस्के, मंदिरतुन केप्वलिर्गटल करुम निल्लिस मंवल वोरोर, “वोरोर पेसोर कटोडन अहन जवब सीति कि?” इन्जेर कोर्वितगा पातोर. ²³अस्के येसु, “नना बतय तप वड्क्तेके वेहा. बरोबरे वड्क्सि मत्तेके बारि नाकुन पाति?” इन्जेर मंदिरतगा केप्वन पूसि कीतोर. ²⁴अस्के अंनल, दोह्वतड नोडेड रेह्वक्ने, इंके मंवल पेसोर कटोडल कयपनगा येसुन रोह्वतोर.

पेतुरु लबड वेहता बरोबर गोण्डि कूस्वल

(मत्तयि 26:71-75; मार्क
14:69-72; लूका 22:58-62)

²⁵ सीमोन-पेतुरु तड्मितगा पीनि आर्सेर मनेके, वूर सूड्सि, “करलेन वोनुर सिस्स्यलिर्गटल वोरुनि आंदि सेलेय?” इन्जेर इत्तेर. ते पेतुरु, “नना आयोन. वोर नाकुन टावा सेले” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ²⁶ बति पेतुरु बोनते केवितुन कोय्तोरो, वोना चुटम्नोर वोरुन पेसोर कटोडनगा सेवा कीसेर मत्तोर. वोर सेवकल, “येसुन सडा वाडितगा मनेके, नना नीकुन सूड्मकि कि बतल?” इन्जेर पेतुरुन इत्तोर. ²⁷ अस्के पेतुरु, “नाकुन टावा सेले” इन्जेर उंडे उंदि जोका वेहतोर. अस्केने गोण्डि कूस्ता.

गवर्नर पिलातुन मुने येसु निल्वल

(मत्तयि 27:1-2,11-31; मार्क
15:1-20; लूका 23:1-25)

²⁸ अस्के उज्जे माता पेजे, कयपनगटल येसुन वूर रोमा गवर्नर्ता महलतगा वोतेर. तमो अस्ट बस्ट आयवक्ने पस्का सड्दा जेवुन कियना इन्जेर, अद महलतुन रोपो वूर नेड्मकि. ²⁹ ते पिलातुय बहिर वासि, “वेर मायनन पोरो बद कसुर वाट्सेर मंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁰ अस्के वूर, “वेर तप कियवक इत्तेके, निहगा बारि पियिसि वांदुम?” इन्जेर वेहतोर. ³¹⁻³² ते पिलातु, “मिरटे वोन वोसि, मीवा दर्मता कानुन पियिसि तस्वा कीम्ट” इन्जेर इत्तोर. अद केन्चि यूदुल्क, “मी मोडि दुस्रोण मरंता सिक्सा वाट्वल अदिकार

18:27 योहन 13:38

18:28 MAT 27:27;

योहन 18:33;19:9;

ACT 10:28;11:3

18:31-32 DEU 21:23;

MAT 20:19;26:2;

LUK 18:32-33;

योहन 3:14;

12:32-33

18:36 DAN 2:44;

7:14; ZEC 9:9;

LUK 17:20-21;

योहन 6:15;

ROM 14:17;

COL 1:12-14

18:37 ISA 55:4;

MAT 26:64;

MRK 15:2;

LUK 23:3;

योहन 3:32;8:14,

47;10:26-27;

14:6; 1PE 1:22;

1JN 3:19;4:6

18:38 LUK 23:4;

योहन 19:4,6

18:39 MAT 27:15-18

माकुन सेले” इन्जेर वेहतोर. अदेन हिंदल, येसु बातल मरन आयवल मंतोर इंवल गोस्टि पूरे माता.

³³ अस्के पिलातु महलतगा रोपो सोन्जि, येसुन केयुसि, “निमे यूदुल्कनोर राजनि आंदि कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁴ ते येसु, “निमेय कुद इहिन इति कि? सेलेके, दुसुर बोरे ना बारेते नीकुन वेहतोर?” इन्जेर उल्टा पूसि कीतोर. ³⁵ अदेन साटि पिलातु, “नना यूदुल्कना जातितोना आंदुन कि बतल? नी लोकरु अनि डगुक कटोडलिरे, नीकुन नहगा सारि कीतेर. निमे बतल कीति?” इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁶ अस्के येसु, “नावा राज इद दुनियतुन बारेता आयो. उंदि मोका नावा राज दुनियतुन बारेता आयमड इत्तेके, यूदुल्क नाकुन पियिसि वोयवक्ने, नावुर सेवकलिर लडेय कींदिर. बति नावा राज इगेटा आयो” इन्जेर वेहतोर. ³⁷ अद केन्चि पिलातु, “ते निमे राजनि आंदि कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, “निमेय नाकुन ‘राजनि आंदि’ इन्जेर इत्ति. ननते सतुन बारेते गवा वेहले जल्मा येत्तोन. इद कारंतुन हिंदले दुनियते वातोन. सतुन पेर्मा कियवलिर ना गोस्टि केन्जंतोर” इन्जेर वेहतोर. ³⁸ ते पिलातु, “सतेम इत्तेके बतल?” इन्जेर चेडि कीसेर, पूसि कीतोर.

अनि बहिर मंवलिर यूदुल्कनगा सोन्जि, “वोन्गा नाकुन बदे गल्लि दिसेर सेले. ³⁹ बति मीवा पस्का सड जर्मेके, नना जेल्दगा अर्सि मंवलिरगटल वोरुन सुटि कियवल रिज ताक्सेर मंता. ते वेर यूदुल्कनोर राजन सुटि कियवल मीकुन इस्टमे कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ⁴⁰ अस्के वूर जोर्ते, “वोन वटिन, बति

बरबन सुटि कीम” इन्जेर किलितेर. वोर बरबल लूटि कीसि जेलदगा अर्सि मत्तोर आंदुर.

येसुन मरंता सिक्सा वाटवल

19 अस्के पिलातु येसुन चाटल्कने पायुस्तोर. ²सिपायिर चह्कना कांदतुन किरिटुन दात गीडि कीसि, येसुना तलदगा केरुस्तेर. राजल पोंडुवल साय रङ्ना पाडुड वोन पोंडुस्तेर. ³अहन पोंडुस्ता पेजे वोन करुम वासि, “यूदुल्कनोर राजा! नीकुन जेय जेय कार” इन्जेर ताण्डड पातेर.

⁴पिलातु उंदुंदि जोका बहिर पेसिसि, “वेन मी मुने तरंतोन. बति केन्जट! वेन सिक्सा वाटनल, नाकुन बदे गल्लि दिसेर सेले” इन्जेर वेहतोर. ⁵येसुन, चह्कना किरिट अनि अद रगल रङ्ना पाडुड पोंडुसि, बहिर तत्तेर. अस्के पिलातु, “इचुला! वेर मायनन सूडट!” इन्जेर इत्तोर. ⁶येसुन सूड्सि, वूर डगुक कटोडलिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर, “वोन मोद्नगा मोलने पासि जकना! वोन जकना!” इन्जेर किलितेर. ते पिलातु, “वेन्गा नाकुन बदे गल्लि दिसेर सेले. अदेन साटि मिरटे वेन मोद्नगा मोलने पासि जकट” इन्जेर वेहतोर. ⁷अद केन्चि, वूर यूदुल्क, “माकुन उंदि कानुन मंता. बगवंतनोर मरिना आंदुन इन्जेर वेर इत्ता काङ्कि, मावा कानुंतुन पिग्सि वेर तप्पक साया लागर” इन्जेर वेहतेर. ⁸अद केन्चि, पिलातु बेय वेरितोर.

⁹अनि येसुन महलतुन रोपो वोसि पिलातु, “निमे बगटल वाति?” इन्जेर पूसि कीतोर. बति येसु जवब सियमकि.

19:1 ISA 50:6; 53:5; MAT 20:19; LUK 23:16
19:2 MRK 15:16-20
19:3 MAT 27:29
19:4 LUK 23:4; योहन 18:38;19:6
19:5 योहन 19:2
19:6 योहन 18:31
19:7 LEV 24:16; MAT 26:63-66; 27:42-43; MRK 14:61-64; 15:39; योहन 5:18; 10:30-33, 36-38; ROM 1:4
19:11 GEN 45:7-8; PSA 62:11; JER 27:5-8; DAN 4:17,25; MAT 6:13;27:2; LUK 12:47-48; योहन 3:27; 7:30; ACT 2:23; 3:13;4:28; ROM 11:36;13:1; याकोब 1:17;4:17
19:14 MAT 27:62; योहन 19:5
19:15 LUK 23:18

¹⁰ते पिलातु, “निमे ना सडा बारि वड्क्वि? नीकुन सुटि कियुस्ले अनि मोद्नगा मोलने पासि जकुस्ले गिर नाकुन अदिकार मंता” इन्जेर येसुन वेहतोर. ¹¹अस्के येसु, “पोरो मंवल बगवंतल सीसि मत्तेके तपा, ना पोरो बदे अदिकार नीकुन सेले. अदेन साटि, नाकुन निह्गा हव्लि कियुस्तोर वोन, बेय पाप लागंता” इन्जेर वेहतोर.

¹²अस्केडल पिलातु, येसुन सुटि कियुसना इन्जेर कोसिद कीतोर. बति यूदुल्क, “तना राजना इन्जेर वेहवल हर मायनल, महा राजन बय्मन आतप आंता. उंदि मोका वेन सुटि कीकिते, निमे महा राजनोर दोस्तनि आय्वि” इन्जेर किलितेर. ¹³ते पिलातु इव गोस्टिड केन्चि, येसुन बहिर तत्तोर. तस्वा कीनेके उद्वल चव्त्तोरत पोरोडा कुर्सितगा उद्तोर. यूदुल्कना* बासते अद जागतुन, «गब्बता» इंतोर. ¹⁴अद पस्का सड्दा तयारि कियवल दिवोस आंद. अद वकत्ने बार दुपरि आसेर मत्ता. ते पिलातु, “इचुला! मी राजल” इन्जेर यूदुलकुन वेहतोर. ¹⁵अस्के वूर, “वोन जकनये! वोन जकनये! वोन मोद्नगा मोलने पासि जकना” इन्जेर किलितेर. ते पिलातु, “मी राजन मोद्नगा मोलने पासि बारि जकनये इंतिट?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते डगुक कटोडलिर, “महा राजल तपा, माकुन दुसोर बोरे राजल सेलोर” इन्जेर वेहतेर. ¹⁶अस्के पिलातु, मोद्नगा मोलने पासि जक्ले, वोन सिपायिरा केय्दे हव्लि कीतोर. ते वूर येसुन वोतेर.

* **19:13** यूदुल्क हेब्रि अनि अरमिक बासड वड्क्दिर.

येसुन मोदनगा मोलने पासि जक्वल

(मत्तयि 27:32-44; मार्क
15:21-32; लूका 23:26-43)

17 येसु तंवा मोद कान्चिकुन तला-टोके इंवल जागतगा सोत्तोर. यूदुल्कना बासते इदेन, «गोलगोत» इंतरे. 18 अगा नडुम्ना मोदनगा येसुन मोलने पासि टाडि कीतेर. येसुन तिना बग्ला वोरोन अनि डेमा बग्ला वोरोन मोदनगा मोलने पासि टाडि कीतेर. 19 अस्के पिलातु, “नजरेत्नोर येसु यूदुल्कनोर राजल आंदुर” इन्जेर चेकतगा* लिहि कियुसि, येसुन टाडि कीसि मंवल मोदनगा पायुस्तोर. 20 येसुन मोदनगा टाडि कीता जागा नगुडुन करुम मत्ता. अद पाटितगा हेब्रि, लाटिन अनि ग्रीकु बासने* लिहि कियुस्ता काड्कि, सडदुन साटि वातुर वेलेटिर यूदुल्क वाचि किया पर्तेर. 21 अस्के डगुक कटोडलिर, “यूदुल्कनोर राजल आयो बति, ‘नना यूदुल्कनोर राजना इत्तोर’ इन्जि लिहि कियुसट” इन्जेर पिलातुनगा सोन्जि वेहतेर. 22 अस्के पिलातु, “लिहि कियुस्तोन अगा, लिहि कियुस्तोन अहने मनि” इन्जेर इत्तोर.

19:17 LUK 14:27;
23:26,33

19:19 MAT 27:37;
MRK 15:26;
LUK 23:38

19:23 MAT 27:35;
MRK 15:24;

LUK 23:34

19:24 PSA 22:18

19:25 MAT 27:55-56;

MRK 15:40-41;

LUK 23:49

19:26 योहन 2:4;
13:23;21:7

23 येसुन सिपायिर मोदनगा मोलने पाता पेजे, वोनड पाडुक वोरोन वोरोन उंदि ईसा वानल नालुड ईसड कीसि तूस्तेर. पोरुडा कमिसुन* गिर येत्तेर. अद कमिस कोट्क्ने लाम मत्ता. 24 ते सिपायिर, “इदेन सरुस्वट. बोना पोरुल पेसितेके वारे येतना” इन्जेर चिटिड वाड्तेर. “वूर नावड कण्डिन ईसड कीसि तूसि, नावा कमिसुन येत्ले, चिटिड वाटंतेर” इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता वचन पूरि मायलेने, इहिन जर्ता. अदेन साटिने सिपायिर इहिन कीतेर.

25 येसुन मोलने पाता मोदुन करुम, येसुना अवल, वोना काकि, क्लोपना बाय्को मरियल अनि मगदलेने नाट्ना मरियल निल्सि मत्तड. 26 येसु तंवा अवल अनि तंवोर लाड्नोर सिस्स्यल करुम निल्सि

* 19:19 बदे तप कीतोर वोर साण्डे मातेके, वोर उंदि मोद कान्चि वोया लागर. अस्के वोन मुने वोर बतल तप कीतोर अदेना सूचना लिहि कीसि मंदंता. अद वाचि कीतुर वोन बततुन साटि मोदनगा मोलने टाडि कीसि परन येत्वलिर मंतेरो करि कीतेर. * 19:20 वेलेटिर यूदुल्क इव बासनल उंदितेर बासा वाचि किया पर्दिर. * 19:23 तोले ईतड लाम कमिसकुन कोट्क्ने तयर कीदिर.

मंवल सूड्सि, “बेये इचुला! नीवोर मरि” इन्जेर वेहतोर. ²⁷अनि वोर सिस्स्यनेके सूड्सि, “इचुला! नीवा अवल” इन्जेर वेहतोर. अद गट्कतल तान तंवा रोन वोसि कासा अवन दात सूड्तोर.

येसु तंवा परन सुटि कियवल

(मत्तयि 27:45-56; मार्क 15:33-41; लूका 23:44-49)

²⁸अद आता पेजे, तना वाता काम सम्दो मार्ता इन्जेर करि कीसि, दर्मा-ग्रंनगा लिहि कीता अद जग्ले, “नाकुन वट्का वस्ता” इन्जेर येसु इत्तोर. ²⁹अगा पुलिता आडुर रसा निह्चि उंदि बुड्ठि मत्ता. ते वूर तान्गा दूदि नह्चि, हिस्सोप मरता कांदतगा तटुस्तेर अनि येसुना तोड्दगा अंदुस्तेर. ³⁰अस्के येसु, अद रसता सवद सूड्सि, “नना वाता काम मह्तोन” इन्जेर तला वरुसि, तंवा परन सुटि कीतोर.

³¹अद पस्का सड्दा तयारि कियवल दिवोस आंद. दुस्रो नेटि, बेय नेकिता आरम्ना दिवोस* मत्ता काड्कि, अव मेंदोल्लक मोदकुन पोरो टाडे मासि मंवल यूदुलकुन इस्टम सेले. अदेन साटि, “वूरड काल्क उरुसि,* अव मेंदोल्लकुन बूड रेहुसा” इन्जेर पिलातुन पूसि कीतेर. ³²ते सिपायिर वासि, येसुन बरोबर मोदक्नगा टाडि कीसि मंवलिर इविरड्ते काल्क उरुस्तेर. ³³बति वूर येसुनगा वासि, अदेन मुनेने वोर सासि मत्ता सूड्सि, वोनड काल्क उरुस्मकि. ³⁴बति वूर्गटल वोरोर सिपायि येसुना डोकतुन गोर्कते कोट्तोर. येंटने नेतुर अरिक येर पोड्ता. ³⁵मिरट गिर बरोसा इरनल, इद सूड्तोर

19:27 MAT 12:48-50; योहन 16:32; 1TI 5:2-4
19:28 PSA 22:15; 69:21; LUK 9:31; 18:31; 22:37; योहन 13:1; 18:4; 19:24, 30; ACT 13:29
19:29 EXO 12:22; NUM 19:18; MAT 27:48; MRK 15:36; LUK 23:36
19:30 PSA 22:15; ISA 53:10; 12; DAN 9:24; MAT 3:15; 20:28; 27:50; MRK 15:37; LUK 23:46; योहन 4:34; 10:11, 18; 17:4; 19:28; ROM 10:4; PHP 2:8; COL 2:14-17; HEB 2:14-15; 9:11-14, 22-10:14; 12:2
19:31 MRK 15:42; योहन 19:14, 42
19:32 योहन 19:18
19:34 EZK 36:25; ZEC 12:10; 13:1; 1JN 5:6, 8; REV 7:14
19:35 योहन 15:27; 21:24; 1JN 1:1-3
19:36-37 EXO 12:46; NUM 9:12; PSA 22:16-17;

वोर गवा वेहतोर. वोना गवा करल आंद. वोर सतेम वेहचेर मंतोर इन्जेर वोन टावा. 36-37 “वोनड बोकनल उंदि बोका गिर उन्गोड” अनि उंडे उंदि जागा, “वोन कोट्तुर वूर वोन बाज सूडंतोर” इन्जेर दर्मा-ग्रंनगा लिहि कीसि मत्तड अव, गोस्टिड पूरे मायलेने इहिन जगर्ता.

येसुना कूरदुन नारिता बंडता बुयरितगा इर्वल

(मत्तयि 27:57-61; मार्क 15:42-47; लूका 23:50-56)

³⁸अरिमतया चहर्तोर योसेप इंवल यूदुल्लकना वेरेते, येसुना बक्ति मक्किडे कींदुर. बति इंके पिलातुनगा सोन्जि, “येसुना कूरदुन वोया सीम” इन्जेर पूसि कीतोर. ते पिलातु वोसा काड्कि, येसुना कूरदुन वोतोर. ³⁹वेर योसेपुन सडा उंदि दिया रात्ने येसुनगा वासि, बेटे मायवल निकोदेम गिर मत्तोर. निकोदेम तंवा सडा लग-बग तीसा सियुड (35) किलोड बोलम अनि अगर इंवलिक गमा गमा गाडि सियवलिक चीज्क कूरदुन सोक्ले तत्तोर. ⁴⁰इव चीजकुन वूर इविर आसि,

* 19:31 आरम्ना दिवोस: यूदुल्लकना आरम्ना दिवोस सुकुर वार पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता. ते वूरा नेकितुन पियिस अद दिवोसगा बोनय कूर माति कियवक्ने बहिर मंवा. अदेन साटि अद काम वेय्ने कियवल मत्ता.
* 19:31 मोदन्गा मोलने पासि टाडे मासि मंवल तंवड कालकुन अह्चि नेस्का परंतोर. बति बस्केते वोनड काल्क उरुसंतोरो, अस्के नेस्का वाय्वा काड्कि, वेय्ने परन सुटि कींतोर.

34:20; ZEC 12:10; REV 1:7
19:40 योहन 11:44

यूदुल्कना नेकि तीर येसुना कूरदुन सोक्तेर
अनि अद कूरदुन बारिता पूना कादि
कपिडे गूडि कीतेर. ⁴¹येसुन मोद्नगा
मोलने पासि टाडि कीता जागतगा उंदि
वाडि मत्ता. अगा उंदि नार्युसीता बंडता
पूना वीचना बुयरि मत्ता. अस्के वेरि,
अदेनगा बदे कूरदुन इर्मकि. ⁴²अद नेटि
यूदुल्कना पस्का सड्दा तयरि किय्वल
मत्ता काड्कि, लह्कि वर्सि येसुना कूरदुन
अद करुम मंवल बुयरितगन इर्तेर.*

येसु सासि-नेंङ्वल

(मत्तयि 28:1-10; मार्क
16:1-8; लूका 24:1-12)

20 वारम्ना मोदोडा दिवोस
आय्त्वरतुन नेटि सक्रे बय
बय आनेकेन मग्दलेने नाट्ना मरियल
येसुना कूर इर्ता बुयरितगा सोत्ता. ते
अद बुयरितुन अड्डुम इर्ता बंडा कूडुसि
दिस्ता. ²अदेन साटि, अद मरियल,
सीमोन-पेतुरतगा अनि येसु लाड किय्वल
उंडे वोरोर सिस्यनगा विच्चेर सोन्जि,
“पर्बुना कूरदुन अद वीचना बुयरितल
बूरेय वोसि, बगा इर्तेरेय माकुन टावा
सेले” इन्जेर वेहता. ³ते पेतुरु अनि वोन
सडा मंवल सिस्यल बुयरितगा सूड्ले
पेसितेर. ⁴वूर इविर मीरे मासि विच्चेर
मनेके, वोर सिस्यल पेतुरतुन तेर मुने
विच्चेर सोन्जि, वीचना बुयरितगा येव्तोर.
⁵अनि बहिडले वरिसि सूड्तोर. ते अगा
सिरिप कूरदुन गूडि कीतड कण्डिडे
वोन दिस्तड. बति वोर रोपो नेङ्मकि.
⁶⁻⁷अस्केन सीमोन-पेतुरु अगा येव्वि,
रोपो वीचना बुयरितगा नेङ्तोर. कूरदुन

19:41 MAT 27:60;
LUK 23:53

19:42 योहन 19:14,
31

20:1 MAT 27:60,
64-28:10;

MRK 15:46;

16:1-5,9;

LUK 24:1-10;

योहन 19:25;

20:18-19,26

20:2 योहन 13:23;
20:13

20:3 LUK 24:12

20:5 योहन 19:40

20:6-7 योहन 11:44

20:9 PSA 16:10;

ISA 25:8;

26:19;53:10-12

20:13 योहन 20:15

20:14 MAT 28:9;

MRK 16:9;

LUK 24:16;

योहन 21:4

20:15 MAT 28:5;

MRK 16:6;

योहन 1:38;

18:7;20:13

गूडि कीतड कण्डिड अगा मत्तड. येसुना
तलतुन गूडि कीता कण्डि गडि कीसि,
मेय्तड कण्डिनल अलदि मंवल सूड्तोर.
⁸अस्के वीचनगा मोदोल येव्तोर वोर
सिस्यल रोपो नेङ्सि, सूड्सि बरोसा
कीतोर. ⁹अस्के गिर, “किरिस्तु सासि
तप्वक नेंडंतोर” इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा
मंवल गोस्टि वूरकुन अर्तम आय्लेके
मत्ता. ¹⁰अस्के वूर इविर मल्लि, तम्बुर्गा
सोत्तेर.

येसु मग्दलेने नाट्ना मरियन दिस्वल

(मार्क 16:9-11)

¹¹बति मग्दलेने नाट्ना मरियल
बुयरितुन बहिर निल्लि आड्सेर मत्ता.
अहन आड्सेर बहिडले वरिसि सूड्ता.
¹²अस्के बेय दब्रलिक कण्डिड पोंड्तुर
इविर बगवंतनुर दूतलिर दिस्तेर. वूर
येसुना कूर मत्ता अद जागतगा तलवड्डा
वोरोर अनि काल्वडा वोरोर उच्चि मत्तेर.
¹³वूर, “बायि! बारि आडंति?” इन्जेर
तान पूसि कीतेर. ते अद, “पर्बुना कूरदुन
बुयरितल बूरेय वोसि, बगा इर्तेरेयो
नाकुन टावा सेले” इन्जेर मरियल वेहता.
¹⁴अहन वेह्चि, पेजे तिरिता. अस्के
येसु निल्लि मंवल सूड्ता बति, वोरे येसु
इन्जेर वोड्के माय्मकि. ¹⁵अस्के येसु,
“बायि बारि आडंति? अनि बोन साटि
महक्सेर मंति?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते

* 19:42 यूदुल्कना आरम्ना दिवोस सुकुर वार
पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता.
ते वूरा नेकितुन पिय्सि अद दिवोसगा बोनय कूर
माति किय्वक्ने बहिर मंवा. अदेन साटि अद काम
वेय्ने किय्वल मत्ता.

मरियल, वोन वाडितगा मंवल गडियल इन्जेर सज्जे मासि, “दादा! निमे पर्बुना कूरदुन वोसि मंद्किते, बगा इर्तियो वेहा. नना सोन्जि कूरदुन वोंतोन” इन्जेर पूसि कीता. ¹⁶ते येसु, “मरिया!” इन्जेर तान केय्तोर. अस्के मरियल वोन बाजुन मल्लिस हेब्रि बासते, “रबुनि!” इन्जेर केय्ता. «बोदा गुरु» इन्जेर इदेना अर्तम. ¹⁷येसु तान सडा, “नना पोरो बाबोनगा सोंदा लागर. नाकुन पियिसि मन्मा. बति ना तमुक्नगा सोन्जि, ‘ना बाबोये मी बाबो आंदुर. ना बगवंतले मी बगवंतल आंदुर. पोरो बगवंतनगा नना सोन्जेर मंतोन’ इन्जेर वूरकुन वेहा” इन्जि तान वेहतोर. ¹⁸ते मग्दलेने नाट्ना मरियल सिस्यलिर्गा सोन्जि, “नना पर्बुन सूड्तोन. पर्बु मीकुन इव गोस्टिड वेहा इत्तोर” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेहता.

¹⁹अंटित्के* पोद्रेक सिस्यलिर यूदुल्कनुर अदिकारिरकुन वेरिसि, तमो मीरे मासि मत्ता रेतड कावक केह्चि, गोल्स वाट्सि रोपो मत्तेर. अस्के येसु वूर नडुम पावे मासि, “मीकुन सांति वायि” इन्जेर वेहतोर. ²⁰अहन वेहता पेजे, तंवड केयकुन अनि डोकतुन तोहतोर. ते वूर सिस्यलिर पर्बुन वोड्कि पियिसि, वेले आनंद येत्तेर. ²¹अस्के येसु उंडे उंदि जोका, “मीकुन सांति वायि! बाबो नाकुन दुनियतगा रोहता तीर, नना गिर मीकुन दुनियते रोहंतोन” इन्जेर सिस्यलिरकुन वेहतोर. ²²इहिन वेह्चि, “पवित्रा आत्मा येतट” इन्जेर वूर पोरो हूकुर उहत्तोर. ²³अनि “मिरट बोनड पाप्ते मापि

20:16 योहन 10:3
20:17 योहन 16:28; 17:11; GAL 3:26; 4:6-7; EPH 4:8-10; HEB 2:11-13; 1PE 1:3
20:18 LUK 24:10
20:19 LUK 24:36-49; योहन 7:13; 14:27; 20:21, 26; 1CO 15:5; EPH 2:14
20:20 योहन 16:22; 20:27; 1JN 1:1
20:21 MAT 10:40; 28:18-20; MRK 16:15-18; LUK 24:47-49; योहन 3:17; 13:20; 17:18-19; ACT 1:8
20:22 GEN 2:7; JOB 33:4; PSA 33:6; EZK 37:9; ACT 2:38; 8:15
20:23 MAT 16:19; 18:18; MRK 2:5-10; ACT 10:43; 13:38-39; 2CO 2:6-10
20:24 योहन 11:16
20:25 MRK 16:11; योहन 6:30
20:26 योहन 20:19
20:27 LUK 24:40; योहन 20:25; 1JN 1:1-2
20:28 ISA 7:14;

कींतिटो, वूरकुन मापि पुटंता. बोनड पाप्ते मापि किय्विटो, वूरकुन मापि पुटो” इन्जेर वेहतोर.

येसु तोमन दिस्वल

(मत्तयि 28:16-20; मार्क 16:14-18; लूका 24:36-49)

²⁴येसु वासि मत्तोर अस्के, बारा जन्क सिस्यलिर्गटल येमल इंवल तोमल सेले मत्तोर. ²⁵अदेन साटि सिस्यलिर, “ममोट पर्बुन सूड्तोम!” इन्जेर तोमन वेहतेर. बति तोमल, “नना कुद पर्बुनड केय्कनगा मोलने पातड अव गदिन सूड्सि, अवेनगा बोटने इटा बीगर अनि गोर्कते कोट्ता डोकतगा केय इरा बीगर, नना नंमोन इत्तेके नंमोन” इन्जेर इत्तोर.

²⁶अहन इन्जि आट रोज्क आता पेजे, तोमल अनि मेय्तुर सिस्यलिर उंदि रोन कावड केह्चि, गोल्च वाट्सि मत्तेर. तेर बति, येसु वूर्गा पावे मातोर. अनि “मीकुन सांति वायि!” इन्जेर इत्तोर. ²⁷अहन इत्ता पेजे तोमन, “नीवड बोटने ना केयकुन इट्सि सूडा. अनि नीवा केय चह्चि, ना डोकतगा इर्सि, बरोसा सेलोर वोन मोडि आय्वक्ने, बरोसा वालेनि आसि मन” इन्जेर वेहतोर. ²⁸अस्के तोमल,

* **20:19** यूदा दर्मता नेकितुन पियिसि, सनिवारतुन आरम्ना दिवोस इत्तेर. अद वारमुन अद सनिवार आक्रिता दिवोस. आय्वर पूना वारम्ना मोदोडा दिया आंता.

9:6; 25:9; MAT 14:33; योहन 1:1; 5:23; ACT 7:59-60; 1TI 3:16; REV 5:9-14

“हो, ना बगवंता! ना पर्बु!” इन्जेर येसुन जवब सीतोर. ²⁹ते येसु, “निमे नाकुन सूड्सि बरोसा कीति. सूड्वक्ने बरोसा किय्वलिरकुन वेले आसिर्वाद्क पुटंतड” इन्जेर तोमन वेहतोर.

इद पुस्तकना बाव

³⁰इवे आय्वा, येसु सिस्यलिर मुने दुस्रोक् वेले मयमतड काम्क कीतोर. अवेन इद पुस्तकनगा लिहि किय्मकि. ³¹बति येसुये, बचि किय्वल किरिस्तु* अनि वोरे बगवंतनोर मरि आंदुर इन्जि नम्किट्ते, बस्केट पिस्वल जिन्गनि मीकुन पुटना इन्जेरेन, इव गोस्टिड लिहि किय्वल जर्गा.

येसु येड्विर सिस्यलिरकुन दिस्वल

21 अद आता पेजे, येसु उंडे उंदि जोका गलिलया सम्दुर्ता* डर्डितगा सिस्यलिरकुन इद तरिकते दिस्तोर: ²सीमोन-पेतुरु, येमल इंवल तोमल, गलिलया येरियता काना चहर्तोर नतनियेल, जेबेदयिनुर मर्क अनि येसुनुर सिस्यलिर्गटल उंडे इविर मीरे मासि मत्तेर. ³अस्के सीमोन-पेतुरु, “नना मीन्क पियले दांतोन” इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ते वूर, “ममोट गिर नी सडा वांतोम” इन्जेर इत्तेर. अनि सोन्जि रूकतगा उद्तेर बति, अद रातुन वूर बतडे पिय्मकि.

⁴पोड्द पेसिनेके, येसु डर्डिते निल्सि मत्तोर बति, वूर सिस्यलिर वोन वोड्के माय्मकि. ⁵अस्के येसु, “दादलिर्निट! तिले मीन्क पिय्तिट कि?” इन्जेर पूसि

20:29 LUK 1:45;
योहन 4:48;
20:8; 2CO 5:7;
HEB 11:1,27,
39; 1PE 1:8
20:30 योहन 21:25
20:31 PSA 2:7,
12; MAT 4:3;
16:16;27:54;
MRK 16:16;
LUK 1:4;24:47;
योहन 1:49;
3:15-16,18,36;
5:24,39-40;
6:40;9:35-38;
10:10;19:35;
20:28; ACT 3:16;
8:36;9:20;
10:43;13:38-39;
ROM 1:3-4;
1JN 2:23-25;
4:15;5:1,10-13,
20; 2JN 9
21:1 योहन 6:1
21:2 MAT 4:21-22
21:3 MAT 4:18-20;
LUK 5:5
21:4 योहन 20:14
21:5 PSA 37:3;
PHP 4:11-13,19
21:6 LUK 5:4-7;
योहन 2:5;
ACT 2:41
21:7 योहन 13:23
21:12 ACT 10:41
21:13 योहन 21:9

कीतोर. ते वूर “पिय्मकि” इन्जेर वेहतोर. ⁶ते येसु, “रूकता तिना बगला मीवा जार वाटट. अस्के मीन्क अरंतड” इन्जेर वेहतोर. ते वोर वेहता तीर जार वाड्तेर. अस्के बेय वेले मीन्क अरंतड. ते अद जारदुन रूकत पोरो तहा पर्मकि. ⁷अस्के येसु लाड किय्वल सिस्यल, “वोर पर्बु आंदुर!” इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर. ते अद गोस्टि केन्जता बरोबर, वोर डूड्कोला मत्ता काड्कि, आड्डे केर्तोर अनि डर्डिते सोले सम्दुरतगा डेय्तोर. ⁸मेय्तुर सिस्यलिर डर्डितल रंड नुह्क (200) कूटड लड मत्ता काड्कि, मीन्क अर्सि मंवल जार ऊम्सेर अदे रूकते वातेर.

⁹रूका डर्डिते येव्ता पेजे, वूर रेय्तेर. अस्के वूरकुन इचुड सारिड अनि गोकन पोरो वाट्सि मंवलिक मीन्क दिस्तड. ¹⁰अस्के येसु, “मिरट इंके पिय्तड मीन्कनगटल इचुड पिय्सि वरट” इन्जेर इत्तोर. ¹¹ते सीमोन-पेतुरु रूकतगा सोन्जि, नोडे पिय्सि येतल जारदुन डर्डिते ऊम्तोर. अद जार नूटा पनस मूंद (153) डगुक मीन्कने निन्चि मत्ता. तेर बति अद जार सर्मकि. ¹²अस्के येसु, “वासि तिंट!” इन्जेर सिस्यलिरकुन केय्तोर. ते वोर पर्बु इन्जि करे माता काड्कि, «निमे बोनि आंदि?» इन्जेर बोरे वोन पूसि किय्मकि. ¹³ते येसु सारिड अनि मीन्क वूरकुन

* 20:31 बचि किय्वल किरिस्तु: हेब्रि बासते मेसयल इंतोर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर. * 21:1 तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतोर.

तूसि सीतोर. ¹⁴येसु सासि-नेंङ्ता पेजे सिस्वलिरकुन दिस्वल इद मूडवा जोका आंद.

पेतुर्ता बहके माता बरोसतुन येसु सुद्रि कियवल

¹⁵वूरा तिंवल आता पेजे येसु, “योहंतोर मरि सीमोन! वीर्गटल तेर अदिक नाकुन पेर्मा कींति कि?” इन्जेर सीमोन-पेतुरतुन पूसि कीतोर. ते “हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये” इन्जेर पेतुरु इत्तोर. ते येसु, “ना गोरे पिलना चोकोट-वायुट सूडा” इन्जेर वेहतोर. ¹⁶उंडे उंदि जोका येसु, “योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. ते, “हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये” इन्जेर पेतुरु इत्तोर. ते येसु, “ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा” इन्जेर वेहतोर. ¹⁷मूडवा जोका येसु, “योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?” इन्जेर पूसि कीतोर. «नाकुन पेर्मा कींति कि?» इन्जेर मूडवा जोका पूसि कीता काङ्कि, पेतुरु दुक्सते, “हो पर्बु! मीकुन सम्दि टावये. नना नीकुन पेर्मा कींतोन इन्जेर गिर टावये” इन्जेर इत्तोर. ते येसु, “ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा” इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर. ¹⁸अनि “इद सतेम आंद. डियोनि मनेके नीवा निमे नडि आव्रि कीसि, नीकुन पसंद वाता जागतगा दांति. बति बुडियनि आता पेजे, निमे केय्क चह्चि मनेके, उंडे वोरोर नीकुन दोह्चि, पसंद सेले अद जागते वोंतोर” इन्जेर येसु वेहतोर. ¹⁹पेतुरु बातल मरन आसि,

21:14 योहन 20:19, 26
21:15 ISA 40:11; MRK 14:29; LUK 12:32; 22:32; योहन 8:42; 14:15-24; 16:27; 21:7; ACT 20:28; ROM 14:1; 15:1; 1CO 3:1-3; 8:11; 16:21-22; 2CO 5:14-15; GAL 5:6; EPH 4:14; 6:24; 1TI 4:15-16; HEB 4:13; 12:12-13; 13:20; 1PE 1:8; 2:2, 25; 5:1-4; 1JN 4:19; 5:1; REV 2:23
21:16 ACT 20:28; 1PE 2:25; 5:2
21:17 MRK 14:72; योहन 13:38; 16:30; 21:15-16
21:18 योहन 13:36
21:19 MAT 10:38; योहन 21:22; 2PE 1:14
21:20 योहन 20:2; 21:7
21:21 MAT 24:3-4; ACT 1:6-7
21:22 1CO 4:5; REV 2:25
21:24 योहन 15:27; 19:35
21:25 JOB 26:14; PSA 40:5; 71:15;

बगवंतन मय्मा तरंतोर इंवल तोहले, येसु इहिन वेहतोर. अहन वेहता पेजे, “ना बक्ति पियिस ताका” इन्जेर इत्तोर.

²⁰पस्का सङ्दा जेवुन कीनेके, पर्बुनगा उंडे इचुर करुम उर्गो मासेर, «पर्बु! वोर बोर आंदुर?» इन्जेर पूसि कीतोर वोर, येसु लाड कियवल सिस्वल, तम्वा पेजेय वासेर पेतुरतुन दिस्तोर. ²¹ते वोन सूङ्सि पेतुरु, “पर्बु! वेन बतल जर्गता?” इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ²²ते येसु, “नना उंदुंदि जोका वानल वेरि, वोर मंवल नाकुन पसंद मत्तेके, वोन बारेते नीक बतल आयि. सिरिप निमे ना बक्ति पियिस ताका” इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर. ²³अदेन हिंदल, वोर सिस्वना मरन आयो इंवल गोस्टि बक्तलिर नडुम कप्ता. बति येसु लाड कियवल सिस्वन बारेते, अहन वेह्मकि. सिरिप, “नना उंदुंदि जोका वानल वेरि, वोर मंवल नाकुन पसंद मत्तेके, वोन बारेते नीक बतल आयि” इन्जेर वेहतोर.

आक्रिता गोस्टि

²⁴येसु लाड कियवल वेर सिस्वले इव गट्नन सूङ्सि, गवा वेहले, इव सम्दोन लिहि कीतोर. वेना गवा सतेम इन्जेर माकुन टावा. ²⁵येसु बोमित पोरो कीतड काम्क उंडे वेले मंतड. अवेनल हर उंदितुन पोडि कीसि लिहि कीतेके, अव पुस्तकुन इर्ले, इद दुनियता जागा येवो इन्जेर नना सोन्च कींतोन.

योहन 20:30-31; ACT 10:38; 20:35; HEB 11:32

